

Kongres na szczudłach

(s.) W Toruniu obradował niedawno VI ogólnokrajowy Kongres Narodowej Partii Robotniczej. Zamiast zająć się istotnymi przyczynami bezsily N. P. R. i np. tak zasadniczym zagadnieniem, dla którego partja ta zaprzepaciła i z m a r n o w a ł a dawny a bądź co bądź po- ważny kapitał zaufania, jakim rozporządzała w naszym ruchu robotniczym — zwracano sobie głowy przeżuwaniem frazesów i hasel, pokrzykiwaniem na dzisiejszą rzeczywistość polityczną, oraz jakimiś pogróżkami „walki z sanacją”. Jak na dzisiejsze czasy kryzysu nietylko gospodarczego, ale kryzysu wszelkiego rodzaju partji i stronnictw — Kongres zajmujący się podobniami — Sensensami, a prasa partyjna publikująca obszernie sprawozdania z takich obrad — narażają się conajmniej na śmieszność. A po- z a t e m charakteryzują metody działań zde- z o r j e n t o w a n y c h przywódców, którym wszystko jest obojętne, byle tylko utrzy- m a ć się mogli jakiś czas jeszcze na p o - w i e r z e n i e partji. Reszta to dla nich fraszka.

Czy tak wszystko składnie wyglądało na Kongresie, jak o tem pisze organ N. P. R. „Obrona Ludu”, można zgóry po- wątpiewać. Wiadomo, że N. P. R. za- równo od dołu jak i od góry fermentuje, rozkłada się, że toczy ją od wewnątrz rak partyjny. Ze tak samo traci wpływ i znaczenie, jak endecja, socjaliści, ludow- cy czy stronnictwo Korfantego. Tarcia nie maleją, lecz rosną. I w Zjednoczeniu Zawodowym Polskiem i w klubie parla- mentarnym N. P. R. Trudno bowiem wyobrazić sobie, aby zespół ludzi, które- mi rozporządza jeszcze n o m i n a l n i e ta partja, miał myśleć papierowe- mi formułkami, wypisywanemi przez władze partyjne, a nie zdawał sobie sprawy z rzeczywistości dzisiejszej. Obser- w o w a ł y ś m i e j e d n o k r o t n i e — a t u n a Pomorzu w szczególności — podczas osta- t n i c h wyborów do samorządu miejskiego, że między władzami tej partji a dołem partji niema absolutnie z r o z u m i e n i a. Wyniki wyborów były tego po- t w i e r d z e n i e m. Zgotowały N. P. R. sro- motną klęskę. W stolicy Pomorza prze- prowadzono po wrzaskliwej i nieprze- bierającej w środkach kampanji zaledwie czterech przedstawicieli do Rady Miejskiej. Kandydatury przywódców prze- pały z kretesem. A na całym Pomorzu tak samo przegrali mimo bratania się z socjalistami, czy Str. Narodowem. Do- dać jeszcze trzeba, że wielu działaczy enpeerowych w tym samym czasie otwarcie wypowiedziało władzom partyj- nym posłuszeństwo.

Kongres N. P. R. w Toruniu oczywi- ście nie zajmował się temi f a k t a m i. Miał bowiem co innego na celu: roz- grywkę wewnętrzną a raczej przetarg. Mianowicie, kto wybrany będzie do na- czelnych władz partyjnych. Czy ci, czy tamci. Zwyciężyła grupa p. Popiela, a jej przywódca został prezesem Rady na- czelnej. Wraz z nim zwyciężyła i jego orjentacja partyjna. Tę „orientację” p. Popiel starał się upiększyć osobistemi walorami... „wieńcia brzeskiego”. W „programowem” swem przemówieniu p. prezes rozwdził się, że „fakt powstania Centrolewu należy uważać jako objaw o d a t n i w dziejach demokracji pol- skiej”. Ów „dodatni objaw” jak i cała akcja Centrolewu prawomocnym wyro- k i e m Sądu została bezapelacyjnie zakoń-

Nominacja dwóch wiceministrów Skarbu

Tadeusz Lechnicki i Wacław Staniszewski - podsekretarzami stanu

Warszawa, 30. V. (PAT). Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował w dniu wczorajszym podsekretarza stanu w prezydjum Rady Ministrów p. Tadeusza Lechnickiego podsekretarzem stanu w M-stwie Skarbu.

Jednocześnie Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował p. Wacława Staniszewskiego, naczelnego dyrektora Banku Rolnego podsekretarzem stanu w Ministerstwie Skarbu.

Zyciorys wicemin. Wacława Staniszewskiego

Pan Wacław Staniszewski urodził się dnia 7 stycznia 1885 roku w majątku rodzinnym Stefanów, ziemi Mohylewskiej. Po ukończe- niu gimnazjum, klasycznego w Mohylewie i wydziału ekonomicznego Politechniki Peters-

burskiej udaje się w celu pogłębienia stud- jów ekonomicznych do Monachjum, gdzie pra- cuje specjalnie nad zagadnieniem obiegu pie- niężnego. Następnie do wybuchu wojny eu- ropejskiej pracuje w instytucjach finansowych

Lotnicy szwedzcy w Warszawie

Warszawa 30.5. (PAT) Lotnicy szwedzcy którzy bawią w Polsce złożyli wczoraj w go- dzinach przedpołudniowych szereg wizyt ofi- cjalnych mianowicie w godzinach rannych wpi- sałi się do księgi audjencjonalnej na Zamku a następnie w Belwederze, poczem byli przyjęci przez wiceministra spraw wojskowych gen. Fa- brycego i wiceministra spraw wojskowych — gen. Sławoj-Składkowskiego, szefa sztabu gło- wnego gen. Gąsiorowskiego, szefa kierownictwa Marynarki Wojennej kontradmirała Świrskiego, szefa Depart. Aeronautyki Mini- sterstwa Spraw Wojskowych gen. Rayskiego.

O godz. 11,40 goście szwedzcy, z koman- dorem Oernbergiem na czele, złożyli wieniec poległym lotnikom u stóp „Pomnika Lotnika” na Placu Unji Lubelskiej.

Warszawa 30.5. (PAT). Wczoraj w połud- nie hawających w Warszawie lotników szwedz- kich podejmował śniadaniem szef kierownictwa

Marynarki Wojennej kontradmirał Świr- ski. W śniadaniu również wzięli udział szef de- partamentu aeronautyki generał Rayski, attache wojskowy przy poselstwie szwedzkim w Warszawie Eric de Laval, attache wojskowy morsk: Rzplitej w Szwecji płk. dypl. Libich.

Na powitalne przemówienie kontradmira- la Świrskiego odpowiedział komandor Oern- berg, który wzniosłszy toast na cześć Prezy- denta Rzplitej, podziękował marynarce wojen- nej Rzplitej za zgotowanie serdecznego przy- jęcia w Pucku, Gdyni i Warszawie. Mówca wyraził radość i podziw z powodu rozwoju pol- skiej marynarki wojennej, wreszcie wznosił toast na cześć polskiej marynarki.

Po śniadaniu goście zwiedzali urządzenia portu lotniczego na Okęciu. Wieczorem w sa- lionach hotelu Europejskiego odbył się obiad, wydany przez p. Ministra Spraw Wojsk.

Popierajcie polskie rybołówstwo morskie!

Znakomite dorsze mrożone

sprzedaje w dowolnych ilościach po cenie 60 gr za 1 kg.

bez głów i wnętrzości loco Hala Rybna

Pierwsza i Jedyna Polska Spółdzielnia Rybacka
POLSKIE ZJEDNOCZENIE RYBAKÓW MORSKICH, Gdynia
telefon 1383. 3409

czona. Z faktem tym p. Popiel nie chce widocznie się pogodzić, jak również za- pomina, jaką rolę odegrał przed kilku la- ty w związku z a f e r ą masek gazo- wych w firmie „Protekta”. Już wtedy w wyniku rozprawy sądowej zmuszono p. Popiela do zrzeczenia się prezesury N. P. R. Bogate akta warszawskiego są- du wojskowego wiele zawierają materia- ły do ówczesnej jego działalności jako po- sta, polityka, przemysłowca, dostawcy wojskowego i jednego z udziałowców „Protekty”. Zarówno on, jak i jego przyjaciele robili g e s z e f t y na ma- skach gazowych i to w firmie, stworzo- nej za pieniądze Skarbu. Czyżby dzi- siejszy p. Popiel, mówiący o sobie jako o „ostatnim pierzmięciu idei ludowlad- czej”, był k i m ś i n n y m, a nie tym samym działaczem z „Protekty”?

Kongres N. P. R. i jego uchwały po- dawane przez „Obronę Ludu” pod taki- mi tytułami jak: „na szanach walki o demokrację”, na nic nikomu się nie zda- dą prócz zaspokojenia pewnych ambi-

cyjek ludzi, którzy sądzą, że w z r u j - n o w a n y m domku partyjnym mogą się jeszcze pobawić, p o f i g l o w a ć, hałasować, zamiast podeprzeć go, oczy- ścić i przprowadzić jako tako do por- ządku. „Wymownym” zaś wiecowni- kom kongresowym i partyjnym przy- wódcom, chadzającym na szczudłach opatrnie pojnowanej demokracji, przy- darzyć się łatwo może wypadek. Ich właśni ludzie, ludzie z tej samej partji, gdy przekonają się, że zabawa trwa z a d l u g o, znajdą sami środki na ścią- gnęcie ze szczudła przywódców i każą im nauczyć się solidnego chodzenia po polskiej ziemi: dadzą nauczkę tym, któ- rzy spiskują a jednocześnie apelują do nich, aby „wytrwali w szeregach”.

Taki już los przypadł w udziale na- szym partjom politycznym, że nie „sa- nacją” lecz one same s a n o w a ć muszą się od wewnątrz, aby uratować się od zupełnej z a g ł a d y. Toruń- ski kongres N. P. R. proces ten może tylko p r z y s p i e s z y ć.

Rosji

Fowolany w r. 1914 do armji rosyjskiej bierze udział wojnie aż do jej ukończenia. W r. 1918 wstępuje do wojska polskiego. Dekre- tem Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich został w roku 1918 na skutek reklamacji ów- cześniejszego ministra Rolnictwa i Dóbr Koron- nych zwolniony z wojska. W Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Koronnych p. Wacław Sta- niszewski bierze czynny udział w opracowy- waniu statutu i podstaw organizacyjnych Pol- skiego Państwowego Banku Rolnego. W roku 1919 zostaje mu powierzona organizacja zarzą- du likwidacyjnego b. rosyjskich banków Wło- ściańskiego i Szlacheckiego. W roku 1920 p. W. Staniszewski przechodzi do pracy w Pol- skim Państwowym Banku Rolnym na stanowi- sko wicedyrektora. W tymże roku ponownie wstępuje do wojska polskiego w randze po- rucznika wojsk technicznych. Po zwolnieniu z wojska w roku 1921 obejmuje kierownictwo w Polskim Państwowym Banku Rolnym, peł- niąc obowiązki generalnego dyrektora tegoż Banku. Po utworzeniu w roku 1921 Państwo- wego Banku Rolnego p. Wacław Staniszewski zo- staje dekretem Naczelnika Państwa mianowa- ny dyrektorem tegoż Banku, a od roku 1924 do chwili obecnej nieprzerwanie kieruje Ban- kiem na stanowisku Naczelnego Dyrektora.

P. Wacław Staniszewski jest majorem re- zerwy, kawalerem medalu Niepodległości, Krzyża Walecznych, Komandorji Polonia - Re- stituta ponadto posiada odznaczenia zagranic- ne.

Zyciorys ministra Lechnickiego ogłaszali- my już swego czasu.

Marsz. Piłsudski, gen. Rydz Smigły i gen Zeligowski

na liście wyborców w Wilnie

(o) Wilno 30.5. (tel. wł.) Zgodnie z ustawą o wyborach samorządowych, honorowi obywa- tele miasta Wilna: Marszałek Piłsudski, gen. Rydz-Smigły i gen. Zeligowski umieszczeni zostali na liście wyborców w I okręgu w I ob- wolzie.

Wyprawa polska na Spitzberg
dziś wyruszyła z Warszawy

Warszawa, 30. V. (PAT). Dn. 30 bm. wyru- szy w pierwszej partji dwóch uczestników nau- kowo-alpinistycznej wyprawy polarnej na Spitz- bergen kpt. Antoni Zawadzki, z Wojsk. Instytu- tu Geograficznego oraz p. Stanisław Siedlecki. Uczestnicy wyprawy wyjadą przez Berlin do Tromsø, gdzie zakontraktują statek łowiecki.

Złoty w Brazylii

Rio de Janeiro, 30. V. (PAT). Bank brazylij- ski wprowadził notowania złotego. Oficjalnie kurs wynosi za 100 zł 222 milrejsy.

Bójkę socjalistów z narodowo-
radykałami

uśmierzył musiała policja

Warszawa 30.5. (PAT). We wtorek w go- dzinach wieczornych doszło do starcia między członkami organizacji narodowo - radykalnej a członkami PPS CKW. Przybyły oddział poli- cji zajęcie zlikwidował, zatrzymując około 50 uczestników bójki. Ze strony PPS CKW jest trzech ciężko poturbowanych.

Konferencja Rozbrojeniowa w ogniu krytyki

Dwa głosy w dyskusji: Normana Davisa i Litwinowa

Genewa, 30. V. (PAT). Sesja komisji głównej Konferencji Rozbrojeniowej rozpoczęła się wczoraj po południu przy udziale 15 ministrów spraw zagr., przy szczelnie zapelnionych salach prasowych i dla publiczności.

Otwierając posiedzenie, przewodniczący Henderson, w dłuższym oświadczeniu, przedstawił główne etapy konferencji i przypomniał powzięte już przez nią decyzje. Zdaniem Hendersona w obecnej chwili należy zwrócić uwagę na następujące punkty: 1) że **układ w sprawie zbrojeń powietrznych i lądowych jest możliwy tylko, jeżeli problem bezpieczeństwa zostanie rozwiązany**. Problem ten leży u podstaw całej sprawy rozbrojenia. 2) **Niebezpieczeństwo wyścigu zbrojeń powietrznych może być zażegnane tylko przez układ międzynarodowy**. 3) **Konieczne jest zawarcie układu o międzynarodowej kontroli fabrykacji i handlu bronią**. Specjalny nacisk mówca położył na problem bezpieczeństwa, podkreślając, że konferencja musiała zorganizować międzynarodową akcję przeciwko ewentualnemu napastnikowi.

W dyskusji pierwszy przemawiał delegat Stanów Zjedn. **Norman Davis**. Przedstawił on pogląd swojego rządu na obecną sytuację i oświadczył, że Stany Zjedn. gotowe są rokować nad powszechnym paktem nieagresji w połączeniu z ogólną konwencją rozbrojeniową i naradzać się z innymi narodami nad problemami, międzynarodowymi, wynikającymi z traktatu, którego są sygnatariuszami, natomiast Stany Zjedn. nie chcą uczestniczyć w europejskich rokowaniach politycznych i nie przystąpią do żadnego układu, któryby zmuszał je do użycia sił zbrojnych dla załatwienia jakiegokolwiek sporu. W tych warunkach delegat Stanów Zjednoczonych uważa za pożądane, aby konferencja powróciła do pierwotnego planu brytyjskiego, który został w czerwcu roku ub. przyjęty przez wszystkie państwa, nie wyłączając Niemiec za podstawę przyszłej konwencji. Jeżeli Niemcy pragną konwencji, niemożliwe jest, by nie chciały wznowienia rokowań na podstawach, które same swojego czasu przyjęły.

Z kolei zabrał głos **komisarz Litwinow**. Na wstępie stwierdził on niemożność rozwiązania zagadnienia rozbrojenia i przypomniał szczególną doktrynę, **wiedle której tylko całkowite rozbrojenie może zapewnić pokój**. Rozpatrzywszy trudności, na jakie natrafia Konferencja w odniesieniu do poszczególnych problemów rozbrojeniowych, Litwinow omówił trudności polityczne, poczem poddał krytyce rokowania między wielkimi mocarstwami, zaznaczając, że nawet gdyby one doszły do porozumienia, to jest wątpliwe, czy inne państwa, które nie uczestniczyły w rokowaniach przyłączyłyby się do tych porozumień. Litwinow przeszedł na-

Przedłużenie porozumienia zbożowego polsko-niemieckiego

(o) **Warszawa, 30. V. (T. wł.)** Jak się dowiadujemy, **polsko-niemieckie porozumienie zbożowe przedłużone zostało na rok, t. j. do dnia 31 lipca 1935 r.** Porozumienie to wykłuczająca wzajemną konkurencję zbożową na rynkach skandynawskich i bałtyckich.

Spadek bezrobocia 7469 osób otrzymało prace w ub. tygodniu

Warszawa 30. V. (PAT). Stan bezrobocia na terenie całego państwa wedle danych biur pośrednictwa pracy przy Funduszu Bezrobocia na dzień 26 maja był następujący: 329.366, co stanowi spadek w stosunku do tygodnia ubiegłego o 7469 osób.

Na targowisku w Kostrzynie przymusowo wylądował samolot wojskowy

Poznań, 30. V. (PAT). We wtorek około południa lądował przymusowo na targowisku w Kostrzynie wojskowy samolot. Aparat uległ rozbiciu. Pilot kapral Julian Maciejewski doznał ciężkich kontuzji.

Jeźdźcy polscy startują na międzynarodowych konkursach hippicznych w Sopotach

Wczoraj bawił w Gdańsku p. major Antoniewicz znany jeździec polski, który reprezentował niejednokrotnie nasze barwy na konkursach hippicznych międzynarodowych.

Celem wizyty mjr. Antoniewicza było omówienie startu polskich jeźdźców na torze w Sopotach. W dniach 16 i 17 czerwca br. podczas Międzynarodowych Konkursów Hippicznych w Sopotach weźmie udział ekipa polska w składzie 6 oficerów i 12 koni.

stepnie do omówienia możliwości, stojących przed konferencją. Uważa on, że **Konferencja winna skierować się ku gwarancjom bezpieczeństwa**.

Kończąc, Litwinow oświadczył, że nie bez dumy rząd sowiecki spogląda na to, co, dzięki jego inicjatywie, zostało dokonane w dziedzinie bezpieczeństwa w Europie wschodniej. „Urzeczywistnianie paktów, określające napastnika i paktów nieagresji, i przedłużając ich ważność, rząd sowiecki — mówił Litwinow — wzmocnił wzajemne zaufanie, które panuje w jego stosunkach z ograniczoną większością jego sąsiadów”.

z ograniczoną większością jego sąsiadów”.

Genewa, 30. V. (PAT). Po przemówieniu komisarza Litwinowa, obrady komisji głównej Konferencji Rozbrojeniowej ze względu na spóźnioną porę odroczone do jutra. Jutro przemawiać będzie minister **Simon** oraz francuski minister spraw zagr. **Barthou**.

Debata przeciągnie się prawdopodobnie kilka dni, poczem dopiero przedyjum konferencji próbować będzie opracować pewne propozycje co do dalszej procedury a więc co do dalszych losów Konferencji.

Min. Beck w Genewie konferował z Barthou i Titulescu

(o) **Genewa 30. V. (tel. wł.)** Minister Józef Beck odbył wczoraj konferencję z francuskim ministrem spraw zagr. **Barthou** oraz rumuńskim ministrem spraw zagr. **Titulescu**.

Wieczorem minister Raczynski wydał obiad,

na którym m. in. byli obecni minister Beck, lord tajnej pieczęci **Eden**, delegat Włoch **Aloisi**, wiceprzewodniczący konferencji rozbrojeniowej **Politis** i delegat Estonji **Schmit**.

Konferencja transferowa przyznała Niemcom moratorium

Berlin, 30. 5. (PAT). Konferencja transferowa została wczoraj wieczorem zakończona przyjęciem uchwały przez większość delegatów zagranicznych, zalecającej przyznaniem Niemcom moratorium, które objąć

ma wszystkie płatności z tytułu obsługi kapitałów i procentów długów zagranicznych, przypadających między 30. 6. br. i 30. czerwca r. 1935 Obsługa pożyczek Davesa i Junga nie została objęta tem moratorium.

Codos o swym locie nad Atlantykiem Defekt silnika - Chęć lądowania w Quebec - Nad stałym lądem

Nowy Jork 30. 5. (PAT). Lotnik Codos, który onegdaj przeleciał z Paryża do Nowego Jorku oświadczył przedstawicielom prasy, że **le PRIX** do przedwczesnego lądowania powstał z powodu wibracji silnika w ostatnich godzinach lotu niepokojące, tak że w pewnej chwili lotnicy zaczęli lądować w okolicy Quebec. Lotnik zaznacza dalej, że aparat wykazał tak wielką wiatr lotnicy dotarli do brzegów amerykańskich w punkcie odległym tylko o 30 km. od zamierzonego.

Codos zaprzeczył wiadomości, jakoby lotnicy błędził nad stałym lądem po wyjściu z mgieł. Lądowanie na lotnisku w Nowym Jorku odbyło się zupełnie normalnie.

Włochy w obronie lira wydały ostre zarządzenie dewizowe

Rzym 30. 5. (PAT). „Gazetta Ufficiale” ogłasza dekret ministra finansów postanawiający, iż żadna operacja w wymianie dewizowej nie może być przedsięwzięta, jeżeli nie odpowiada istotnym wymogom przemysłu i handlu oraz uzasadnionym potrzebom wyjazdu zagranicę. Potrzeby tego rodzaju winny być udowodnione oryginalnymi dokumentami. Dalej dekret zabrania kupowania walorów włoskich i zagranicznych, emitowanych zagranicą, oraz

wywozu biletów bankowych, przekazów, czeków i wszelkich obligacji, opiewających na liry. Osoby, udające się zagranicę mogą wywieźć ze sobą banknoty lub papiery wartościowe na sumę nie wyższą jak 5000 lirów. Powyższy dekret ministra finansów ma na celu ochronę pieniądza włoskiego przed ujemnymi skutkami od pewnego czasu niepomyślnie kształtującego się bilansu handlowego i płatniczego.

Tłuszcze zwierzęce są trudno strawne.

Szczególnie latem należy używać tłuszczów roślinnych, a przede wszystkim **OLIWA** musi być czysta - pozbawiona kwasów - całkowicie klarowna

3130

Taką jest złocista oliwa **SHEMEN**

Dodatknie saldo naszego bilansu handlowego z Niemcami

(o) **Berlin, 30. V. (T. wł.)** Rząd niemiecki ogłosił dane statystyczne dotyczące polsko-niemieckich obrotów handlowych w pierwszym kwartale roku 1934. Import z Polski do Niemiec wyniósł 331 tysięcy ton o wartości 16 milionów marek, eksport zaś z Niemiec do Polski

w tym samym okresie czasu — 239 tysięcy ton o wartości 7½ miliona marek. Dodatkowo saldo bilansu dla Polski wynosił zatem 8½ miliona marek. Główną pozycję importu polskiego do Niemiec stanowiły surowce i półfabrykaty.

Mowę, słuch i pamięć stracił od uderzenia pioruna

Tajemniczy mieszkaniec lasów wawerskich podawał się za Torunianina

(o) **Warszawa 30. 5. (tel. wł.)** Przed kilku dniami w lasach wawerskich przechodzący tamtędy gospodarz zauważył siedzącego w zaroślach nieczyzną, o obłądnym wyrazie twarzy ubranego w podarte lachmany. Na zapytania gospodarza co tu robi osobnik ów nie umiał dać odpowiedzi, pomrukując tylko od czasu do czasu.

Wobec tego gospodarz odprowadził mężczyznę do najbliższego posterunku policji, który przewiózł go do urzędu śledczego w Warszawie. Tam okazało się, że jest to głuchoniemy. Lekarze badający go odkryli ciągnącą się wzdłuż kręgosłupa dość głęboką ranę, po-

chodzącą od oparzenia. Po kilkugodzinnej pobycie w urzędzie śledczym, niezmany osobnik począł zdradzać jakby przebliski świadomości. Dano mu wówczas papier i ołówek, którym nagrymolił, iż nazywa się **Golanowski**, urodził się w **Ojcowie** i jest stałym mieszkańcem **Torunia**.

Warszawski urząd śledczy natychmiast skomunikował się z toruńskimi władzami policyjnymi które stwierdziły ponad wszelką wątpliwość że w **Toruniu** nigdy żaden **Golanowski** nie mieszkał.

Wówczas, posądzając iż jest to symulant, osadzono dziwnego mieszkańca lasów wawer-

Giędy

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY.

Zyto 13,00—13,25; pszenica 15,75—16,25; jęczmień przem. 14,00—14,50; jęczmień pastewny 13,25—13,75; owies 12,50—13,00; mąka żytnia gat. I A 0—55% wł. w. 20,00—20,50; mąka żytnia gat. I B 0—65% wł. w. 18,50—19,50; mąka żytnia II 55—70% wł. w. 15,00—16,00; mąka żytnia razowa 0—95% wł. w. 15,50—16,00; mąka żytnia posładnia pos. 70% wł. w. 12,50—13,50; mąka pszenna gat. I A 0—20% wł. w. 29,00—30,00; mąka pszenna gat. I B 0—45% wł. w. 26,50—28,50; mąka pszenna gat. I C 0—60% wł. w. 25,50—26,50; mąka pszenna I D 0—65% wł. w. 10 t. 24,50—23,50—25,50; mąka pszenna II 45—65% wł. w. 21,50—23,00; mąka pszenna III 65—75% wł. w. 15,50—17,50; mąka pszenna razowa 0—95% wł. w. 19,00—20,00; otręby żytnie wymiał standart. 15 t. 9,25—10,00—10,50; otręby pszenne wymiał standart. 10,00—10,50; otręby pszenne grube wymiał standart. 10,25—11,00; mak niebieski 40,00—45,00; gorczyca 42,00—45,00; siemię lniane 53,00—58,00; peluska 12,00—13,00; wyka 12,00—13,00; groch polny 16,00—18,00; groch Wiktoria 26,00—29,00; groch Folgera 17,00—19,00; łubin niebieski 6,50—7,00; łubin błękitny 7,50—8,25; seradela 10,50—11,00; koniczyna 26łta, oduszczone 60,00—80,00; koniczyna biała 65,00—90,00; koniczyna czerwona 140,00—160,00; ziemniaki jadalne 3,00—3,50; ziemniaki fabryczne za kg. % 15 t. 2,10—0,14½; płatki ziemniaczane 14,50—15,50; makuch lniany 19,00—20,00; makuch rzepakowy 14,50—15,50; makuch słonecznikowy 14,00—15,00; wtyłki suszone 8,50—9,00; siłma żytnia luzem 2,00—2,25.

POZNANSKA GIEŁDA ZBOŻOWA z dnia 29. 5. 1934 r.

Zyto 13,25—13,15, pszenica 16,75—17, owies 13—13,50, groch polny 17,50—18,50, groch Victoria 25—30.

POZNANSKA GIEŁDA BYDŁĘCA z dnia 29. 5. 1934 r.

Woły: 1) Pełnomięsiste, wytucz. nie opręgane 64—68, 2) Mięsiste, tucz. młode do 3 lat 58—62, 3) Mięsiste, tucz. starsze 50—54, 4) Mierne odżywione 40—44. **Buhaje:** 1) Wytuczone pełnomięsiste 60—66, 2) Tuczzone mięsiste 54—58, 3) Nietuczone, dobrze odżywione starsze 46—50, 4) Mierne odżywione 38—42. **Krowy:** 1) Wytuczone, pełnomięsiste 60—64, 2) Tuczzone, mięsiste 50—54, 3) Nietuczone, dobrze odżywione 38—42, 4) Mierne odżywione 20—26. **Jalowice:** 1) Wytuczone, pełnomięsiste 64—68, 2) Tuczzone, mięsiste 58—62, 3) Nietuczone, dobrze odżywione 50—54, 4) Mierne odżywione 40—44. **Młodzież:** 1) Dobrze odżywione 40—44, 2) Mierne odżywione 36—40. **Cieleta:** 1) Najprzedniejsze cieleta wytuczone 66—70, 2) Tuczzone cieleta 56—64, 3) Dobrze odżywione 48 do 50, 4) Mierne odżywione 40—60. **Owce:** 1) Wytuczone, pełnomięsiste jagnięta i młode skopy 74—80, 2) Tuczzone starsze skopy i maciorci 60. **Swinie tuczniaki:** 1) Pełnomięsiste od 120—150 kg. żywej wagi 68—72, 2) Pełnomięsiste od 100—120 kg. żywej wagi 64—66, 3) Pełnomięsiste od 80—100 kg. żywej wagi 58—62, 4) Miesiste swinie ponad 80 kg. 52—56, 5) Maciorcy i późne kastraty 54—66.

Tendencja: niejednolita.

GIEŁDA PIENIĘŻNA W WARSZAWIE z dnia 29. 5. 1934 r.

Belgia 123,95, 124,26, 123,64; Holandia 359,20 360,10, 358,30; Kopenhaga 120,35, 120,95, 119,75; Londyn 26,95, 27,08, 26,82; Nowy Jork 5,29½, 5,32, 5,26½; N. J. Kabel 5,29½, 5,32½, 5,27½; Paryż 34,97, 35,06, 34,88; Praga 22,05, 22,10 22,00; Sztokholm 138,90, 139,60, 138,20; Szwejcaria 172,33, 172,76, 171,90; Włochy 45,10, 45,22, 44,98; Berlin 207,40, 207,02, 206,88.

Tendencja: niejednolita.

GIEŁDA AKCYJ W WARSZAWIE. Akcje. 29. 5. 1934 r.

Bank Polski 86½—86,25—86½, Towarzystwo Ubezpieczeń na życie Vita 134, Lipop 11,63—11,70, Starachowice 10,50.

Tendencja: niejednolita.

GIEŁDA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W WARSZAWIE z dnia 29. 5. 1934 r.

3 proc. poz. budowlana 44,4 proc. poz. inwest. 113, 5 proc. poz. konwers. 65,75—65,50, 7 proc. poz. stabiliz. 67½—67¼—67½, 8 proc. obl. budowl. BGK. 93, 8 proc. 1. z. ziemskie dol. 79,3 4½ proc. 1. z. ziemskie 48,25, 4½ proc. 1. z. m. Warszawy 60—59½, 5 proc. 1. z. m. Warszawy 65.

Tendencja dla pożyczek: przeważnie mocniejsza, dla listów niejednolita.

GŁOSY I ODGŁOSY.

Po wyborach

(i) Wybory samorządowe w 341 miastach przyniosły zwycięstwo naszemu Obozowi Pracy Państwowej. Głosowanie odbywało się w 254 miastach. W pozostałych 87 miastach głosowanie nie odbyło się wobec zgłoszenia tylko jednej listy.

„Express Poranny” stwierdza, że zadanie wielkiego dzieła przebudowy ustroju samorządu terytorjalnego zostało spełnione.

„Znika kilkaset twierdz partyjnicwa, kilkadziesiąt kłód u nogi naszego życia publicznego.

Powstaje natomiast kilkaset ośrodków realnej pracy, kilkaset nowych rad miejskich których wcale nie będą obchodzili rozgrywki międzypartyjne, natomiast bardzo żywo rozwija się i dobro ich mieszkańców.

PPS zerwała w kampanii przedwyborczej na — nędzy, endecja na — ciemności. PPS fruktyfikowała 5-letni kryzys gospodarczy, endecja auelowała do najniższych instynktów zoologicznego szowinizmu. Dla obu tych „platform” jest zawsze i wszędzie, w każdym kraju, pewien odsetek ludzi do dyspozycji. Dostarczono go również i u nas”. „Czas” wskazuje na wielki sukces listy nr. 1 oraz na metody pewnych stronnictw.

„Stronnictwo Narodowe obawiając się niechętnej przegranej dążyło wszędzie do rozbijania list polskich, z czego — rzecz oczywista — największe korzyści odniosły mniejszości narodowe. Miało to miejsce szczególnie na terenie Poznańskiego, gdzie sytuację wykorzystwała mniejszość niemiecka. To samo zaznaczyło się w Małopolsce Wschodniej, na Kresach Wschodnich, a nawet w województwach centralnych”.

Tymczasem socjaliści i „narodowcy” nie wahają się rozpisywać o swoich „zwycięstwach”. Dzieła wybory na wybory w miastach i „mieścinach”. Piękne wystawiają sobie tematem świadectwo. A pozatem zaślaniają się „wnieważnieniem” list, aby pokryć jakoś swoje podstępne gierki partyjne. Wiadomo, że w wielu ośrodkach i jedni i drudzy tak układali listy, aby je nieważniono. Podczas gdy „Robotnik” ostrożnie zauważa, że trzeba poczekać na ostateczne zestawienie cyfr — „Gazeta Warszawska” próbuje „podzielić się sukcesami”. Z kim? — Oczywiście z Obozem Pracy Państwowej. Jest to wymowne przyznanie się w formie wykrętu do własnej porażki. Jakże zaś pp. „narodowcy” mają poglądy na rolę samorządu miejskiego — wynika z poniższych wynurzeń „Gazety Warszawskiej”.

„Samorząd jest odinkiem ogólnego frontu politycznego, a bitwa o mandaty radzieckie jest tylko fragmentem ogólnej walki na tym froncie toczony. Inaczej zapatruje się na samorząd sanator, inaczej narodowiec, a jeszcze inaczej socjalista”.

„Kurjer Poznański” pisze, że „szerokie rzesze ludności polskiej opowiedziały się w wyborach za Stronnictwem Narodowym”. Konia z rzędem, kto wyzna się we wszystkich balamucztwach pracy „narodowej”. Głoszono przecież na Pomorzu i poza Pomorzem — o czym po wyborach „Słowo Pomorskie” przypomniało, że „Trudno istotnie zrozumieć poco w takich warunkach urządza się komedję wyborów samorządowych? Lepiej prościej dekretem rozdać mandaty, bo skutek przecież byłby ten sam, a obeszłoby się bez wprowadzania w błąd opinii publicznej.

Albo wybory, albo nominacja. To co się dzieje, to niesamowity przekładaniec, jakies osobliwe połączenie: nominacja w drodze farsy wyborczej”.

Biorąc na prosty rozum a uzupełniając wnioskami powyższe twierdzenia, to ci, którzy przeszli w wyborach z listy „narodowej” — przeszli w drodze „nominacji”. Gdzież zatem „zwycięstwo” Stronnictwa Narodowego. Czyżby wyniki wyborów w Łodzi odebrały resztkę przytomności naszym politycznym pogromcom samorządu? Sami nie wiedzą, jak wybrnąć dziś po wyborach z „farsy”, którą stworzyli i w której sami „popisali się” niemniej farsowo.

B. Legioniści — Kawalerowie „Virtuti Militari”

Wobec ukazania się w prasie komunikatów o zgromadzeniu Legji Kawalerów Orderu Wojennego „Virtuti Militari” — Związek Legionistów zawiadomił członków Orderu Wojennego „Virtuti Militari”, iż b. legionści nie wezmą udziału w tem zebraniu, ponieważ organizatorzy nie uzyskali zgody kapituły orderu.

Krytyczna chwila . . .

czy zęby Tve są ładne - a oddech świeży?

Nieczysty oddech pochodzi często z pozostałych między zębami resztek jedzenia. Colgate zapobiega temu gruntownie.

Jaka przykrość i wstyd, jeśli w tej właśnie chwili zauważył, że usta jej i zęby nie są należycie pielęgnowane. Dlatego też niech Pani używa od dnia dzisiejszego tylko pasty Colgate, gdyż pasta ta czyści zęby gruntownie i nadaje im nieskazitelną biel. Delikatna pianka przenika w najdrobniejsze szczeliny pomiędzy zębami i usuwa z nich wszelkie tak groźne dla zębów resztki jedzenia. Pasta ta jest aromatyczna i przyjemna w smaku, wskutek czego oddech staje się świeży i czysty.

Zł. 2.- i Zł. 1.-

Wyrób polski

PASTA DO ZĘBÓW COLGATE
PASTA DO ZĘBÓW COLGATE

Colgate-Palmolive Sp. z o.o.

Wymawiać: Kolget

PALMOLIVE-SHAMPOO PIELEGNUJE WKŁOSY, JAK MYDŁO PALMOLIVE CERE

Teatr toruński przed reorganizacją

Nasz wywiad z nac. wydz. kultury i sztuki w Min. W. R. i O. P. p. Zawistowskim

Korzystając z bytności w Toruniu p. naczelnika Zawistowskiego z Warszawy zwróciliśmy się wczoraj do niego z prośbą o udzielenie nam kilku informacji, dotyczących tak aktualnej i tak wysoce interesującej ogół kulturalny nie tylko samego Torunia, lecz i całego Pomorza, sprawy dalszych losów toruńskiej placówki teatralnej.

— Omówienie i uzgodnienie interesującej pana kwestji z p. Wojewodą i miejscowymi czynnikami kompetentnymi — rozpoczął p. nac. Zawistowski — jest właśnie

głównym celem obecnego mego przyjazdu do Torunia. Mimo to jednak, trudno mi powiedzieć na ten temat coś zupełnie konkretnego, gdyż zagadnienie teatru toruńskiego i jego przyszłej organizacji nie zostało dotychczas definitywnie rozwiązane i znajduje się jeszcze w stadium rozważań.

Obecną sytuację na gruncie teatralnym w Toruniu można określić jako okres przejściowy, zapoczątkowany z chwilą ustąpienia dyr. Bendy, — okres ten jednak ma się już ku końcowi i stwierdzić mogę, że spr-

wa dojrzała już całkowicie do nowych decyzji, w trakcie przeprowadzenia których obecnie jesteśmy. Sprawa teatru toruńskiego tem bardziej wymaga stabilizacji, że nie jest on tylko instytucją rozrywkową dla samego Torunia, lecz ważną placówką kulturalną w życiu całego Pomorza, co władze centralne w zupełności rozumieją, dając temu materialny wyraz w postaci poważnych subwencji dla teatru, słabo naogół dotowanego ze strony gminy miejskiej.

— Czy kwestja nowej organizacji teatru została już ostatecznie przesądzona?

— Chodzi panu zapewne o rozszerzenie zasięgu działalności teatru na inne miasta pomorskie? Otóż jest rzeczą pewną, że teatr toruński w nowej swej postaci będzie musiał znaleźć drogi rozszerzenia swej działalności i większej infiltracji w życie kulturalne Pomorza. Dlatego też utrzymuje się koncepcja stworzenia teatru objazdowego, który perjodycznie odwiedzać będzie większe ośrodki pomorskie, zależnie to jest jednak od wyniku pertraktacji, które zostaną przez nową dyrekcję teatru nawiązane z rządami poszczególnych zainteresowanych miast i warunków, jakie w tych miastach teatr będzie mógł uzyskać.

— Pan naczelnik wspominał o nowej dyrekcji teatru...

— Tak jest, — uprzedza nasze pytanie p. Zawistowski. — Zaznaczyłem już, że okres dotychczasowy był rodzajem prowizorium. Obecnie, przystępując do ustabilizowania stosunków teatralnych, postanowiono oddać teatr w ręce nowego kierownika w drodze rozpisania specjalnego konkursu. Ścisłe mogę Pana poinformować, że konkurs na stanowisko dyrektora teatru rozpisany będzie przez Zarząd Miasta Torunia już w najbliższych dniach, prawdopodobnie w końcu bież. tygodnia. Z chwilą rozstrzygnięcia konkursu nowa dyrekcja przystąpi do kompletowania zespołu aktorskiego w myśl szczegółowo opracowanego planu działalności teatru oraz otrzyma dyrektywę w kierunku nawiązania kontaktu z temi ośrodkami na Pomorzu, które byłyby zainteresowane w uruchomieniu teatru objazdowego, o czym już wspominałem.

Na razie nic więcej w sprawie teatru toruńskiego powiedzieć nie mogę, chyba jeszcze to tylko, że dotychczasowe subwencje, wypłacane przez Min. Oświaty, nadal będą w tej samej wysokości utrzymane.

Na zakończenie rozmowy z p. nac. Zawistowskim poruszamy zagadnienie całokształtu ruchu kulturalnego w naszej dzielnicy. P. naczelnik oświadczył, że budzący się coraz bardziej ruch społeczno-kulturalny i artystyczny na Pomorzu śledzony jest na terenie Ministerstwa z najwyższym zainteresowaniem i w miarę możliwości dozna jak najintensywniejszego poparcia.

W związku z powyższymi informacjami, otrzymanymi od p. nac. Zawistowskiego, dowiadujemy się z innego źródła, że po zamknięciu konkursu na stanowisko dyrektora teatru, trzy najbardziej odpowiednie kandydatury będą przedstawione Ministerstwu do ostatecznej decyzji. Daje to gwarancję, że nowa obsada kierownictwa teatru istotnie stać będzie na wyżynie swego zadania.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej zaszczyli swą obecnością Powszechny Zlot Młodzieży w Gdyni

Realizując hasło mobilizacji młodego pokolenia Polski dla służby na morzu i dla morza Główny Komitet Wykonawczy „Święta Morza” organizuje w dniu 1 lipca w Gdyni — Powszechny Zlot Młodzieży z całej Polski.

W Złocie ma wziąć udział 50.000 uczestników, reprezentujących wszystkie organizacje młodzieży: wiejskiej, robotniczej, szkolnej, akademickiej, hułce P. W., stowarzyszenia sportowe i t. d.

Program uroczystości zlotowych w dniu 1 lipca przewiduje zbiórki uczestników Złotu o godzinie 10-ej na Polanie Redłowskiej. Po Mszy Polowej, celebrowanej przez ks. Biskupa Okoniewskiego, kazaniu i przemówieniach odbędzie się uroczyste ślubowanie zgromadzonej młodzieży na wierność morzu. Ślubowanie odbierze, a następnie przyjmie wielką dekadę wszystkich uczestników Złotu Pan Prezydent Rzeczypospolitej, który specjalnie przybędzie

w tym celu na uroczystości do Gdyni.

Po południu przewidziane są pokazy, zawody i popisy na morzu; wieczorem odbędą się nad morzem występy grup regionalnych, osnute na tle obrzędowości morskiej.

Drugi dzień pobytu uczestników w Gdyni wykorzystany zostanie na zwiedzenie miasta, wybrzeża i urządzeń portowych oraz na krótkie wycieczki morskie.

Zgłoszenia uczestników mogą skuteczniać Stowarzyszenia zaproszone do udziału w Złocie, oraz wojewódzkie Komitety „Święta Morza”.

Zakwaterowaniem i wyżywieniem zajmie się Komenda Złotu, która jednocześnie zapewni uczestnikom maksymalne zniżki kolejowe. Wszelkich informacji w sprawie Złotu udziela Główny Komitet Wykonawczy „Święta Morza” w Warszawie. (Widok 10 II p.).

U KAFTALA

padają największe wygrane, padł pierwszy w dziejach loterii MILJON

dziesiątki tysięcy osób zdobyło FORTUNĘ i DOBROBYT

Pamiętaj, że sprzedaż losów do I. Klasy 30 Loterii już się rozpoczęła i że los należy kupić w kolekturze

W. KAFTAL i S-ka

BYDGOSZCZ, ul. Jagiellońska 2 - - - - Centrala Katowice

Sej rady udzieli Ci każdy życzliwy!

Sistowne zamówienia załatwiamy odwrotnie P. K. C. 304.761

Litwa nie ma wodza

Mikroskopijna armia litewska gorąco interesuje się Polską

(Korespondencja własna).

Kowno, w maju 1934 r.

Opinia publiczna coraz częściej interesuje się naszym sąsiadem Litwą. Bratni naród, z którym przeżyliśmy wspólnie kilka wieków, a dziś nie mamy żadnego kontaktu — czuje się na terenie europejskim coraz bardziej odosobniony. Tak z naszej, jak i ze strony pewnych czynników litewskich, czynione są starania załagodzenia tego konfliktu i znalezienia sposobu dobrego, sąsiedzkiego współżycia.

Dlatego wszystkie wiadomości o Litwie są dzisiaj aktualne i opinia publiczna z ciekawością śledzi przebieg przedwstępnych rokowań.

Litwa jest państwem liczącym zaledwie dwa i pół miliona ludności, a armia litewska liczy około 25.000 ludzi, co stanowi jeden procent całej ludności. Tworzą ją 3 dywizje piechoty, 1 pułk kawalerji, 1 pułk artylerji, 1 pułk wojsk technicznych i 6 eskadr lotniczych.

Obecny budżet wojskowy Litwy wynosi około 40 milionów złotych, co stanowi 17 procent całości budżetu państwa.

Korpus oficerski, jeśli chodzi o oficerów wyższych, składa się przeważnie z byłych oficerów armji rosyjskiej. W wojsku litewskim byli długi czas czynni instruktorzy niemieccy, a oficerowie litewscy kształcili się przedtem wyłącznie w wojskowych szkołach niemieckich. Jednak zerwano z tem oddawna i obecnie młodzi oficerowie kształcą się we własnych szkołach wojskowych, a tylko niewielki procent odbywa studia zagranicą przeważnie we Francji i Czechosłowacji.

Jest rzeczą ciekawą, iż coraz częściej widać wśród oficerów litewskich ogromne zainteresowanie wojskową literaturą polską. Znajomość naszego języka ułatwia tę sprawę — i wiele polskich czasopism i dzieł wojskowych spotykamy dziś na Litwie.

Podstawowym uzupełnieniem armji regularnej jest organizacja strzelecka „Szaulisi“, która liczy około 50 tysięcy członków. Szaulisi są zorganizowani na modłę czysto wojskową, i co jest charakterystyczne, każdy z nich ma stałe przydzielony karabin. Całością dowodzi oficer służby czynnej.

Przy obstrukcji, zaburzeniach narządów trawienia, zgadze, uderzeniach krwi do głowy, bólach głowy i ogólnem niedomaganiu zażywa się rano naczozo szklankę naturalnej wody gazicznej Franciszka-Józefa. Zalecana przez lekarzy.

Laureatka warszawskiego konkursu tanecznego tańczy we Wiedniu „Gioconde“

W poniedziałek rozpoczął się w Wiedniu międzynarodowy konkurs tańca artystycznego. W konkursie bierze udział 170 delegatów i delegatek, jak podkreślają dzienniki wiedeńskie, największą delegatów przybyło z Polski, Węgry i Łotwy.

Dziennik „Echo“ zamieszcza wywiad z Olgą Sławską, laureatką szesnastoletniego konkursu warszawskiego. Oświadczyła ona, że w Wiedniu produkować się będzie w tym samym tańcu, w jakim zdobyła nagrodę warszawską, a prócz tego zatańczy klasyczny taniec z „Giocondy“. Sławska wystąpi po raz pierwszy przed jury we czwartek.

Czy warto?

Wysiłki rozwódek o odzyskanie „raju utraconego“

Oryginalną kampanję przeciw manji rozwodowej rozpoczęła w New Yorku niejaką p. Conwelly. Akcja jej zmierza do zdobycia przez rozwiedzione kobiety z powrotem utraconych mężów.

Z początku zabiegi p. Conwelly nie cieszyły się powodzeniem, lecz wkońcu jej wysiłki zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem. Obecnie, według ogłoszonej niedawno przez nią statystyki, zostało pogodzonych zgórą 3000 małżeństw.

Pani Conwelly jest przewodniczącą kilku klubów, gdzie prowadzone są dyskusje, o sposobach zdobycia zpowrotem swych rozwiedzionych mężów. Dzięki zrzeczności jej w wielu bez nadziejnych prawie przypadkach doszło między rozwiedzionymi małżonkami do porozumienia.

Na uwagę zasługuje fakt, że biura p. Conwelly udziela porad bezpłatnie.

nej. Drugim czynnikiem przysposobienia wojskowego jest harcerstwo również silnie zmiłitaryzowane.

Od czterech lat ministrem spraw wojskowych jest płk. Giedrajtes. Położył on duże zasługi nad ujednostajnieniem wyszkolenia i wychowania wojska.

Pomimo to wojsko litewskie cierpi na tem, że nie ma wodza. Jego kierownikiem naczelnym jest prezydent Smetona wyniesiony na to stanowisko przed 8 laty przez armję, ale nie jest on żołnierzem. Symbolem armji musi zaś być wódz-żołnierz.

K. Z.

Kilkudziesięciu wybitnych Szwedów przybędzie do Gdyni

na zebranie Szwedko-Polskiej Izby Handlowej

Ze Stockholmu komunikują nam:

Dnia 4 czerwca br. odbędzie się w Gdyni walne zebranie Szwedko-Polskiej Izby Handlowej w Stockholmie. W zebraniu tem ze strony Szwecji weźmie udział 20 przedstawicieli szwedzkiego handlu i przemysłu z posłm szwedzkim w Warszawie p. Henningsem oraz prezesem Szwedko-Polskiej Izby Handlowej Goesta Klemmingem na czele. Ciekawy referat wygłosi dyrektor znanego szwedzkiego koncertu „S. K. F.“ p. Bjorn Prytz.

Korespondent P. A. T. w Stockholmie przeprowadził rozmowę z dyrektorem Szwedko-Polskiej Izby Handlowej kapitanem Paul Isbergem, który powiedział m. in.:

„Nie jest przypadkiem, że Szwedko-Polska Izba Handlowa odbędzie swe walne zebranie na ziemi polskiej. Izba nasza wybrała Gdynię jako miejsce spotkania, chcąc pokazać Szwedom drogę do Polski, tembardziej, że zjazd nasz udało się połączyć z uroczystością poświęcenia nowego statku linii „Svenska Amerika Linjen“ ss. Marieholm. Połączenia morskie między Szwecją a Polską były dotychczas niewystarczające, co stanowiło przeszkodę w zbliżeniu się zarówno kulturalnym, jak i handlowym obydwu krajów. Z tego też powodu Szwedzi zamalę znajdują obecną Polskę. Ci zaś, którzy mieli okazję wyjeżdżać do Polski, zawsze podziwiają ogromny postęp, który Polska zrobiła w ostatnich latach pod każdym względem. Chodzi jednak o to, aby i szersza publiczność szwedzka dowiedziała się, czem jest właściwie Polska współczesna, a niema na to lepszego sposobu, niż kontakt osobisty. Są to wszystko względy, dla których postanowiliśmy zorganizować walne zebranie naszej Izby w Gdyni“.

Na zjazd gdyński wybiera się również kilkudziesięciu dziennikarzy szwedzkich, reprezentujących główne dzienniki swego kraju. Udadzą się oni do Gdyni na statku „Marieholm“.

Wszystko to wskazuje na to, że zbliżenie się do Polski, zawsze podziwiają ogromny postęp, który Polska zrobiła w ostatnich latach pod każdym względem. Chodzi jednak o to, aby i szersza publiczność szwedzka dowiedziała się, czem jest właściwie Polska współczesna, a niema na to lepszego sposobu, niż kontakt osobisty. Są to wszystko względy, dla których postanowiliśmy zorganizować walne zebranie naszej Izby w Gdyni“.

BROSZURA BEZPŁATNIE

NATURALNY ZNAKOWITY

SOK CZOSNIU

PRZY KASZLU

DUSZNICY SKLEROZIE WYCZERPANIU

APTEKA MAZOWIECKA

DR. A. SKŁEPIŃSKIEGO

WARSZAWA, MAZOWIECKA 10

W kilku wierszach

Prezydent ROOSEVELT podpisał zarządzenie, zabraniające sprzedaży broni Boliwji i Paragwajowi, prowadzącym wojnę o Gran Chaco. Do miasta HADINA W AMERYCE nadeszedł list, wysłany 20 maja 1874 roku z fortu Mellburg w Baltimore. Stwierdzono, że list przeleżał przez pomyłkę w szafie archiwalnej wojskowej; obecnie został on doręczony siostrze wysyłającej, 84-letniej staruszce. Koperkę ze stemplami pocztowymi kupił za duże pieniądze pewien filatelista.

Wedle statystyki koleje podziemne, koleje naduliczne, tramwaje i omnibusy NOWOJORSKIE przewiozły w r. 1933-34 2.701.900.000 podróży.

W TOKIO wszystkie ugrupowania konserwatywne, liczące około 600 tysięcy członków, wszczęły kampanję przeciwko obecnemu rządowi.

Międzynarodowy lot okrężny nad AUSTRIĄ z powodu niepomyślnych warunków atmosferycznych musiano zakończyć przedwcześnie. Lotnicy włoscy nie wylądowali, jak planowane było, w Gastein, lecz odlecieli wprost do Italji.

W LINZU (Austria) eksplodowała bomba przed szkołą realną. Z obecnych w szkole uczniów nie został nikt ranny.

Dnia 27 bm. dokonano zamachu na plebanję w miejscowości ST. FAUL W KARYNTJI (Austria). W plebanji i kościele wybito żyłby.

Dnia 26 bm. o godz. 23 eksplodowała w FELDKirCH w Przedarulanji (Austria) bomba w pobliżu pałacu biskupa. Liczne żyłby zostały wybite.

W LENINGRADZIE rozpoczęła się sowicko-fińska konferencja kolejowa, która potrwa około trzech tygodni.

Konserwatyści szwedzcy zorganizowali w SZTOKHOLMIE obrzędną manifestację narodową, w której wzięło udział około 25 tys. osób.

Do BUKARESTU przybyli członkowie Komitetu Polskiego Porozumienia Prasowego Rumuńskiego na zjazd członków porozumienia prasowego.

Na zaproszenie rządu Rzeszy przybędzie w środę do SZTUTGARTU eskadra włoskich samolotów myśliwskich.

W KUBLANK nad Szczecinem splonął najstarszy kościół na Pomorzu Pruskiem. Kościółek był wykonany całkowicie z drzewa. Niektóre belki nosiły datę 1358.

W MIŚNI odbył się zjazd Heimatsbund Niemców sudeckich. Manifestację cechowały ostre wystąpienia przeciwko Czechosłowacji.

W WEISSENFELD (Niemcy) wykoleił się pociąg pociąg pociąg, przyczem 2 osoby zostały zabite, a 11 rannych.

W POCDZAMIE samochód zderzył się z tramwajem. Kierowca samochodu poniósł śmierć, dwaj pasażerowie — ciężkie obrażenia cieleśne.

W LIGNICY zginęły dwie osoby w czasie katastrofy samochodowej.

Lotnik lotewski SUKURS powrócił z Afryki. Na lotnisku ryzykiem powitały go owacyjni tłumy publiczności.

Arcybiskup Springovics, głowa Kościoła katolickiego w Lotwie przybył do RYGI, celem powitania premiera Ulemanisa i członków rządu.

Wychodźstwo polskie w państwie Mandżukuo otrzymało rozległe tereny kolonizacyjne na dogodnych warunkach

Dla wychodźstwa polskiego na Dalekim Wschodzie otwarte zostały ostatnio nowe możliwości w okolicach Charbina, gdzie zainicjowano energiczną akcję osadnictwa wychodźców na roli. Akcję tę prowadzi Polskie Tow. Rolnicze, założone w Charbinie w marcu rb.

Do osiedlenia wyznaczone zostały trzy wielkie rejony, do których Polskie Tow. Rolnicze wysłało zastęp informatorów, w celu bliższego zbadania miejscowych warunków. Badania znajdują się już na ukończeniu i w najbliższym czasie będzie można przystąpić do kolonizacji tych terenów.

Ziemia zostanie oddana, za jednorazową

niewysoką opłatą, w długotrwałą dzierżawę na 99 lat.

Rejony kolonizacyjne znajdują się w następujących okolicach: pierwszy największy rejon, wzdłuż linii Chuchajskiej kolei żelaznej, w sąsiedztwie miasta Tumbesjan; drugi rejon w okolicy stacji Gorlos, na linii zachodniej; wreszcie trzeci rejon w okolicy stacji Chajlar. W ostatnim z trzech rejonów ziemia zostanie oddana w dzierżawę bez opłaty pieniężnej, jedynie wzamian za zagospodarowanie rejonu.

Ziemia we wszystkich trzech rejonach nadaje się szczególnie do uprawy ziemniaków, kapusty, ogórków i warzyw wogóle.

Każdy obywatel ma prawo do radiowej stacji lotniskowej

Posiadacz zarejestrowanego aparatu radiowego, wyjeżdżający na lotnisko, kurację lub urlop, ma prawo do tak zwanej stacji lotniskowej. Przywilej ten polega na tem, że stacja lotniskowa nie wymaga oddzielnego zezwolenia i dodatkowego uiszczenia opłat radiofonicznych, pod tym jednak warunkiem, że opłaty radiofoniczne są nadal uiszczane w miejscu stałego zamieszkania (to jest bezpośrednio w tym urzędzie pocztowym, który wydał upoważnienie), samo zaś zezwolenie znajdować się będzie przy stacji lotniskowej, wraz z ostatnimi kwitami opłat radiofonicznych.

Na czas uruchomienia stacji lotniskowej

radiostacja odbiorcza w stałym miejscu zamieszkania musi być zabezpieczona, by nie było nawet pozorów, że może być wykorzystywana jednocześnie ze stacją na lotnisku. Jeżeli jednak miejsce stałego zamieszkania jest przez kogokolwiek zajęte, wówczas radiourządzenie (antena i uzimienie) powinno być na czas lotnienia instalacji lotniskowej bądź usunięte całkowicie, bądź też radiostacja na lotnisku należy do właściwym urzędzie pocztowym zarejestrować i opłacać oddzielnie.

Wracając z lotniska, należy usunąć instalację radiową w mieszkaniu lotniskowym.

Sto milionów franków na lotnictwo morskie wydaje Francja

Komisja morska francuskiej Izby Deputowanych jednomyślnie wypowiedziała się za wykonaniem programu prac, dotyczących obrony morskiej, minister Pietri w przemówieniu swem przypomniał przeznaczenie kredytów przyznanych Ministerstwu Marynarki, a mianowicie 825 miljn. fr. na okres 1934—1938 na budowę zbiorników paliwa plynego, 80 miljn. na obronę wybrzeży od Dunklerki do Sekwany i wy-

brzeża algiersko-tuniskiego, 100 miljn. na lotnictwo morskie. Minister dodał, że kompetentne kole angielskie wyrażają opinie, iż Paryż byłby najlepszym miejscem obrad konferencji morskiej, która zebrać się ma w roku przyszłym, gdyż byłoby rzeczą korzystną prowadzenie rokowań w kraju nie tak bezpośrednio zainteresowanym sprawą konferencji.

Tajemnica Charlie Chaplina Mógłby pozbawić korony europejskiego monarchę

Charlie Chaplin posiada podobno w swem archiwum film, który — według jego słów — mógłby pozbawić korony jednego z królów europejskich.

Przed kilku miesiącami młody następca tronu, którego nazwisko trzymane jest w ścisłej tajemnicy, przybył do Hollywoodu i odwiedził Chaplina w jego studio. Jak opowiadają, młody książę był w doskonałym humorze i z zachwytem przyglądał się, jak nakręcano scenę do filmu. Gdy wszyscy artyści opuścili scenę, rozbawiony książę wstąpił na podjum i zaczął się zabawiać z Cahplinem, nie wiedząc, że opera-

tor uwiecznia tę scenę. Wróciwszy do Europy młody książę z dumą pokazał ten film rodzicom, którzy natychmiast zwrócili się do Chaplina z prośbą, aby film ten nie został pod żadnym pozorem opublikowany. Na to Chaplin odpowiedział:

— „Jak długo król będzie dobry dla swych poddanych, film zostanie w ukryciu. Ale z chwilą, gdy sprzeniewierzy się swym obowiązkom, opublikuję film i śmiech publiczności — która będzie po mojej stronie może króla pozbawić korony.“

„My rządymy światem, a nami... nasze sekretarki“

Jedno z pism angielskich pisze o wielkiej roli jaką odgrywają w Ameryce sekretarki wybitnych mężów stanu.

Prawdzywim wiceprezydentem Stanów Zjednoczonych jest nie Roosevelt, lecz 22-letnia panienska, Miss Josephine Sterling, sekretarka zastępcy Roosevelta, wiceprezydenta Garnera. Opowiada ona o sobie co następuje:

„Wiceprezydent niema przedemną żadnych tajemnic, dlatego swobodnie i samodzielnie rozstrzygam nieraz różne kwestje i nie zaprzęgam niemi głowy wiceprezydenta.“

Najtrudniejszym moim obowiązkiem jest roz-

strzyganie w otrzymaniu posady. Ponieważ wiceprezydent pochodzi ze stanu Texas, wszyscy jego ziomkowie mają pretensję do jego szczególnej opieki.

Rzadko go jednak widzą: przychodzą najpierw do mnie, a ja się z nim kłócę od rana do wieczora.“

Wielki przemysł amerykański wpadał w furję, że komenderowała nim „smarkula“ 21-letnia doradczyni generała Johnsona, ale finansowy dyktator Stanów Zjednoczonych tak sobie ceńił zdanie młodzieńkiej sekretarki, że nie dał się zastraszyć mrużeniem wielkich finansistów.

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

Wolne porty i wolne strefy portowe

III.

WOLNY OBSZAR CŁOWY W GDYNI.

Również Rzeczpospolita Polska weszła do rządu państw, utrzymujących instytucję wolnych stref portowych. Dekretem Prezydenta z dnia 10 marca 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 330) wprowadzono u nas wolne obszary celne. Na podstawie tego dekretu oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 11 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 131) został ustanowiony wolny obszar cłowy w Gdyni, który obejmuje basen im. Ministra Kwiatkowskiego oraz nabrzeża Stanów Zjednoczonych, Czechosłowackie i znajdujące się w budowie nabrzeże północno-zachodnie tegoż basenu wraz z terenami, przylegającymi do wymienionych nabrzeży.

Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 lipca 1933 r. W myśl dekretu i rozporządzenia wyszło 1 czerwca 1933 rozporządzenie ministrów skarbu oraz przemysłu i handlu w porozumieniu z ministrami spraw wewnętrznych i spraw zagranicznych o ulgach i ograniczeniach na terenie wolnego

obszaru celnego w Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 341). Na mocy tego rozporządzenia wolny obszar pod względem celnym jest traktowany jako zagranica, na terenie wolnego obszaru ruch statków odbywa się bez rejestracji celnej, zagraniczne towary można przywozić do wolnego obszaru bez opłat celnych i monopolowych, podatków pośrednich, jakoteż nie stosują się do nich ograniczenia przywozowe, przewozowe i wywozowe, tak samo reeksport tych towarów odbywa się bez żadnych ograniczeń.

Na terenie wolnego obszaru można przechowywać towary obec bez ingerencji celnej, czyścić je, mieszać, rozdzielać, poddawać obróbce lub przeróbce, nie wolno zaś przepakowywać ani dzielić. Natomiast w obrębie między wolnym obszarem celnym a polskim obszarem celnym przywóz i wywóz podlega odprawie celnej i ograniczeniom celnym.

Na terenie wolnego obszaru można za zezwoleniem władz tworzyć składy dla przechowywania towarów, zakłady przemysłowe i handlowe, handel detaliczny jednak

(z wyjątkiem zaopatrywania statków i zakładów spożywczych) jest w zasadzie zakazany.

Zamieszkiwanie na wolnym obszarze jest niedozwolone, jedynie dla przedsiębiorców, mających tam zakłady i dla osób, których obecność stała się przez władze portowe uznana za konieczną, dopuszczalne są wyjątki. Dostęp do obszaru celnego dla osób, nienależących do załogi statków, możliwy jest tylko za przepustkami, wydanymi przez władze portowe, a ruch osobowy między wolnym obszarem a obszarem celnym odbywa się tak samo, jak przez granicę celną.

Już ostatnie lata intensywnej pracy państwa nad rozbudową portu gdynińskiego uwiecznione zostały imponującymi postępami w dziedzinie handlu zagranicznego. Jest nadzieja, że obecnie po stworzeniu wolnego punktu oparcia dla handlu zagranicznego, obroty wzrosną jeszcze bardziej, a Gdynia, oparta o ogromne zaplecze gospodarcze, jeszcze lepiej i pożyteczniej spełni swe zadanie.

Dr. T. L.

Wiadomości gospodarcze Krajowe

DOPIWY KAPITAŁÓW OBCYCH DO BANKÓW PRYWATNYCH.

Po dłuższym okresie spadku w pierwszym kwartale rb. nastąpił — jak to podaje tygodnik „Polska Gospodarcza” — dopływ kapitałów obcych do bankowości prywatnej. Mianowicie, suma wkładów, rachunków bieżących i rachunków banków lora i nostro wzrosła w pierwszym kwartale rb. z 814,4 do 832,7 miljn. zł.

HOTEL EUROPEJSKI PŁAĆ 4 I POŁ PROC. DYWIDENDY.

Zebrań akcjonariuszów sp. akc. „Hotel Europejski” w Warszawie uchwalono wypłacić 4½ proc. dywidendy, czyli 4½ złotych od akcji 100-złotowej nominalnej wartości.

TYDZIEŃ WALKI Z CHWASTAMI

Tydzień walki z chwastami w województwie warszawskim.

W tygodniu bieżącym na całym obszarze województwa warszawskiego odbywa się tydzień walki z chwastami, mający się stać propagandą tępienia szkodliwych chwastów na naszych polach i łąkach. Akcja ta została podjęta przez warszawską Izbę Rolniczą w porozumieniu z okręgowymi towarzystwami organizacji i kółek rolniczych, kołami młodzieży wiejskiej i gospodyń wiejskich, jak również z nauczycielstwem szkół rolnych i powszechnych, samorządami gminnymi i szeregiem organizacji społeczno-wiejskich.

W najbliższym czasie podobną akcję przeprowadzą także inne izby rolnicze.

ULGI CELNE PRZY IMPORCIE RYB.

Ostatni numer Dziennika Ustaw przyniósł rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa i reform rolnych, zmieniające rozporządzenie z dnia 25 kwietnia rb. o ulgach celnych na szczupaki, leszcze i okonie.

INSTYTUT RZEMIEŚNICZY W WARSZAWIE.

Związek Izby Rzemieślniczych opracowuje obecnie szczegółowy program prac nad podniesieniem poziomu rzemieślniczego szkolnictwa zawodowego i dokształcającego.

M. in. projektowane jest powołanie do życia specjalnego instytutu rzemieślniczego, który miałby swą siedzibę w Warszawie, posiadając jednocześnie filie we wszystkich miastach wojewódzkich.

Zagraniczne

PRASA FRANCUSKA O ROZWOJU PORTU GDYŃSKIEGO.

Najpoważniejszy dziennik marsejski „Le Semaphore” zwraca uwagę w artykule p. t. „Obroty portu gdynińskiego”, że Gdynia jest dziś największym portem Bałtyku i obszernie omawia ogromne postępy w rozwoju tego portu.

POMOC DLA NIEMIECKIEGO RYBACTWA MORSKIEGO.

Rzesza Niemiecka celem popierania rozwoju rybołówstwa będzie udzielała subwencji na budowę także małych statków rybackich. Ministerstwo Robót będzie przy tym baczyle, aby nie powstawały nowe przedsiębiorstwa, subwencje zatem będą udzielane wtedy, gdy równocześnie stare statki rybackie ulegną rozbiórce.

BUDOWA NOWEGO PORTU NA WYBRZEŻU OCEANU LODOWATEGO.

Na wybrzeżu Oceanu Lodowatego w pobliżu miasta Jugorskiej Szeer w cieśninie, łączącej morza Karaskie i Berensa, rozpoczęto budowę portu węglowego, obliczonego na przeladunek 1 miliona ton węgla rocznie z zagłębia Pieczory, które ma być połączone z portem linią kolejową długości 320 km. Budowa portu, której koszty wynosi 20 milionów rubli, ma być ukończona w 1937 r.

LAT NIE BĘDZIE ZDEWALUOWANY.

Łotewskie Min. Finansów zaprzecza wszelkim pogłoskom o zamierzonym rzekomo obniżeniu kursu lata.

PRZEDŁUŻENIE TARGÓW LEWANTYŃSKICH.

Targi Lewantyńskie w Tel Avivie, które miały być zamknięte w dniu 26 bm., przedłużone zostały do dnia 4 czerwca rb.

NOWE BOGACTWA MINERALNE ROSJI SOWIECKIEJ.

W pobliżu Ashabadu (Azja Środkowa) odkryto potężne pokłady potasu.

Na wybrzeżu morza Karaskiego, za kołem polarnym, odnaleziono bogate pokłady fluorytu, z którego wyrabia się kryolit, niezbędny przy fabrykacji aluminium.

W Birobotdzanie (daleki Wschód) znaleziono w 15 miejscach rudę żelazną, zawierającą od 50 do 65 procent żelaza. Zapasy rudy obliczają na 400 milionów ton.

ku większych jednostek, m. in. sprzedając znane i w Gdyni statki „Krakus” i „Światowid”.

Intensywna sprzedaż statków przez wspomniane towarzystwa zdaje się wskazywać na fakt zapoczątkowania okresu intensywnej rozbiórki starszego tonażu morskiego, który powinien zapoczątkować okres istotnej poprawy w żegludze morskiej.

Nacjonalizacja srebra w St. Zjednoczonych Co jest właściwym podłożem orędzia Roosevelta?

Opublikowane przed paru dniami orędzie prezydenta Roosevelta w sprawie srebra wydane zostało na poparcie złożonego w kongresie St. Zjedn. projektu ustawy sen. K. Pittmana, przewidującej nacjonalizację srebra, znajdującego się w St. Zjedn., a nieużywanego na cele przemysłowe i zdobnicze, oraz zakup srebra zagranicą. Wszystkie te posunięcia mają zmierzać w kierunku zebrania odpowiedniego za pasu białego metalu dla uzyskania wystarczających środków do pokrycia obiegu banknotów. Według projektu ustawy obieg pieniężny ma — jak wiadomo — być pokryty złotem i srebrem, przyczem złoto ma stanowić 75 proc. srebra zaś 25 proc. ogólnego pokrycia kruszcowego. Nacjonalizacja zapasów srebra ma nastąpić po cenie najwyższej 50 centów za uncję. Zaznaczyć należy, że obecna cena rynkowa wynosi około 44½ centów za uncję, cena zaś zakupu nowowydobywanego srebra na terenie St. Zjedn. 64,64 centów za uncję.

Nowe posunięcie administracji St. Zjedn. wywołało liczne komentarze wskazujące na ogół słusznie na polityczne znaczenie przewidywanej akcji. Należy bowiem podkreślić, że złożone projekty oraz orędzie Roosevelta nie zawierają terminów, w jakich akcja miałaby być przeprowadzona. Podobnie i cena zakupu srebra nie jest zbyt wygórowana. W ten sposób można ogólnie powiedzieć, że nowe posunięcia stwarzają dopiero ramy dla ewentualnej akcji, mającej na celu „remonetyzację” srebra. W każdym zaś razie nie można interpretować ostatniego orędzia jako początku bimetalizmu w Stanach Zjednoczonych, gdyż kardynalna podstawa tego systemu monetarnego — stały stosunek między ceną srebra a złota — nie został bynajmniej ustalony.

Jakie były istotne motywy ostatniego orędzia oraz złożenia projektu odnośnej ustawy, — trudno powiedzieć z całą dokładnością. Zwolennicy zwyczajki cen srebra w St. Zjedn. twierdzą, że wzrost kursu srebra, uzyskany drogą remonetyzacji tego kruszcu, 1) poprawi dochody producentów srebra, a więc m. in. 7 sta-

nów, produkujących srebro), 2) wzmoże siłę na bywczą krajów, posługujących się dotychczas srebrną walutą, a więc praktycznie Chin.

Argumenty te są jednak bardzo kruche, o ile dotyczy to „srebrnych” stanów, gdyż roczna produkcja ich za dobrej konjunktury sięgała zaledwie 30 milionów dolarów, sumy stosunkowo małej, jak na St. Zjedn., ostatnio zaś ma wartość około 7 milj. dol. Podniesienie więc ceny srebra nie zaważy w poważniejszy sposób na wroście ich dochodów. Jeżeli chodzi o Chiny, to argumenty zwolenników zwyczajki cen srebra są również błędne, gdyż Chiny — przy niskiej cenie srebra — mają premję eksportową, powodującą wzrost eksportu, a jako zjawisko wtórne, wzrost siły nabywczej. Zwyżka ceny srebra podziałała hamująco na eksport chiński drogą zwyczajki wewnętrznych cen w Chinach. Istotną korzyść z wzrostu ceny srebra odnieść mogą wyłącznie producenci (a

więc w St. Zjedn. szczupłe goro osób) oraz posiadacze większych zasobów srebra, w pierwszym rzędzie Indje Brytyjskie.

Opierając się na powyższych przesłankach, należałoby stwierdzić, że o ile przewidywane posunięcia rządu St. Zjednoczonych zostaną wprowadzone w życie i odbiją się na światowej cenie srebra, bezpośrednią korzyść odniosą tylko producenci tego metalu. Jeżeli więc Roosevelt poczynił to posunięcie, miał widocznie przedewszystkiem na celu uspokojenie intensywnej agitacji „bloku srebrnego”. Poczynienie pewnych koncesyj temu blokowi, zdradzającemu zresztą bardziej niebezpieczną tendencję inflacyjno-dewaluacyjną — stało się wskazaniem z uwagi na zbliżające się wybory do ciał ustawodawczych w St. Zjedn.

Tak więc praktycznie doniosłość przewidywanej akcji da się ocenić dopiero w przyszłości w czasie jej realizacji.

Podwójne opodatkowanie składów konsygnacyjnych w Gdańsku

Sfery przemysłowo-handlowe domagają się rewizji umowy z Gdańskiem

Dowiadujemy się, że Izba przemysłowo-handlowa w Łodzi wskutek interwencji zainteresowanych firm, zawiadamiających, iż grozi im podwójne opodatkowanie z tytułu planowanego na terenie Gdańska opodatkowania składów konsygnacyjnych, ponownie zwróciła się do Komisariatu Generalnego R. P. w Gdańsku oraz Min. Skarbu i Przemysłu i Handlu, podnosząc m. in., iż w myśl punktu 6 dodatkowych wyjaśnień do umowy z 29 maja 1929 roku w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu, Polska i Gdańsk zgodne były, co do tego, iż przy obowiązującym wówczas ustawodawstwie podatkiem na obszarze Polski i Wolnego Miasta nie zachodziła możliwość podwójnego opodatkowania w dziedzinie wspomnianych podatków.

Stwierdzenie to stało się niezgodne ze stanem faktycznym po ogłoszeniu w Gdań-

sku ustawy, przewidującej odrębne opodatkowanie składów konsygnacyjnych, a tem samem naruszającej układ i sprzecznej z cytowanym stwierdzeniem w pkt. 6 wyjaśnień, które stanowią integralną część umowy. Dość należy, że wspomniana ustawa gdańska wydana została przed półtora rokiem, a więc w każdym razie po podpisaniu układu i stwierdzeniu, iż w świetle istniejącego stanu faktycznego „nie zachodzi możliwość podwójnego opodatkowania w dziedzinie wspomnianych wyżej podatków”.

Jeśliby zatem Gdańsk trwał przy zamiarze opodatkowania składów konsygnacyjnych na podstawie odrębnej swojej ustawy, nieodzowne byłoby wszczęcie pertraktacji w sprawie rewizji umowy, gdyż integralne postanowienia jej nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

Francuska flota handlowa odmładza się

Starsze statki idą na złom — Na transatlantyk „France” niema amatora

Najpoważniejsze i najbardziej znane francuskie towarzystwo okrętowe „Compagnie Generale Transatlantique” zlikwidowało w ostatnich czasach znaczną część swego tonażu, sprzedając przedewszystkiem statki starsze, budowane przed 1920 r. Statki te sprzedano przeważnie na złom.

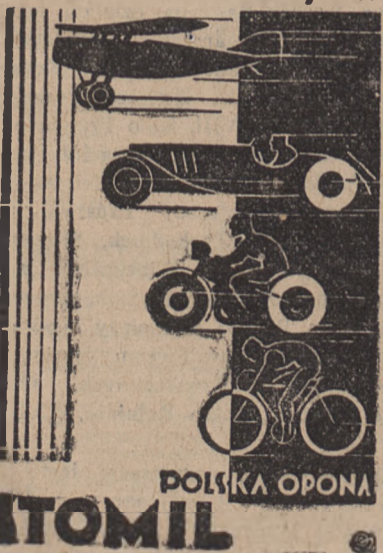
W marcu rb. sprzedano w ten sposób 9 okrętów: Arcadie, Californie, Espagne, Guyane, Jacques-Cartier (statek szkolny), Peru, Virginie, Sainte-Adresse i Ohio. W kwietniu i maju zostały sprzedane następujące jednostki: Georgie (6669 ton), Mississipi (6713 ton), Sonora (4745 ton), St. Joseph (5505 ton), St. Jean (5280 ton), St. Louis (5407 ton), Iowa (6798 ton), Honduras (5903 ton), Pennsylvania (5815 ton), Ma-

ryland (5446 ton), Ontario (5476 ton), Illinois (5791 ton). Cztery ostatnie z wyżej wymienionych okrętów kupione zostały przez armatorów greckich, którzy podobno mają zamiar eksploatować je w dalszym ciągu pod banderą grecką. W ostatnich dniach towarzystwo sprzedało już jeden z większych swoich statków Rochambeau (około 16.000 ton), również na rozbiórkę.

Mniej znany jest fakt, że już od 2 lat gotów jest na sprzedaż znany luksusowy transatlantyk „France” o pojemności około 30.000 ton. Trudno jednak znaleźć na niego nabywcę.

Analogicznie do „Compagnie Generale Transatlantique” postępuje i towarzystwo „Chateaux Reunis”, które pozbyło się kil-

W POWIETRZU I NA LĄDZIE

ITOMIL

700-lecie miasta Radzyna

Dnia 3 czerwca br. miasto Radzyn w powiecie grudziądzkim obchodzić będzie 700-lecie swego istnienia.

Radzyn był ongiś bardzo ważnym punktem strategicznym, strzeżącym jedno z najważniejszych przejść pomiędzy jeziorami, bajorami, trzęsawiskami, ciągnącymi się od Osy do górnej Drwęcy, z Pomezanii do Ziemi Chełmińskiej.

Położenie miasta było o tyle korzystne, że opanowywało naturalny wąski przesmyk, stanowiący główny trakt dla wypraw wojennych lub podróży handlowych. W czym reku był Radzyn, ten był panem owego traktu. Naturalne więc warunki złożyły się na to, że punkt ten rychło się zaludnił, pragnącymi dla samoobrony czy z zaborczości go posiadać niby klucz dogodnej sytuacji.

Kiedy król Bolesław Chrobry 1015 r. tedy szedł ku morzu, znacząc granice Polski słupami (limes Poloniae) i taki słup graniczny wbił do Osy około dzisiejszej wioski „Słup”, niedaleko od Radzyna położonej, zastał tu grodzisko pogańskie, które zdobył. Około 1223 r. należy Radzyn do biskupa Chrystjana, który w 1231 r. odstępuje swe prawa Zakonowi Krzyżackiemu.

Krzyżacy Ida

Mistrz Krajowy Zakonu Krzyżowego Herman Balk, doceniając strategiczne znaczenie miejsca, chcąc uchronić Ziemię Chełmińską od napadających z Pomezanii pogan, wystawił na tem samym warownym miejscu w roku 1234 drewniany zamek. Rychło pod osłoną zamku osiedlali się koloniści: powstało miasto, któremu jeszcze Herman Balk nadaje magdeburskie prawa miejskie, przyznając miastu 100 włók ziemi.

W r. 1285 Konrad von Thiersberg rozpoczął budowę murowanego zamku w odległości około 200 m. od zamku drewnianego. W tym roku odnowione zostało prawo miejskie Radzyna.

W następnych latach Radzyn otrzymał dalsze przywileje. Od r. 1440 począwszy znane jest godło miasta — 8 szprychowe koło, z napisem w obwódce: „S. Iovitatis de Redino”.

Bractwo rycerskie Jaszczurkowców

Jak Krzyżacy sobie poczynali w zdobytym kraju, obwarowanym i zabezpieczonym, — jak tubylcom dały się dotkliwie we znaki ich rządy okupacyjne, — jak coraz liczniejsze odzywały się szemrania, utyskiwania, groźne pomruki, o tem mogłyby dużo mówić mury sędziwego grodu Radzyna, w którym 1397 r. zawiązano bractwo rycerskie Jaszczurkowców. Utworzyli je rycerze polscy: dwaj bracia Mikołaj i Jan z Ryńska (pod Wąbrzeźnem), herbu Rogala, z których ostatni po osiedleniu się w Pułkowie zwa się również „Jan z Pułkowa”, oraz ich cioteczni bracia Fryderyk z Kitnowa (miejscowości: tuż obok Radzyna) herbu Złotogoleńczyka, a zawałania „Borzym”, — i Jan ze Szczuplinek (parafii radzyńskiej), nazwany także Dąbrowski, oraz zięć Mikołaja z Ryńska, założyciela i prezesa „Towarzystwa Jaszczurczego”, Gunter z Dylewa poźatem Stanisław z Bolumina, Jakób z Kobyl i inni.

Związek był organizacją jawną, legalną, zatwierdzoną dla osiągnięcia swych oficjalnych celów (jak wspólnota towarzyska wzajemna pomoc materialna, pociechy religijne), jedynie raczej konspiracyjnie dążono do zbrojnego porachunku z znieprawdzonymi Krzyżakami, złączenia okupowanych przez nich ziem z Macierzą Polską, Urzeczywistnienie planów i życzeń napotykało jednak dużo przeszkód, wypływających ze smutnej rzeczywistości, z panowania nad ziemią polską Krzyżaków: głos serca, wolę rycerza, miłość Ojczyzny przylguszał rozkaz, przemoc, „mus”.

Rycerstwo pomorskie musi posiłkować armię krzyżacką. Wiedzie ją w bój grunwaldzki prezes Jaszczurkowców Mikołaj z Ryńska jako chorąży Ziemi Chełmińskiej. W bitwie pod Grunwaldem chorągiew ta, nie chcąc walczyć za obcą sprawę w walce bratobójczej, rozpięzchła się przed natarciem wojsk Jagielly.

Król Jagiello na zamku w Radzynie

Działo się to, podług Długosza, dnia 22 września 1410 r., kiedy król polski Władysław Jagiello dobrowolnie odstąpiwszy od oblężenia siedziby Krzyżaków, Malboga, powracał przez Sztum, Kwidzyn, Gardeję, Rogóznę ku Radzynowi, nad jeziorem w Melnie zatrzymując swe wojska. Wtedy to zabrano się do zdobywania zamku radzyńskiego. Miasto

Radzyn było już w ręku polskim. Król Jagiello wysłał Dobiesława z Oleśnicy z jego banderą pod Radzyn. Rycerze polscy wysadzili główną bramę wjazdową do przedgródzia dzięki temu, że sam przywódca Dobiesław z Oleśnicy swą tarozą zakrywał rąbiących ciężkie wierzeje. Wytrwał przy tem, choć strzał oddany przez zakonników z szturmowanego zamczyska, przebił mu tarozę.

Tedy Polacy wtargnęli do przedgródzia, zajmując je. Następnie rozpoczęto szturm do właściwego zamczyska, Kasztelan wiślicki Florjan z Korytnicy, spotkał w oparciu wielokomtura krzyżackiego, z którym stoczył w obliczu obu załóg zaciętą walkę na miecze. Zwyciężył i zmusił wielokomtura do wycofania się do zamku. Załoga krzyżacka, złożona z 15 rycerzy zakonnych i kilkadziesiątu osób czeladzi, poddała się, chcąc uniknąć zastosowania surowego prawa wojennego

z perspektywą na utratę życia. Walka zdobywania Radzyna trwała półszóstą godziny.

Kiedy miasto Radzyn, przedgródzie i całe zamczysko było w rękach banderji Dobiesława z Oleśnicy, wkroczył król Władysław Jagiello do Radzyna, obejmując zamek w posiadanie, znalezione tam i odebrane pieniądze, kosztowności i droższe przedmioty rozdzielił król między waleczne rycerstwo polskie, Krzyżaków zaś zabrał do niewoli. Król kazał uzupełnić zapasy żywności i nad bogato zaopatrzonem zamczyskiem ustanowił dowódcą grodu Sokoła Czecha, a jego zastępcą Żyżkę, który rozslawił się później swem męstwem podczas dalszych wypraw wojennych.

Z Radzyna ruszył król Władysław z wojskiem polskim w dalszą drogę do miasta biskupiego Wąbrzeźnia, dalej do Kowalewa i Golubia, a po przekroczeniu Drwęcy rozpuścił do domu swe wojska.

Tragedja Jaszczurkowców

Gdy król opuścił zamek radzyński, rozpoczęły się dla tubylców czasy ciężkiej udręki, walk i krwawej zemsty ze strony Krzyżaków, szybko pod Henrykiem v. Klauen dochodzących na nowo do potęgi. Odebrali z powrotem mniejsze grody, jak Grudziądz, Pokrzywno, Kowalewo, Golub.

Mimo, że sam Landmarszałek inflancki przybył pod Radzyn z pokaznem wojskiem, zdołał zająć jedynie miasto, ale zamek wy-

brat jego Jan ze Szczuplinek, Stanisław z Bolumina. Wpadł natomiast w ręce wroga Mikołaj z Pilewic (pod Radzynem), który razem z Janem z Ryńska (z Pelkowa) pomagał przy zajęciu przez Polaków Kowalewa.

Henryk Hald, wójt Lipin pod Lisewem, zważył przyjacielskimi przyrzeczeniami Mikołaja z Ryńska do siebie na ucztę, ukrywając poprzednio sprowadzonych Krzyżaków. Zdrada mu się powiedla: Mikołaj, do zasadzki zwa-

Ruiny zamku krzyżackiego w Radzynie

trzymał zwycięsko trzytygodniowe oblężenie. Załoga z Czechem Sokolem i słynnym potem wodzem Husytów Żyżką sprawiła, że Krzyżacy musieli odejść. Choć wieść miasto Radzyn było w ręku Krzyżaków niedostatecznie obronne przedzaczę — gdyż zamek spłonął bronilo i niepoddalo się aż do końca wojny, tj. do I. Pokoju Toruńskiego w 1411 roku.

Na mocy warunków tego pokoju, Radzyn przeszedł w ręce krzyżackie. Rozpoczęły się represje. Mikołaj z Ryńska, przezuwając niebezpieczeństwo, uszedł za Drwęcę chroniąc się u biskupa w Ciechocinie. Uszli również zemsty Krzyżaków pan na Kitnowie Fryderyk,

biony, został pojmany, a Hald w nagrodę za swój czyn otrzymał od Plauena komturstwo Radzyna.

Mikołaja z Ryńska uwięziono w lochach Klimka w Grudziądzu i po trzydniowych torturach, bez sądu, przy odmówieniu pociech religijnych, został w 4-ty dzień na śmierć osądzony i publicznie na placu przedzamkowym w Gr. (na dzisiejszym głównym rynku) ścięty.

Los Mikołaja z Pilewic i z Ryńska był przestroją dla reszty Jaszczurkowców, którzy, pozostawiając swe majątki na lasce Krzyżaków, z wygnania oczywiście nie wrócili.

Posiew krwi Mikołaja z Ryńska

Pokój nad jeziorem w Melnie, który nakładał na Krzyżaków dotkliwsze warunki niż I Pokój Toruński, nie spowodował życzliwszego ustosunkowania się Krzyżaków do miejscowej ludności. Wrzoniom, buntom nie było końca. Posiew krwi Mikołaja z Ryńska kielkował: „Związek Jaszczurczy” działał z podwójną siłą i nieustępliwością, naklaniał rycerzy, wciągał do Związku, przygotowywał zrzucenie jarzma krzyżackiego, paraliżując pewnością i butne poczynania Krzyżaków.

Do zorganizowanego w „Związku Jaszczurczym” i przygotowanego do zbrojnego czynu rycerstwa przyłączyły się w 1440 r. miasta, związane w „Związek Miast Pruskich”. W

roku 1454 wybucha powstanie przeciw Krzyżakom. Miasto Radzyn dobrowolnie otwiera swe wrota powstańcom i mieszczanie łączą się z nimi aby rozpocząć ataki z miasta na zamek krzyżacki. Krzyżacy próbowali oporu, lecz daremne ich próby: nie wytrzymali gwałtownego ataku i zamek oddali powstańcom. O zdecydowaniu ich postępowania świadczą daty: dnia 4 lutego 1454 r. miasto wypowiada listownie Wielkiemu Mistrzowi posłuszeństwo rzucając mu rękawicę, a już 10 dni później jest zamczysko w ręku Polaków.

Od tej daty już zamek Radzyn nie powrócił w władanie Krzyżaków!

„Pod skrzydłami Białego Orła”

Dnia 28 maja 1454 r. miasto i zamek Radzyn składają Królowi Polskiemu przysięgę wierności i poddaństwa.

Wprawdzie jeszcze kilka razy zbliżała się groźna chmura krzyżackich wojsk które spłondowały Radzyn, ogolając domy z zapasów i żywności.

Na mocy II. Pokoju Toruńskiego w 1466 r. Radzyn pozostał przy Macierzy!

Król Kazimierz Jagiellończyk nie poskąpił swych łask i hojności Radzynowi: w 1472 r. nadaje miastu przywileje, przywracając, potwierdzając i rozszerzając wszelkie dawne prawa.

Za czasów polskich zamek pokrzyżacki był siedzibą starostów grodowych, wśród których spotykamy wybitne rody pomorskie. Pierwszym z nich był Mikołaj Bajerski (1454),

kilku Dąbrowskich, Łuzjańskich, Działyńskich, Weykerów, Gnińskich, Bażyńskich, Morłeskich, Czarnkowskich, Babowskich, Bnińskich, ostatecznie od początku 18 wieku samych Czapskich, z których Tomaszowi, jako ostatniemu staroście polskiemu, odebrał stanowisko i władzę rząd pruski w 1772 r.

Prusacy po zajęciu Pomorza nie dbali o zamek radzyński, a ponieważ zamczysko nie było siedzibą żadnych władz, rozpoczęło się w 1800 r. ogólne dewastowanie murów. Dopiero w 1837 r. przekazał rząd pruski sumę 1000 talarów dla doraźnego powstrzymania całkowitego rozpadnięcia się zamczyska, a w 1901 r. pokryto kaplicę, niby szopę, szepnym dachem.

Marszałek Piłsudski w Radzynie

W dniu 8 czerwca 1921 r. odwiedził Radzyn Naczelnik Państwa, Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski. Marszałek Piłsudski zwiedził ruiny zamku krzyżackiego, gdzie witał Go serdecznymi słowami burmistrz Koska w imieniu obywateli miasta.

Z ruin udał się Dostojny Gość do szkoły. Po powitaniu przez kuratora Gąsiorowskiego Marszałek Piłsudski wsiadł na krzesło nauczycielskie i przyjął owacje. Pewna dziewczynka (Lamparska) wręczyła Mu bukiet kwiatów, mówiąc zarazem wierszyk. Dłatwa szkolna przywitała Gościa, chwalać Boga. Po odpitwaniu piędzi „Do Wolności” przemówił p. Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego p. Z. Gąsiorowski.

Po przemówieniu kuratora i wypowiedzeniu przez dlatwę kilku utworów, Naczelnik Państw wszedł między ławy i gawędził z dlatwą. Złożył następnie swój podpis w kronice szkolnej.

Przy śpiewie „Roty” Dostojny Gość przeszedł do drugiej izby, gdzie zgromadziły się z dwu klas młodsze roczniki i tutaj spędził kilka chwil na swobodnej pogawędce z dziećmi. Po wysłuchaniu pieśni „O Wiśle” opuścił szkołę. W korytarzu przywitał dzieci i mieszczące się w oddzielnym budynku klasy niemieckiej. — Ze szkoły udał się Marszałek ze switą do kościoła, by i tę świątynię, budowaną przez Zakon Krzyżacki, zwiedzić. Dzień ten pozostanie na zawsze w pamięci dlatwy nauczycielstwa i obywatelstwa miasta Radzyna.

Dzisiejszy Radzyn

Miasto Radzyn położone na głównym szlaku Warszawa — Gdynia. Liczy 2058 mieszkańców, w tem 1718 Polaków, 337 Niemców i 3 Żydów. Miasto jest planowo zabudowane. Posiada prawie wszystkie nowoczesne urządzenia użyteczności publicznej, a mianowicie: wodociąg, rzeźnię, oświetlenie elektryczne, częściowo kanalizację. Ulice wszystkie są brukowane i posiadają chodniki z płyt cementowych.

Majątek miejski Radzyna oszacowany jest na 440.000 złotych. Budżet miejski na rok 1933-34 w dochodach i rozchodach zamyka się w cyfrze 42.300 zł. Poza to budżety wodociągów i rzeźni ustalone zostały na około 15.000 zł.

Zarząd Miejski składa się z 5 członków. Burmistrzem jest p. Wincenty Gibas, a jego zastępcą kierownik szkoły Klimek Augustyn. Rada Miejska składa się z 12 radnych.

Radzyn posiada szkołę powszechną 7-klasową, do której uczęszcza 340 uczniów, szkołę dokształcającą i szkołę prywatną. Mieszkańcy Radzyna korzystają z 2 bibliotek, a mianowicie: Towarzystwa Czytelni Ludowych (600 tomów) i Związku Strzeleckiego (300 tomów).

Na terenie Radzyna działają następujące towarzystwa i organizacje: Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Związek Rezerwistów, Związek Strzelecki, Związek Powstańców i Wojaków O. K. VIII, Koło Przyjaciół Związku Strzeleckiego, Koło Przyjaciół Harcerstwa Kolo Polskiego Czerwonego Krzyża, Kolo Lig Obrony Powietrznej Państwa, Związek Obrony Kresów Zachodnich, Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, Tow. Robotników Katolickich, Bractwo Kurkowe, Tow. Polskie Młodzieży Męskiej i Młodzieży Żeńskiej Tow. Śpiewu „Harmonja” Tow. Budowy Szkół Powszechnych, Ochotnicza Straż Pożarna, Kółko Rolnicze, Klub Tenisowy.

Najłoniejszą organizacją jest Komitet Obwodowy BBWR założony w r. 1930 przez burmistrza Wincentego Gibasa. Obecnie Komitet liczy 230 członków.

Program obchodu 700-lecia miasta Radzyna

Dnia 2 czerwca br. o godz. 21 odbędzie się capstrzyk z udziałem wojska i organizacji PW
Dnia 3 czerwca nastąpi o godz. 6-tej podbudka; godz. 8-ej koncert orkiestry wojskowej na rynku, godz. 9-ej min. 30 przywitanie przedstawicieli władz i gości; godz. 9 min. 45 przegląd oddziałów PW przez Pana Wojewodę; godz. 10 pontyfikalne nabożeństwo odprawione zostanie przez Jego Eks. ks. biskupa chr. Okoniewskiego na terenie zamkowym; godz. 11 min. 30 Akademia jubileuszowa; godz. 12 defilada; godz. 12 do 14 przerwa o-

biadawa; godz. 14 do 17 zawody sportowe organizacji PW i WF oraz zabawy i igrzyska ludowe; godz. 20 min. 30 wielkie przedstawienie plenerowe pt. „Król Jagiello w Radzynie” w 4-ch obrazach, według scenariusza napisanego przez p. kapitana Tadeusza Niewiadowskiego.

Przedstawienie odbędzie się na tle zamku krzyżackiego przy udziale oddziałów wojskowych garnizonu grudziądzkiego w liczbie około 300 osób.

Największa bitwa morska w dziejach świata

Osiemnaście lat temu, w mglisty i chłodny poranek 31 maja 1916 r. admirał v. Scheer wprowadził z Wilhelmshafen całą niemiecką flotę wojenną, złożoną z 114 jednostek o ogólnym tonażu 690 tysięcy ton i wziął kurs ku wybrzeżom Anglii.

Do tej pory dwie najpotężniejsze floty świata, angielska i niemiecka stały zakotwiczone w swoich portach, zajmując pozycje wyczekujące. Ale bierność floty niemieckiej była tylko pozorna. Przyczajona za osłoną pół minowych, sprężona do skoku, czekała tylko chwili sposobnej, żeby wypaść ku brzegom Anglii, zniszczyć nadbrzeżne miasteczka, a co najważniejsze, zachwiać autorytet floty angielskiej.

Tak więc doszło do największej bitwy morskiej, jaką kiedykolwiek historia notowała. Dnia 31 maja o godz. 15 zetknęły się ze sobą przednie strażnice jednej i drugiej floty. Starcie trwało około 2 godzin i przyniosło zwycięstwo Niemcom. Anglicy, straciwszy 8 jednostek, w tem 3 obrzyny pancerne, musieli się cofnąć. Kiedy jednak adm. Scheer, zostawszy panem sytuacji chciał wracać do Wilhelmshafen, zastąpiły mu drogę potworne cieliska okrętów angielskich, które oskrzydliły flotę niemiecką i zamknęły jej odwrót.

Nastąpił drugi akt wielkiej tragedji, która kosztowała życie 8 i pół tysiąca marynarzy i pogrzebała nadzieje, jaką Niemcy pokładały w swej flocie wojennej. Działa angielskie wyrządziły Niemcom kolosalne straty. Chcąc ratować flotę od zagłady, adm. Scheer poświęca eskadrę

wieciadmu. Hippera, którą wysłał w największy ogień angielskich pancerników. Dzięki tylko temu manewrowi, flota niemiecka mogła wymknąć się z pierścienia otaczających ją okrętów angielskich.

Ale na tem bitwa się jeszcze nie kończy. W nocy przychodził trzeci, najdramatyczniejszy okres bitwy. W ogólnym zamieszaniu zderzają się z sobą i toną okręty jednej i drugiej floty. Poeci trafiają często okręty z własnej floty. Dopiero po wielkich stratach, rankiem dn. 1 czerwca, flota niemiecka znalazła spokojne schronienie, ale jej sława znacznie się zmniejszyła.

Malborg zamiast Betlejemu Manifestacyjny obchód 700-lecia buntu chłopskiego w Niemczech

W miejscowości oldenburskiej Altenesch odbył się manifestacyjny obchód 700-letniej rocznicy „Buntu chłopskiego” przeciwko ówczesnemu biskupowi Bremy Gerhardowi w roku 1234.

W przemówieniu wygłoszonym na tej uroczystości, przywódca niemieckiego stanu chłopskiego minister Darre zaatakował w niezwykle ostrej formie Kościół katolicki, oskarżając, iż księżęta Kościoła łączyli egoistycznie religję z własnymi interesami politycznymi.

Minister Darre zwrócił się następnie przeciwko kołom monarchistycznym w Niemczech, ostrzegając je przed próbą wciągnięcia mas chłopskich do propagandy na rzecz monarchji i podkreślając, że o ile nawet dawniej niektórzy władcy kościelni i świeccy nie solidaryzowali się z antychłopską polityką, to jednak pozostanie faktem w historii niemieckiej, że księżęta narzucili chłopom niewole,

Boże Ciało na Kaszubach

Jedno z najuroczystszych świąt chrześcijańskich, jakim jest Boże Ciało, duży wpływ wywrzeć musiało również na obrzędowość ludową. Wspaniałość obrzędów liturgicznych żywo przemawia do wrażliwej duszy ludu, nie dziwnego więc, że bierze on w nich udział całą swą duszą. Na Kaszubach podobnie jak i w innych rejonach Polski, odbywają się z dużą uroczystością procesje, przy żywym współudziale całej ludności. Stroją wtenczas kwiatami i zielenią kościoły, ołtarze i boże męki, szczególnie znaczenie zaś ma przystrojenie ołtarzy prowizorycznych stawianych na drodze przechodzącej procesji.

Ołtarze te mają na Kaszubach swój kształt specjalny, mianowicie małych namiotów nakrytych płótnem żaglowem. Wewnątrz znajdują się z reguły prawie podobizny Matki Boskiej i św. Józefa, dwoje najbardziej szczonej postaci. Tak zbudowany „Boży domek” przystrojony jest bogato kwiatami i zielenią. Po przejściu procesji, zieleni służąca do ozdoby ołtarza, nabiera specjalnego znaczenia w obrzędowości ludowej. Gałęzie zdjęte z ołtarza i zasadzone na polach, chronią ubogie zbiory bogobojnego Kaszuby od klęski najgroźniejszej — gradu. Z kwiatów zaś uwite wianki mają jeszcze większe znaczenie. Kiedy bowiem pierwsze zbiory zwiezie gospodarz do stodoły, stara tradycja nakazuje ułożyć w sąsiedku cztery snopy na krzyż, na wierzach

zaś położyć wianek z kwiatów poświęconych w Boże Ciało. Po odmówieniu ewangelji według św. Jana rozdz. I obrzęd ten zapewnia je od pożaru i uderzenia pioruna.

Bezpieczeństwo zapewnia jednakże wianek uwity z barwinku i macierzanki, który chroni pozatem ziarno od szkodników jak np. myszy, dom mieszkalny od pożaru, ale przechowywany w domu mieszkalnym strzeże właścicieli od wszelkich nieszczęść. Nie tylko jednakże ma ten wianek takie niewinne znaczenie. Moce w nim ukryte są nieraz ogromne stąd też częstokroć używany był przez „wiedzące” stare baby do „czarów” najrozmaitszych.

Rzecz prosta, że czary te muszą mieć charakter dla nikogo nie szkodliwy. Takim najczęstszym obrzędem magicznym jest „odczytanie mleka”, polegające na przedcedzeniu ze psutego mleka przez wianek co zapewnić ma jego nieszkodliwość.

W niektórych powiatach kaszubskich wianki poświęcone, odgrywają rolę podobną jak „palmy” wielkanocne, które rozłożone na polach mają zdolności pobudzania wegetacji roślin.

Z innych roślin służących do ozdoby „Bożych domków” nie mniej duże znaczenie przywiązuje lud w niektórych okolicach do gałązek brzozy. Przyniesione po przejściu procesji do domu i po zasadzeniu ich w ogrodzie mają moc tępienia kretów, a złożone zaś w oborze chronią chudobę rolnika przed zarazami.

Najciekawsze jednak znaczenie mają zieleni poświęcone w Boże Ciało w medycynie ludowej. Utarte na proszek i zmieszane z ciemnymi otrębami, usuwają ból po zrobieniu okładu w miejscu bolącym.

Podobnie jak z okresem Zielonych Świąt łączy lud pewne przysłowia również z dniem Bożego Ciała.

Przysłowia te odnoszą się po większej części do wrożenia pogody jak np.:

„Jaki dzień w Boże Ciało — takich dni potem niemało”

„Po Bożem Ciele — ciepła wiele”,
lub „Na boże Ciało — żyto zakściało” (zakwitło), oraz szereg innych.

Z tych kilku przykładów widzimy, jak bogatą i różnorodną jest kultura duchowna naszego ludu. Są to tylko przykłady najbardziej znane. Po odległych zaś wioskach kaszubskich, znaleźć można jeszcze całą skarbnicę obrzędów nieznanych, w których przewijają się echa czasów pradawnych, gorliwie podtrzymywane pod niskimi stropami naszych „chech” kaszubskich.

**KATOL ZABIJA
OWADY
JAPONSKI ROBACTWO**

A jednak..... „Berła Radzyńska” jest niedościgniona!
Młaka żytnia „Berła Radzyńska” została wypuszczona na rynek z okazji 700-lecia miasta Radzyna.
Młyny Radzyńskie Sp. z o. o. w Radzynie Somorskim, tel. 46

Siew buraczany!

Specjalność!
Oryginalne Wiechmann
żółte Eckendorffery
czerwone Eckendorffery
dalej
Nasienie Marchwi
brukwi
Uzn. zboże siewne

Wiechmann
Radzyn Dom., Pom.

**ZBOŻE DO SIEWU
JĘCZMIEN**

1. Sval. Złoty I. ods.
2. Ackerm. Isaria I. ods.

OWIES

3. Sval. Zwycięzca I. ods. uzn. przez Pom. Izbę Roln.

DALEJ:

a) owies Sval. Ligowo I. ods.
b) groch ziel. Weend. Folger
c) groch biały rychły Polny 3422

Opróbk. oferty na życzenie

Wiechmann
Uom. Radzyn. Pomorze

Jubilat Radzyn 700 lat
3 czerwca 1934 r.

Hotel pod „Orłem”

wydaje śniadania, obiady i kolacje. Uprasza się o wcześniejsze zamawianie zbiorowych obiadów. Five o Clock Tea Koncert. Po przedstawieniu plenerowym DANCING. Wstęp przeznaczony na P. W. i W. F.

3446 **Edward Sabiszewski**

Jubilat Radzyn 700 lat

Zawiadamiam

Szan. Publiczność, że otrzymałem wyłączne prawo filmowania obchodu 700-lecia Radzyna i praw swych bronić będę. Wykonane zdjęcia odebrać można w dniu uroczystości od godz. 17 w Hotelu pod „ORŁEM”.

Władysław Gątkowski
„REKORDFILM”
Grudziądz. 370

PIWO
pielęgnowane
zawsze tylko u

L. A. WEICKA
RADZYN,
Rynek II.

TAPETY

w wielkim wyborze poleca

DROGERJA CENTRALNA
RADZYN.

PERFUMY, wody kolońskie, kosmetykę

poleca

DROGERJA CENTRALNA
RADZYN. 366

BŁAWATY, konfekcję, towary krótkie,

poleca 360

Walerja Nelkowska
Radzyn, Rynek 16.

CUKIERKI ZIOŁOWE

POLECA 359

Apteka Radzyńska
RADZYN, Rynek.

WIDOKI RADZYNA,

CUKIERKI, PAPIEROSY, GALANTERJE

poleca

Jan Nowakowski
RADZYN. 366
ul. Dąbrowskich 3.

Zegary, zegarki, obrączki ślubne, biżuterje,

poleca

Feliks Nelkowski
RADZYN, Dąbrowskich 4.
Fachowa naprawa i regulacje. 367

BŁAWATY, KONFEKCJĘ, OBUWIE.

POLECA

LUDWIG GROSZEWSKI
Radzyn, Dąbrowskich 24

KAPELUSZE DAMSKIE letnie modele

towary krótkie poleca

Felicja Bartoszevska
RADZYN. 369
Dąbrowskich 22.

WPISY

na rok szkolny 1934/35 do Szkoły Gospodarczej w Grudziądzu ul. Trynkowa 19 na kursy roczne, półroczne i kwartalne przyjmuje kancelarja szkoły w godzinach od 10-14-tej. Przy szkole Internat.

Dzień

w Toruniu

czwartek
31
maja

Kalendarzyk rzym.-kat.

Środa Feliksa p. m. — Czwartek Boże Białe

NAJWYTWORNIEJSZE I NAJWIĘKSZE

Kino Torunia **MARS**
ul. Warszawska

Motto: Zle z mężczyznami, ale gorzej bez nich...

Świat bez mężczyznz udziałem Glorji Stuart, Raula Rouliena, Herberta Mundina, Joana Marsha.
NADPROGRAM Tygodnik ze złotej serji Fox'a.

Początek o godz. 17, 19 i 21.

W niedziele i święta o godz. 15, 17, 19 i 21.

— Nocny dyżur aptek. Od 30. 5. do 6. 6. dyżuruje w śródmieściu Apteka pod Orłem, Rynek Staromiejski, na Bydgoskim Przedmieściu Apteka Św. Anny, ul. Mickiewicza; na Mokrem Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki.

REPERTUAR KIN:

MARS — Świat bez mężczyzn

LIRA — Postrach Arizony

SWIATOWID — Noc dla ciebie.

PALACE — Jasnoloty sen.

TEATR NARODOWY

W TORUNIU

Tel. kasy 900 dyr. Józef Czarobis Sezon 1933/34

REPERTUAR

W środę, dnia 30 bm. o godz. 20-tej

Tania środa

„TEN I TAMEN“

Komedja w 3 akt. St. Kiedrzyńskiego

Ceny najniższe od 0,25 do 1,45 zł.

W czwartek, dnia 31 bm. o godz. 20-tej

„DOMEK TRZECH DZIEWCZĄT“

Operetka w 3 akt. Szuberta w przeróbce Bertę

W piątek, dnia 1 czerwca o godz. 20-tej

„DOMEK TRZECH DZIEWCZĄT“

Operetka w 3 akt. Schuberta w przeróbce H. Bertę

Abonamenty i pasze-partout nieważne

W sobotę, dnia 2 czerwca o godz. 20-tej

Premjera

„TEN STARY WARJAT“

Komedja w 3 akt. St. Kiedrzyńskiego

Informator dla przyjezdnych

w Toruniu

Polecamy restauracje i kawiarnie
Dwór Artusa, restauracja o najwykwintniejszej kuchni na Pomorzu. — Danc'ng.

Najlepsza okazja kupna:

B. Hosakowski ul. Mostowa 28. tel. 45 — Najlepsza i najtańsza Herbata — Nasiona — Cebulki kwiatowe.

Najstarszy i Pierwszy Polski Zakład Optyczny Franciszek Seidler, Toruń. Optyk i bandażysta. Obok poczty Staromiejski Rynek 16. Telefon 574. Dostawca dla Kaa Chorych. kliniki ocznych i dla wojska.

Schwenkgrub — Radio, ul. Łazienna 17

Aparaty — części.

Z miasta

— Osobiste. Podprokuratorzy Prokuratury Okręgowej w Toruniu pp. Marski, Walecki i Zajączkowski dekretem P. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29. 4. 1934 r. zostali mianowani wiceprokuratorami.

— Odznaczenie papieskie. Ojciec św. na prośbę Ks. Biskupa Ordynariusza diecezji chełmińskiej odznaczył pana Stanisława Dąbrowskiego, radcę wojewódzkiego i kierownika oddziału wyznaniowego Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu, nadaniem orderu „Pro Ecclesia et Pontifice“.

— Uzupełnienie sprawozdania. W sprawozdaniu z wyników technicznych obchodu święta W. F. i P. W. w Toruniu nie zaznaczyliśmy, że zwycięzca pięcioboju dla starszych p. Trojanowski z W. K. S. Gryf jest słuchaczem Szkoły Podchorążych Artylerji w Toruniu.

— Związek Weteranów Powstań Narodowych 1914—1919 r. Zebranie miesięczne Zw. Wet. Powst. Narod. 1914—1919 odbędzie się dnia 8. 6. 1934 r. o godz. 20. w lokalu p. Lewandowskiego przy ulicy Kopernika 28. Przybycie wszystkich członków Koła jest obowiązkowe. 3461 Zarząd.

— Towarzystwa i Organizacje biorące udział w uroczystości procesji Bożego Ciała zapraszam na środę 30 maja br. godz. 19-tą do Strzelnicy, ulica Przedzamcze, celem porozumienia się w sprawie udziału w uroczystości. — Fr. Wiencek, prezes Kurkowego Bractwa Strzeleckiego.

— Z kroniki Legionu Młodych. Zawiadamiam, że dnia 30 bm. w środę o godz. 19 odbędzie się w Świątyni, Obwodu Legionu Młodych przy ul.

Mostowej nr. 6 dodatkowy wieczór dyskusyjny dla kandydatów VI i VII kursu kandydackiego. Komendant Obwodu.

— Kurs siostr pogotowia PCK. Dzisiaj w środę o godz. 10 w szpitalu OK. VIII odbędzie się zakończenie kursu siostr pogotowia sanitarnego, zorganizowanego przez oddział toruński Polskiego Czerwonego Krzyża.

— Posiedzenie Miejskiego Komitetu Obchodu „Święta Morza“ odbędzie się w piątek dnia 1 czerwca o godz. 18 w sali posiedzeń Rady Miejskiej w ratuszu.

— Srebrne gody małżeńskie. W piątek dnia 1 czerwca rb. obchodzą małżonkowie pp. Stanisław i Helena z Wejsłów Szynderowie (Klonowicza nr. 28) srebrne gody małżeńskie. P. Szynder, z zawodu budowniczy, jest długoletnim obywatelem naszego miasta. Nabożeństwo na intencję jubilatów odprawione będzie w piątek o godz. 7 m. 45 w kościele Panny Marii. Jubilatów składamy serdeczne życzenia.

— Komitet Miejski Przyjaciół Związku Strzeleckiego pod przewodnictwem prezesa J. Dominickiego urzęduje w sobotę 2 czerwca w kawiarni „Esplanada“ dancing towarzyski. Niezwykle interesująca impreza ta zgromadzi liczne grono przyjaciół Związku Strzeleckiego.

— Baczność członkini PWK. Zarząd Org. Przep. Kobiet uprzejmie zaprasza na zebranie, które odbędzie się 1 czerwca w piątek o godz. 18 w świetlicy PWK., ul. Łazienna 24. Obecność członkini konieczna, (sprawa poświęcenia sztandaru).

— Pryw. Szkoła Przygotowawcza im. Marii Konopnickiej, przy ul. Warszawskiej 10-12, I p. przyjmuje już ogłoszenia na nowy rok szkolny do kl. I, II, III i IV. Opłaty b. niższe, (przy dwójki dzieciach, drugie płaci tylko połowę). Niezwykle indywidualne. Bliższych informacji udziela się w szkole codziennie od godz. 13—14. 2666

— Zapisy do Prywatnej Szkoły im. św. Teresy dr. Z. Szczepkowskiej, Kościuszki 4 codziennie godz. 12—13. Czesne niższe. Kl. I miesięcznie 10 zł, II — 15 zł., dalsze 20 zł. Rytmika, język francuski i niemiecki bez dopłaty. 2794

— W dniu 1 czerwca br. o godz. 19 w auli Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego przy ul. Wielkie Garbary nr. 9 odbędzie się zebranie miesięczne Związku Techników Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Toruń; z uwagi na odczyt p. Dyr. Wodoc. i Kanal. inż. Wojnarowicza, zaprasza się członków i sympatyków. 3450 Zarząd.

— Zapisy do Szkoły Handlowej w Toruniu. Dyrekcja 4-letniej Koedukacyjnej Szkoły Han-

dlowej Łbzy Przemysłowo-Handlowej komunikuje, że zapisy na 1934-35 rok szkolny przyjmuje od 1 do 20 czerwca rb. w kancelarii szkoły przy ul. Szpitalnej 6 (obok kościoła św. Jakóba).

Kandydaci do 1-szej klasy winni przedłożyć 1. metrykę urodzenia, 2. świadectwo ukończenia 7 kl. szkoły powszechnej, lub 4 klas szkoły wydziałowej, lub 1-szej klasy gimnazjum nowego typu, 3. świadectwo powtórnego szczepienia ospy, 4. 2 fotografie. Kandydaci do 4-tej klasy winni przedłożyć 1. metrykę urodzenia, 2. świadectwo ukończenia 3 kl. Szkoły handlowej, 3. 1 fotografię. Absolwenci szkoły posiadają uprawnień II kategorii w służbie państwowej, oraz korzystają z odroczenia i skróconej służby wojskowej narówni z absolwentami liceów handlowych. 3388

— Dyrekcja Państwowego Gimnazjum im. Kopernika w Toruniu zaprasza rodziców i opiekunów i przyjaciół młodzieży na doroczną wycieczkę zakładu do Barbarek w dniu 2 czerwca br. urządzaną przez Opiekę Rodzicielską. Do dyspozycji będą autobusy kursujące co godzinę z Placu Teatralnego począwszy od godz. 14.

O ile w dniu 2. 6. br. nie dopisze pogoda, wycieczka odbędzie się w poniedziałek dnia 4 czerwca br. Dochód z wycieczki przeznaczony jest na akcję kolonijną zakładu. 3428

— Z życia bankowców toruńskich. W dniu 28 bm. odbyło się zebranie miesięczne Oddziału Toruńskiego Zw. Zawod. Pracowników Bankowych i Kas Oszczęd. R. P. w Dworze Artusa. Zebranie zajął prezes kol. R. Stefaniak. Następnie kol. Br. Błaszkę wygłosił treściwy referat na temat „Kredyt dyskontowy“, który wysłuchano z wielkim zaciekawieniem. Liczne oklaski były wyrazem podziękowania. W dalszym ciągu obrad uchwalono urządzić strzelanie treningowe celem zdobycia Oznaki Strzeleckiej. Postanowiono również najbliższą wycieczkę od być parostatkiem w dniu 17 czerwca br. do Gór Katarzyńskich. Żywa dyskusja świadczyła o zainteresowaniu kolegów obradami. Omówieniem spraw organizacyjnych zakończono zebranie.

— Z teatru. Dzisiaj w środę, dnia 29 bm. o godzinie 20 t. zw. tania środa po cenach najniższych od 0,25 do 1,45 zł.

W czwartek dnia 30 bm. o godz. 20 przepiękna operetka oparta na melodjach Fr. Schuberta „Domek trzech dziewcząt“, w wykonaniu czołowych sił operetki Teatru Wielkiego w Poznaniu w osobach pp. Fontanówny, Nochowicz, Wiśniewskiego i Folańskiego.

Tenisowe mistrzostwa Pomorza

W dniu 31 bm. rozpoczyna się w Toruniu, na kortach przy ul. Mickiewicza, turniej tenisowy o mistrzostwo Pomorza.

Jak się dowiadujemy, poza zeszlornym mistrzem Pomorza Bratkim, w turnieju weźmie udział szereg graczy, należących do I-jej klasy tenisu polskiego. Są nimi pp. Neumanówna z Warszawy, Rudowska z Bydgoszczy, Warmińska i Beldowski z Poznania, Majewski z Warszawy i inni.

Turniej zapowiada się jutro bardzo dobrze.

Miesięczne zgromadzenie Korporacji Kupców Chrześcijańskich

Jak już podawaliśmy, we wczorajszym numerze naszego pisma, odbyło się w poniedziałek, 28 bm. wieczorem miesięczne zgromadzenie Korporacji Kupców Chrześcijańskich pod przewodnictwem wiceprezesa organizacji p. Maćkowiaka.

Na wstępie sekretarz p. Merdas zreferował sprawę kilku okólników Pana Wojewody do podległych mu urzędów, wydanych w obronie słusznych postulatów kupiectwa pomorskiego. Okólniki te są wynikiem konferencji w sprawie sytuacji kupiectwa, jaka się odbyła u Pana Wojewody Pomorskiego w kwietniu r. b. Dotyczy one nieprzezwyciężania godzin otwierania i zamykania sklepów, nielegalnego handlu okrężnego, spożycia prądu i gazu dla celów oświetleniowych i t. d.

W dłuższej dyskusji, jaka się w tej sprawie wywiązała, podnoszono, że te słuszne i troską o interesy kupiectwa podyktowane zarządzenia Pana Wojewody nie są jeszcze dostatecznie przestrzegane.

Zebranie postanowiło zwrócić się do Pana Starosty Godzkiego o wydanie odpowiednich zarządzeń w celu ukrócenia tych nadużyć.

Zalecenie Pana Wojewody w sprawie zwiedzenia wycieczki do zarządów miast na Pomorzu, które zreferował następnie sekretarz p. Merdas, przyjęte zostało przez zebranych z dużym zadowoleniem. Odniosło ono — jeśli chodzi o Toruń — już swój skutek, gdyż dotychczasowe opłaty za elektryczność i gaz będą obniżone.

Przy tej sposobności wywiązała się ożywiona

dyskusja nad koniecznością obniżenia taryfy tramwajowej. Zapowiedziana niższa taryfa tramwajowej do 20 gr za jednorazowy przejazd nie wystarczy. Należałoby pójść za przykładem Grudziądza, gdzie są sprzedawane za 50 groszy bilety, upoważniające do czterokrotnego przejazdu tramwajem, a więc 1 kurs kosztuje 12 1/2 gr., a napewno tramwaje toruńskie przestaną świecić pustkami.

W sprawie tygodnia L. O. P. P. zebranie postanowiło poprzeć tę imprezę społeczną oraz przeprowadzić rejestrację członków korporacji, należących do L. O. P. P., aby wykażać udział kupiectwa w tej pozytywnej akcji społecznej.

Postanowiono powołać do życia przy prezydium korporacji komisję ogólnogospodarczą pod kierownictwem p. dyr. Ratazewskiego. Do trzech podkomisji wybrano:

- 1) do podkomisji taryfowej pp.: Tymienieckiego, Hincę i Szymańskiego;
- 2) do podkomisji podatkowej pp.: Ratajskiego, Januszkiewicza i Melerskiego;
- 3) do podkomisji socjalnej (świadzeń społecznych) pp.: Sobczaka, Kowalskiego i Klopockiego.

Z okazji przystąpienia Korporacji do Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, co polegała za sobą stałą składkę na rzecz Związku w sumie 100 zł miesięcznie, omawiano obszernie sytuację finansową Korporacji.

Wybrano do zarządu Związku Towarzystw Kupieckich pp.: Januszkiewicza, Kryzana i Tymienieckiego.

Zebranie zamknięto o godz. 23 m. 30.

Ofiara bestjalskiego napadu Pogrzeb śp. Antoniego Przychockiego w Podgórzu

W tych dniach odbył się w Podgórzu pogrzeb śp. Antoniego Przychockiego, członka Zw. Strzeleckiego, który zmarł w szpitalu toruńskim wskutek ran, zadanych mu przez bandę zbrojną.

Przychocki był na zabawie w Kozimborze w drugi dzień Zielonych świąt, gdzie napadnięty został przez kilku osobników, którzy w bestjal-ski sposób zmasakrowali go i pobili do nieprzytomności. Odstawiony do szpitala w Toruniu, nie

szczęśliwie po kilkudniowych męczarniach wyzionął ducha.

Policja podgórska, która wszczęła w tej sprawie dochodzenia, aresztowała sprawców zbrodni w osobach Kąźmierczaka, Tyma, Olesika i Brauna i osadziła ich w areszcie śledczym. Czy tłem zbrodni są porachunki polityczne — wykazy dalsze dochodzenia.

KINO „LIRA“SENSACYJNA PREMIERA!
Filmu, ilustrującego rozmach temperamentów na Dalekim Zachodzie, gdzie życie ludzkie miało wartość gramu ołowiu. P. t.**Postrach Arizony**

(Mystery Ranch)

W roli głównej, najwspanialej zbudowany mężczyzna, męski, bohaterki nigdy niezapomnianej

George O'Brien

Doskonale NADPROGRAM

Początek 5. 7. 19. W niedzielę i święta 3. 5. 7. 19.

Święto Bożego Ciała w kościołach toruńskich

Bazylika św. Jana; godz. 6,30 — wotywa na intencję Bractwa Bożego Ciała; godz. 8 — cicha msza św.; godz. 8,45 — wprowadzenie J. E. ks. biskupa Okoniewskiego z plebanji św. Jana do bazyliki; godz. 9 — uroczysta suma; godz. 10 — wielka procesja; z bazyliki św. Jana, ulicą Żeglarską do I-go ołtarza przy pomniku Kopernika, stąd ulicą Chelmińską pod dyrekcję Kolejową, gdzie będzie się znajdował II-gi ołtarz; z placu Teatralnego ulicą Wały i Prosta procesja podaży na Rynek Nowomiejski, gdzie koło kościoła św. Jakóba będzie stał III-ci ołtarz; IV-ty ołtarz będzie znajdował się przy kościele garnizonowym. Zakończenie procesji w kościele garnizonowym. Godz. 16 — uroczyste nieszpory z asystą, kazaniem i procesją wokół ratusza; godz. 19,30 — nabożeństwo majowe z nowenną do Serca Jezusowego; godz. 20 — „Godzina Święta“.

Kościół Najśw. Marii Panny; godz. 7 — msza św.; godz. 9 — msza św. szkolna; godz. 10,15 — suma z wystawieniem Najśw. Sakramentu; godzina 12 — msza św. cicha; godz. 14 — chrzty; godz. 15 — uroczyste nieszpory z procesją.

Kościół św. Jakóba; godz. 7 — msza św. śpiewana; godz. 9 — msza św. szkolna; godz. 10 — suma z wystawieniem Najśw. Sakramentu; godz. 12 — msza św. cicha; godz. 14,30 — chrzty; godz. 15 — nieszpory.

Kościół Chrystusa Króla; godz. 6 — meza św. z kazaniem; godz. 8 — msza św. szkolna; godz. 10 — suma z kazaniem; godz. 12 — meza św. cicha; godz. 19 — nieszpory z procesją i „Godzina Święta“.

Kościół garnizonowy; godz. 8 — msza św. dla rodzin wojskowych i żołnierzy, nie biorących udziału w procesji; godz. 9 — msza św. szkolna; godz. 10,30 — msza św. dla rodzin wojskowych i żołnierzy.

Kaplica szpitala O. K. VIII; godz. 9 — msza św.

Z dniem 1 czerwca tramwaje będą tańsze

Z dniem 1 czerwca br. wprowadzona będzie na wszystkich liniach w Toruniu nowa taryfa. Jednorazowy przejazd bez przesiadki kosztować będzie 20 gr, z przesiadką 25 gr. Karta z 10 przejazdami bez przesiadki 1,70 zł, z przesiadką 2 zł. Jednorazowa jazda do pływalni garnizonowej będzie nadal kosztowała 15 gr, natomiast karta z 20 jazdami do pływalni będzie kosztowała 1,80 zł.

Pozatem zostaną wprowadzone miesięczne karty legitymacyjne (z fotografią), które będą uprawniały do nieograniczonej jazdy dziennej (od godz. 6 rano do godz. 23) na wszystkich liniach. Karta ta będzie kosztowała 18 zł.

Równocześnie obniżono cenę za prąd i gaz. Bliższe szczegóły znajdują Czytelnicy w dziale ogłoszeniowym niniejszego numeru.

Lekkie ocieplenie

Przewidywany przebieg pogody w dn. 30 maja:

Zachmurzenie zmienne, malejąco na południu i wschodzie. Możliwe jeszcze zanikające przelotne deszcze. Dalsze lekkie ocieplenie. Najpierw umiarkowane, potem słabe wiatry północno-zachodnie i zachodnie.

DZWIĘKOWY PALACE NICKIEWICZA NR. 77

Przepiękny film, który bawi ory-ginalną fabulą, zachwyca melodyjną muzyką, fascynuje przepyszną wystawą p. t.

Jasnoloty sen

W rolach głównych: czarujące zjawisko ekranu LILIANA HARVEY, ulubienice kobiet HENRY GARAT, oraz przemily PIERRE BRASSEUR.

NADPROGRAM

Pocz. o g. 5. 7. 19. W niedz. i święta o g. 3. 5. 7. 19.

Następny program

„Ostatnia carowa“

Dzień w Bydgoszczy

— Dyżur nocny aptek od dnia 28—31 b. m. pełnią: Apteka przy Bielawkach, ul. Chodkiewicza 22, tel. 14-67; Apteka pod Łabędziem, ulica Gdańska 5, tel. 204 i Apteka Staromiejska, ul. Długa 39, tel. 300.

— Dyżur nocny aptek od dnia 1 czerwca do dnia 3 czerwca pełnią: Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska 60, tel. 385; Apteka przy Pl. Teatralnym, ul. M. Focha 10, tel. 19-62; Apteka Tarasiewiczza, Orla, tel. 11-46.

— Dyżur lekarza kolejowego dnia 31 bm. pełni dr. Wojtkiewicz, ul. Gdańska 63, tel. 15-35.

REPERTUAR TEATRU MIEJSKIEGO

W środę teatr zamknięty. „Dorina”. Kasa teatru sprzedaje bilety tylko na nieodwołalnie ostatnie przedstawienie przezabawnej i nieemiernie melodyjnej operetki Gilberta „Dorina”, które się odbędzie w czwartek dnia 31 bm. Będzie to jednocześnie pożegnanie z ulubieńcami publiczności a więc z uroczą Lubiczówną, Cirinem, Cybulekim, Dowmuntem, Granowskim i Iwańskim. Po czwartkowym przedstawieniu teatr zamknięty będzie na okres 2 miesięcy.

REPERTUAR KIN.

ADRIA: — „Demon złota”.
 APOLLO: — „Niewolnica dancingu” i „Miłość na rozkaz”.
 KRISTAL: — „Panienka i milion”.
 MARYSIENKA: — „Jaką mnie pragniesz”.
 REWJA: — „Dziewczyna, wino, śpiew”.

Kalendarz zebrań

— Koło pocztowe BBWR. nr. VII. Walne zebranie dnia 30 maja o godz. 19-tej w sali świetlicy P. P. W. i W. F.

— Koło Pań przy Pom. Rodzinie Kolejowej. Zebranie członkowskie i likwidacyjne w sali ogniska kolejowego przy ul. Zyg. Augusta.

— Zw. Urzędników Kolejowych Koło I. Nadzwyczajne walne zebranie w środę, dnia 30 bm. o godz. 20 w lokalu Zarządu Okręgowego Z. U. K., przy ulicy Dworcowej. Na porządku obrad uzupełnienie zarządu.

— Polski Biały Krzyż. Walne zgromadzenie we wtorek, dnia 5 czerwca o godz. 17,30 w Kasyne Oficerskiej 62 p. p.

Z miasta

— Śpiewem i humorem. Po zamknięciu sezonu teatralnego, śpiewem i humorem pożegna Bydgoszcz w nadchodzący piątek w „Teatralce” czwórka sympatycznych aktorów Teatru Miejskiego pp. Lubiczówna, Dowmunt, Cirin i Iwański. Te cztery nazwiska wystarczą za wszystko. W programie szlagiery ub. sezonu. Początek o godz. 6 wieczorem. Całkowity dochód z dobrowolnych datków przeznaczony ze stanie na przedszkola Z. P. O. K.

— K. S. „Astorja” Z. S. Schadzka informacyjna dnia 30 bm. o godz. 20-tej w nowej świetlicy celem omówienia wyjazdu piłkarzy do Ino wrocławia.

— „Chopin”. Lekcje śpiewu w środy i piątki o godz. 19,30 w lokalu p. Kleinerta.

— Tow. Przemysłowo-Rzemieślnicze bierze gremjalny udział w procesji Bożego Ciała przy parafii Farnej. Zbiórka o godzinie 9,45 przed lokalem p. Ganasińskiego ul. Jezuicka 12.

— Kurkowe Bractwo Strzeleckie bierze gremjalny udział w procesji Bożego Ciała i pełni straż honorową przy baldachimie razem z wojskiem. Zbiórka dnia 31 maja br. o godz. 9 min. 15 u br. Ganasińskiego przy ul. Jezuickiej.

— Dyrekcja Państwowego Gimnazjum Klasyfikacyjnego zawiadamia, że przyjmując codziennie od godz. 12—13 zgłoszenia uczniów do egzaminu wstępnego do klasy I-szej. Przy ogłoszeniach należy przedłożyć świadectwo z I półroczu klasy szóstej, świadectwo urodzenia, świadectwo powtórnej szczepienia ospy i złożyć także w kwocie zł. 10.

— Dyrekcja Publicznej Szkoły Deksztalnicy Zawodowej Nr. 1 w Bydgoszczy niniejszym zwraca uwagę pp. mistrzom i pracodawcom na obowiązek zgłoszenia do szkoły swoich uczniów i młodocianych pracowników w myśl ustawy w ciągu 6-ciu dni od daty przyjęcia ucznia w naukę.

Zgłoszenia przyjmuje sekretariat szkoły przy ulicy Konarskiego 2 codziennie od godz. 8 do 12 przed południem i od 3—4 po południu.

— Rodzina Wojskowa łącznie z Kołem Rodzicielskim Szkoły R. W. urządziła dnia 14. 6. br. w Resursie Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 13 wielką zabawę wiosenną dla dzieci. Niespodzianki. Wędka szczęścia. Huśtawki. Bufet słodki i lody. Orkiestra wojskowa. Wstęp dla dzieci 20 gr., dla dorosłych 40 gr. W razie niepogody zabawa w sali. Początek o godz. 15 min. 30.

— P. C. K. podaje do wiadomości, że w czasie procesji Bożego Ciała dyżurować będą na Starym Rynku, obok Apteki, przy Jagiellońskiej 2, Bernardyńskiej 1 i Długiej 55, drużyny sanitarne PCK, które udzielać będą pomocy.

— Uwaga! Każdy powinien skorzystać z doskonałej okazji i zaopatrzyć się w książki z Księgarni bydgoskiej N. Gieryna, plac Teatralny. Księgarnia ta poleca wszystkie legionowe wydawnictwa i inne wartościowe dzieła ze zniżką do 95 proc. z powodu likwidacji „Krakowskiej Spółki Wydawniczej”. Bliższe szczegóły w ogłoszeniu.

Koń pod kołami tramwaju

Onegdaj około godz. 11,30 na ul. Dworcowej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek.

Od strony ul. Gdańskiej jechał wóz, kierowany przez Antona Klemensa, zam. przy ulicy Skorupki 4. Z przeciwnej strony zbliżał się tramwaj, kursujący na trasie Dworzec—Okole. Przy mijaniu elektrowozu koń spłoszył się i wpadł na pędzący tramwaj.

Motorzysta Jan Lewandowski (Nakielska 40) nie zdołał wstrzymać elektrowozu. Koń zo stał dotkliwie okaleczony.

Nie znasz dnia ni godziny...

Tragicznemu wypadkowi uległa onegdaj 43-letnia wdowa Joanna Ordjan zam. przy ul. Pomorskiej 10. W czasie mycia okien w łazience, p. Odrjanowa spadła z drabiny, tak nieszczęśliwie, iż wskutek uderzenia głową o kamienną posadzkę straciła przytomność. Zbrzydzoną krwią kobietę odwiedziło karetka Pogotowia do szpitala św. Florjana, gdzie lekarz dyżurny skonstatował pęknięcie czaszki oraz silny wstrząs mózgu. Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, Odrjanowa nie odzyskała jeszcze przytomności i lekarze nie żywią nadziei utrzymania jej przy życiu.

Z Związku Pani Domu

3-tygodniowa wycieczka do Francji

Podczas herbatki towarzyskiej Zw. Pań Domu w lokalu Stow. Techników, delegatka z Warszawy p. Ładzina zawiadomiła licznie zebrane panie o trzytygodniowej wycieczce do Francji, organizującej się pod nazwą „Voyage d'Amitie”. Ekskursja ta nosi będzie charakter oficjalnej rewizyty wycieczki Francuskiego Stowarzyszenia Katolickiego, która odwiedziła w ub. roku Polskę w liczbie 100 osób i była entuzjastycznie przyjmowana tak w stolicy, jak i na prowincji.

Wdzięczni uczestnicy wycieczki z prezesem Francuskiego Stowarzyszenia Kat., *Ojcem Dassonville* na czele, przeszali ostatnio na ręce p. Ładziny gorące zaproszenie do społeczeństwa polskiego, aby zechciało odwiedzić Francję.

W związku z tem powstał w Warszawie komitet, w skład którego weszli pp. prof. Halecki, ks. Roztworowski, b. minister Niezabytowski, hr. Zamoyńska i Ładzina.

Zawodowe komórki nauczycielskie w Legionie Młodych

Organizacja LM. rozszerza się stale na terenie całego Państwa i grupuje w swych szeregach przedstawicieli wszystkich zawodów.

Ostatnio odbyła się inauguracja zawodowej komórki nauczycielskiej przy Legionie Młodych w Wilnie w obecności kuratora okręgu szkolnego, który w serdecznych słowach wskazał na zaszczytne hasła LM. na jego łączność ze starszym społeczeństwem oraz ideową wspólnotą z Wodzem Narodu. Również i w Bydgoszczy, obwód LM. ma zamiar utworzyć podobną komórkę, realizując plan roz-

Uroczystość Bożego Ciała w Bydgoszczy

Przyjazd J. E. ks. biskupa Laubitza

W dniu jutrzejszym cała katolicka Bydgoszcz weźmie gremjalny udział w uroczystościach oraz procesji Bożego Ciała.

Tegoroczne uroczystości uświetnione będą przez przybycie do naszego grodu J. Ekscelencji ks. biskupa Laubitza. Powitanie Dostojnego Gościa nastąpi na Starym Rynku im. Marszałka Piłsudskiego, gdzie połowę placu zajmie wojsko garnizonu bydgoskiego, a drugą połowę publiczność njezrzeszona w organizacjach. Krzesła, ustawione przed kościołem Pojezuickim, przeznaczone będą dla przedstawicieli duchowieństwa i władz. O godz. 9,45 zapowiadany jest przyjazd i powitanie J. E. ks. biskupa, który przywitany zostanie przez duchowieństwo i przedstawicieli władz. O godz. 10 przy ołtarzu na tarasie kościoła Pojezuickiego odprawi J. Em. Najprzewieśniej ks. biskup przy towarzyszeniu orkiestry wojskowej Mszę św. pontyfikalną z asystą duchowieństwa wobec wystawionego Najśw. Sakramentu. O godz. 11 ks. biskup poprowadzi procesję Bożego Ciała przy dźwiękach orkiestry

ulicą Mostową przez Plac Teatralny, ul. Jagiellońską, Bernardyńską, Zbożowym Rynkiem, Długą i przez Stary Rynek do Fary, zatrzymując się przy czterech ołtarzach: 1) u p. Rybickiego na St. Rynku, 2) przy kościele Klarysek, 3) przy kościele garnizonowym, 4) przy kościele pojezuickim.

Zakończenie procesji nastąpi w kościele farnym.

Zbiórka, biorących udział w procesji: a) organizacji, cechów i towarzystw na rogu ulicy Bernardyńskiej i Jagiellońskiej, za kompanją honorową;

b) parafii poza-farnych przy poczcie za towarzystwami;

c) dla parafii farnych przy ulicy Mostowej. Przedstawiciele władz zajmują miejsce za baldachimem. Na początek procesji o godz. 11 dzwonić będą wszystkie dzwony.

Uprasza się o ozdobienie zieleńi i chorągwiami domów ulic, którędy przechodzić będzie procesja.

Ziemia nasza przyrodziac nas może

W dzisiejszym modnym w świecie wysyciu autarkicznym (samowystarczalnym) nie pozostajemy w tyle. Coraz trwalszy grunt zyskuje idea wyrugowania importu zbędnych surowców pół i pełnofabrykatów surowcem polskim

i polskimi wytworami. Ideę tę propaguje Tow. Popierania Pracy Zawodowej Kobiet, które staraniem została wczorajszej niedzieli otwarta wystawa prac ręcznych szkół zawodowych województwa poznańskiego i pomorskiego. Wystawa ta o charakterze objazdowym, a tem samem propagandowym, mieści się w salach Średniej Zawodowej Szkoły Żeńskiej przy ulicy Konarskiego 10.

Otwarcia wystawy dokonała p. prezydentowa Barciszewska, przycinając wstęgę z lnu. Akt ten poprzedziło krótkie przemówienie prezydentki miasta p. Barciszewskiej, który podkreślił znaczenie nie tylko propagandowe, ale i edukacyjne wystawy grupującej szereg bardzo ciekawych eksponatów, pracy ręcznej i maszynowej, dziewcząt polskich, przewyższających jakością i estetyką wyrobów analogiczne wyroby zagraniczne.

W otwarciu wystawy wzięli udział przedstawiciele miejscowych władz oraz sfer towarzyskich i kół zawodowych.

Wystawa obejmuje szereg nader ciekawych eksponatów m. in. w efektownem wykonaniu wyroby koronkarskie Żeńskiej Szkoły Zawodowej w Bydgoszczy. Ponadto bardzo ciekawe i żywe w barwach kwiaty, parasole, kożuski, pijamy, kostiumy kąpielowe, dywany z lnu itd.

Wystawa trwać będzie do dnia 31 bm., po czym odjedzie do Torunia.

Kozibór

— Wycieczka do Dybowa. Komitet Obchodu „Tygodnia Dziecka” w Koziborze utworzony staraniem wójta p. Rutynowskiego zorganizował dla działów szkolnej szkół z Koziboru, Wielkiej - Nieszawki i Rejencji wycieczkę furmankami do znanej miejscowości wycieczkowej Dybowa w dniu 22 5. br. w lokalu wycieczkowym p. Józefiaka, Komitet przygotował posiłek, który spożyło 230 dzieci.

Po posiłku działwa szkolna popisywała się różnymi grami, zabawami i śpiewami, zaco obdarzono ją różnymi nagrodami tak, że każde dziecko wróciło do domu z jakąś nagrodą. W wycieczce tej udział wzięli również rodzice dzieci. Wśród miłego nastroju bawiono się do późnego wieczoru, poczem powrócono furmankami do domu.

Za naszym pośrednictwem Komitet składa najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim, którzy złożyli ofiary na urządzenie powyższej wycieczki.

Informator

dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd podać z Bydgoszczy

Toruń—Warszawa 2,37, 6,50, 8,05, 9,57, 12,54, 13,55, 15,30, 15,58, 18,01, 19,58, 21,35 (transzytowy) 23,16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia 0,40, 3,10, 3,56, 5,50, 7,35, 12,06, 12,13, 12,59, 13,13, 15,36, 17,17, 20,03, 20,10.

Kościerzyna—Gdynia 8,13, 15,45.

Rynkowo 16,10, 20,25 (w niedzielę i święta od 20. V. — 2. IX.)

Nakło—Piła 0,01, 6,15, 10,35, 14,45, 19,46.

Unisław—Brodnica 4,55, 8,11, 13,45, 16,10, 21,50.

Inowrocław—Poznań 2,35, 3,50, 6,20, 11,45, 13,40, 16,28, 18,10, 20,40, 22,25, 23,15.

Wągrówiec—Poznań 5,00, 10,32, 13,26, 18,54.

Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe 13,40, 23,15.

Restauracje i Kawiarnie:

Restauracja i Kawiarnia Berendt. Wyborowa kuchnia, wysmienite ciastka.

Gdzie i co kupić

„Dekora”. Skład artykułów dekoracyjnych. Telefon 226 Bydgoszcz, Gdańska 22. Dywany.

PIWA, LEMONIADY, kwas owocowy, żurawinę i oranżadę, poleca: Reprezentacja Browaru Okocimskiego — Bydgoszcz, Jackowskiego 4.6. tel. 1505.

Dajmy żołnierzowi dobrą książkę!

Z dnia na dzień rośnie potężna a cicha praca kulturalna we wszystkich jednostkach wojskowych Garnizonu Bydgoskiego. Ten szczytny wysiłek pracy na jednym odcinku — odcinku książek — napotyka na duże trudności. W świetlicach żołnierskich brak jest dostatecznej ilości książek.

Szary żołnierz łaknie książek. Świetlice żołnierskie w Bydgoszczy mają zaledwie 12 bibliotek z 3043 książkami, podczas gdy czytelników chętnych i stałych jest prawie 2 tysiące. Biblioteki wartownicze są szczególnie ubogie i zniszczone. Musimy dać żołnierzowi książkę. W każ-

dydm domu znajdują się bądź to książki, bądź też stare pisma ilustrowane, które nie są już potrzebne. Żołnierz ofiarę taką przyjmie z podziękowaniem. Polskiej Biały Krzyż chcąc uzupełnić bibliotekę żołnierską apeluje serdecznie do całego społeczeństwa Bydgoszczy: „PRZESZUKAJ CIE SWE BIBLIOTEKI I NA 15-LECIE XV. DWYWIJZ DAJCIE ŻOŁNIERZOWI KSIĄŻKĘ, KTÓRA DLA WAS JEST JUŻ ZBYTECZNA”.

Apel ten popieramy gorąco, a niewątpliwie licznych Ofjardawców będziemy mogli wyszczególnić na łamach naszego pisma.

Niebywała impreza w Bydgoszczy

Celem przysporzenia funduszu i pędszego zrealizowania fundacji Domu Ludowego im. Marszałka J. Piłsudskiego w Bydgoszczy, jako wieczystej i żywej pamiątki zasług Wodza Narodu w dziedzinie zdobycia Niepodległości naszej Ojczyzny i postawienia Jej już dziś w szeregu państw o znaczeniu mocarstwem, Sekcja Imprezowa przy Komitecie Fundacji Domu Ludowego im. Marszałka J. Piłsudskiego zwraca się z apelem do mieszkańców miasta Bydgoszczy o jaknajliczniejsze wzięcie udziału w wielkim festynie ludowym, który odbędzie się w niedzielę, dnia 3 czerwca br. w ogrodzie i salach „Strzelnicy” przy ul. Toruńskiej 30. Nadzwyczaj uroczajony program zostanie ogłoszony specjalnie-

mi afiszami na kilka dni przed festynem.

Wobec ciężkiego kryzysu jaki wszyscy odczuwamy, cena wstępu groszy 30. Również inne atrakcje w cenach niskich, by uprzystępnić jak najliczniejszej przybycie najszerzszym rzeszom P. T. Publiczności.

W razie niepogody festyn w całej okazałości odbędzie się w salach „Strzelnicy”.

Łobuzerski wybrzyk

W ub. poniedziałek straż pożarna zawezwana została na ul. Sw. Trójcy, gdzie rzekomo miał wybuchnąć pożar w gmachu Państwowej Szkoły Przemysłowej. Po przybyciu na miejsce okazało się, że alarm był fałszywy. Policja wszczęła dochodzenia, celem wykrycia sprawcy tego łobuzerskiego wybrzyku.

Dzień w Grudziądzu

— Nocny dyżur aptek: Od dnia 26 bm. do 1 czerwca dyżuruje apteka pod „Łabędziem”, ul. Główny Rynek 20, tel. 142.

REPERTUAR KIN:

APOLLO. — Dzisiaj po raz ostatni „Dama i bokser”. W czwartek premiera potężnego filmu p. t. „Wielka Księżna Aleksandra”. W roli gł. Marja Jeritza.

GRYF. — „Zła dziewczyna”, w roli głównej piękna Dolores del Rio, partnerem jej jest C. Love. Poza tem nadprogram.

ORZEL. — Wyświetla przepiękny egzotyczny film p. t. „Biała Odaliska”. W roli gł. Don Jose Moica i Marja Alba. Prócz tego walki zapalczywe.

Informator dla przyjezdnych

w Grudziądzu

POLECAMY HOTELE, RESTAURACJE I KAWIARNIE:

„Królewski Dwór”. Rynek 3/4 najwspanialszy hotel Pomorza, pierwszorzędną restauracją, kawiarnią i winiarnią.

Hotel Centralny”, Plac 23 Stycznia 12 — solidna restauracja, garaż.

Restauracja pod „Gryfem”, ul. Mickiewicza nr. 15, pierwszorzędną restauracją lokal. Z dniem 1 maja ceny obniżone na wszelkiego rodzaju napoje, zimne i ciepłe potrawy. Obiady i Kolacje

POLECAMY FIRMY:

Apteka pod „Lwem” ul. Pańska, poleca się Szanownej Publiczności

„Lucznik” (Franciszek Lietz, Plac 23 Stycznia 25) poleca na dogodnych warunkach rowery, maszyny do szycia, radio-odbiorniki, patefony, kuchenne naczynia aluminiowe, wyżymaczki.

Zebrań, zbiórek, imprezy

Miejsce Kola Śpiewacze — wspólna lekcja śpiewaków przed uroczystościami radzyniejskimi w środę o godz. 20 w szkole Działalności.

Towarzystwo Rzemieślników Samodzielnych i wszystkie cechy — zbiórka dla wzięcia udziału w uroczystości procesji Bożego Ciała w czwartek o godz. 9,45 w Łbie Rzemieślniczej.

Stow. Pań Miłoś. przy Farze — zbiórka przed procesją Bożego Ciała w pobliżu kościoła seminarijnego.

Festyn L. J. P. P. W czwartek dnia 31 bm o godz. 15 w „Tivoli”.

Tow. Urz. Miejsk. nadzwyczajne walne zebranie dn. 1 czerwca o godz. 19 w sali Rady Miejskiej.

Polijny Klub Sportowy — dancing z różnymi niespodziankami w ogrodzie Hotelu Centralnego dnia 2 czerwca o godz. 19.

Pom. Tow. Op. nad Dziećmi — pływający dancing dnia 2 czerwca, o godz. 22. Odjazd z przystani „Wistuli”.

Związek Leśników Rzplitej Polskiej, Sekcja Leśników Pryw. w Grudziądzu — walne zebranie w niedzielę, dnia 3 czerwca o godz. 10 w restauracji „Leśniczówka” (park miejski).

Z miasta

— Kom. org. „święta Morza”. Dzisiaj, w środę o godz. 20 odbędzie się w sali Rady Miejskiej zebranie, na którym zostanie wyłoniony Komitet Organizacyjny „święta Morza”. Na zebranie to uprzejmie zaprasza Komitet F. O. M. oraz miejscowy zarząd „Ligi Morskiej i Kolonjalnej” wszystkich pp. Prezesów, Szefów, Dyrektorów, Naczelników różnych instytucji i przedsięwzięć i t. p. Tematem dyskusji będzie ustalenie programu „święta Morza”, którego głównym celem jest poza propagandą idei morskiej, uzyskanie dochodów z różnych imprez i zbiórek na zasilenie „Funduszu Obrony Morskiej”.

— Przeniesienie urzędu. Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów Państwowych urządza do dnia dzisiejszego przy ul. Mickiewicza nr. 35 p. II.

— Podziękowanie. Kwesta uliczna na „Dar Narodowy” w dniu 3-go Maja dała dochodu 595,84 zł. T. C. L. składa niniejszym serdeczne podziękowanie za trud ofiarny, podjęty szczególnie przez Panię Kwestarkę dla sprawy oświatowej, a ofiarnemu społeczeństwu za okazaną pomoc.

— Górą Grudziąd! W ukończonym w niedzielę głosowaniu celem wyboru lekarzy domowych wzięło udział 85% uprawnionych do głosowania. Jest to wymowna cyfra, wyraźnie świadcząca o uspołecznieniu mas oraz o ich żywym zainteresowaniu się Ubezpieczalnią Społeczną, jako instytucją korzystną i potrzebną. Do tej sprawy powrócimy, podając bliższe szczegóły.

— Zgłoszenia na kurs kandydacki „Legionu Młodych”. Oddziału Grudziądzkiego przyjmuje sekretariat codziennie od godz. 17—19, Plac 23 Stycznia 17, p. I.

— Pogrzeb ofiary pożaru w Zakładach Graficznych W. Kulerskiego, ś. p. Józefa Wróblewskiego, boksera i członka Związku Strzeleckiego, odbył się wczoraj w godzinach popołudniowych przy udziale krewnych oraz licznych rzesz znajomych, przyjaciół, kolegów sportowych i społeczeństwa miejscowego, które w ten sposób dało wyraz swemu głębokiemu współczuciu dla rodziny tragicznie zmarłego.

— Karty uczestnictwa dla Radzyna otrzymać można w Administracji naszego piśma, aby korzystać z 60 proc. ulg taryfowych przy przejazdach kolejowych do Radzyna i zpowrotem.

— Zarządy wszystkich polskich organizacji zachęcają do organizowania zbiorowych wycieczek na niedzielę do Radzyna, jak to już czyniła m. in. „Legion Młodych”, nauczyciele szkół średnich i powożecznych, Dyrekcje Szkół itd.

— Organizacja Przystosowania Kobiet do Obrony Kraju przyjmuje zgłoszenia na obozy letnie, ćwiczebne i wypoczynkowe (w Siankach i Druskienicach) — we wtorki i piątki od godz. 12—13 w Gimnazjum Żeńskim, w inne zaś dni od 11—12 u sekretarki J. Łęczyńskiej przy ul. Trynkowej 17/18, p. III.

— Wody na Wiśle przybywa. Komunikacja wodna odbywa się sprawnie i regularnie: w poniedziałek przepłynęły w stronę Gdańska statki „Belgia”, „Jagiello”, „Stanisław”, w stronę Warszawy „Francja”, „Atlantyk” i „Gniezno”, zabierając 38 ton towarów i 40 pasażerów.

Nadzwyczajny zjazd rolnictwa powiatu grudziądzkiego

W ubiegłą niedzielę, dnia 27 maja b. r. odbył się zapowiadany zjazd rolnictwa powiatu grudziądzkiego, zorganizowanego w Towarzystwie Rolniczym Powiatowym, który zgromadził w dużej sali „Tivoli” około 600 członków-rolników z całego powiatu.

Za stołem przydzielonym zasiadł w komplecie zarząd Towarzystwa Rolniczego Powiatowego z swoim prezesem p. Rozwadowskim z Czeczewa na czele. W głębi za stołem przydzielonym ustawiony był sztandar najstarszego Kółka Rolniczego na Pomorzu w Radzynie, z wizerunkiem Przenajświętszej Marij Panny.

Zjazd zagał p. prezes Rozwadowski. Po przywitaniu przedstawicieli władz, p. prezydenta miasta Włodka i p. Starosty Beliny, reprezentantów miejscowych instytucji, prasy i gości, — wygłosił p. Wojciak z Szywnaliny, aktualny referat na temat „Sytuacja rolnictwa w dobie obecnej”.

W bractwie rycerzy św. Florjana

Pożyteczna praca miejscowej „Ochotniczej Straży Pożarnej”

Mimo że grudziądzka Ochotnicza Straż Pożarna liczy tylko 89 członków czynnych oraz 10 członkiń Oddziału Żeńskiego, osiągnięte wyniki są bardzo duże. Straż jest całkowicie zmotywowana.

Dzienny odwach składa się z 4 szoferów łącznie z mechanikiem do sygnalizacji oraz rezydentem. Na noc wzmacnia się odwach przez dalszych 6 członków, tak że do nocnych wyjazdów dla gaszenia pożarów (od godz. 20 do 6 rano) może wyjść natychmiast 11 strażaków czynnej służby. Bezpośrednia elektryczna sygnalizacja jednak zainstalowana w mieszkaniach 35 strażaków, pozwala w razie potrzeby na zmobilizowanie 46 ludzi. Reszta zespołu ochotników-strażaków zostaje wezwana za pomocą syreny elektrycznej.

Służba OSP dzieli się na pożarnictwo, wychowanie fizyczne i pracę społeczną. W ostatnim półroczu straż była czynna przy 12 dużych pożarach (z tego 6 w Grudziądzu), 8 średnich pożarach i 31 małych. Poza tem było 11 alarmów ślepech i 18 karygodnych, 11 pożarów

komarów, 9 nieszczęśliwych wypadków, 71 ówceń, 5 manewrów, 50 zbiórek, 227 odwachów w Letzitzie itd., 526 odwachów nocnych 60 zebrań, co razem czyni 81.546 pojedynczych godzin pracy. Jeżeli do tego doliczymy służbę Oddziału Żeńskiego w ilości 780 godzin, otrzymamy doprawdy imponującą liczbę dokonanej pracy.

Wychowanie fizyczne obejmowało: po 3 godziny tygodniowo trening o POS., ćwiczenia o Oznakę Strażacką po 3 godziny tygodniowo, trening 4 razy w tygodniu Klubu Sportowego przy OSP. oraz dalszą pracę z dziedziny wychowania fizycznego, co czyni łącznie 8040 godzin.

Praca społeczna polegała na żywym udziale w imprezach LOPP. Tygodniu Dziecka, w festynach (na rzecz budowy kościoła), wydobyciu niu topelców, pomoc w nieszczęśliwych wypadkach, ratem 7500 godzin. Podliczając długość pracy z dziedziny pożarnictwa, wychowania fizycznego i pracy społecznej, otrzymujemy okazałą liczbę 98.166 godzin łącznie, czyli 9816 dni, po 10 godzin służby dziennie dla 1 strażaka.

W bilansie tym nie objęto 5 strażaków zawodowych, którzy pełnią służbę dzień i noc bez przerwy.

Suche te cyfry, obrazują nam, jakim dobrodziejstwem jest dla naszego miasta i jego mieszkańców Grudziądzka „Ochotnicza Straż Pożarna”.

Władysław Kulerski

Grudziądz, Pańska 19 3320

POLECA: druki, stemple, bloki kasowe, księgi handlowe, materiały piśmienne i t. d. w wielkim wyborze po przystępnych cenach.

Wielki Festyn LOPP w „Tivoli”

W ramach tegorocznego „Tygodnia Lotni czego” organizuje się w czwartek (Boże Ciało) dn. 3 bm. o godz. 15 wielki festyn w „Tivoli” przy ul. Lipowej, na który składają się różne imprezy, jak koncert w ogrodzie, strzelanie do tarczy, rzucanie piłkami do figur, rzucanie płyt na numery, loteria fantowa, jazda wózkami, marjonetki itp. Wieczorem tańce w sali.

Bezpłatne kąpiele dla poborowych

Podaje się do wiadomości, iż poborowi rocznika 1913 oraz roczników 1912 i 1911 (kat. B) tudzież ochotnicy rocz. 1914, 1915 i 1916, którzy złożyli podania o przyjęcie do czynnej służby wojskowej i obowiązani są w myśl rozplakatowanych obwieszczeń o poborze celurków roku 1934 do stawienia się w czasie od 2—13 czerwca br. do Komisji Poborowej w Grudziądzu „Dom Żołnierza im. Marsz. Piłsudskiego”, ul. Prowiantowa, mogą w okresie poboru głównego korzystać z bezpłatnej kąpieli w gmachu Straży Pożarnej przy ul. Marsz. Piłsudskiego 25, codziennie od dnia 1—12 czerwca br. od godz. 18—19-ej.

Z bezpłatnej kąpieli mogą korzystać w danym dniu poborowi i ochotnicy, którzy według planu stawienictwa do poboru muszą stawić się w następnym dniu do poboru.

Przy zgłoszeniu się w Straży Pożarnej powinni poborowi przedstawić posiadane zaświadczenia Zarządu Miejskiego w Grudziądzu Oddziału Wojskowy o dokonaniu zgłoszenia się do spisu poborowych wzgl. poborowi roczn. 1912 i 1911 zaświadczenia Komisji Poborowej z ubiegłego roku (kat. B. — koloru zielonego).

Poborowi i ochotnicy, zgłaszający się do poboru brudni i nieczysto wymyjni, zostaną bezwzględnie pociągnięci do odpowiedzialności.

Filmowanie

Zdjęcia migawkowe dawniej mogły być wykonane tylko przy wyjątkowo dobrym świetle i dlatego mało zostały rozpowszechnione. Dzięki nowoczesnej optyce i bardzo czułym materiałom filmowym przy odpowiedniej aparaturze zdjęcia migawkowe na blonach filmowych zdobyły sobie świat i dziś nie różnią się niczym od zdjęć na kliszach ba niekiedy przewyższają zdjęć bardzo skomplikowanych i ruchomych.

W Grudziądzu firma „Rekordfilm”

specjalizuje się od kilku lat tylko w zdjęciach tych i dziś może okazać się wspaniałymi wynikami. 3423

Poświęcenie nowego ołtarza głównego w kościele garnizonowym

Na budowę nowego ołtarza w kościele św. Stanisława złożyli dalsze dary Korpus Oficerski, Podoficerowie i szeregowcy C. W. Z., tak że już w jutrzejsze święto Bożego Ciała o godz. 8,30 rano może się odbyć uroczyste poświęcenie nowego ołtarza, co nastąpi w obec-

ności pp. dowódców, delegacji wszystkich miejscowych formacji wojskowych i rodzin wojskowych. Chór garnizonowy wykona pieśni. Po poświęceniu ołtarza i nabożeństwie dla wojska odbędzie się ogólna procesja w śródmieściu. Ołtarz przy ul. Wybickiego ustawi-

Unieszkodliwienie groźnego włamywacza

Miejscowy robotnik Alfons Reszkowski odpowiadał w jednym dniu przed Sądem za 3 przestępstwa, których sprawcą był albo sam, albo wespół z innymi robotnikami. Tak w nocy z 6 na 7 grudnia 1933 r. włamał się do miejscowego sklepu kolonialnego Antoniego Witwickiego, dokąd dostał się przez wylamanie okna, zabierając różnych towarów kolonialnych i spożywczych za 1,000 zł. Sąd ukarał go za tę kradzież 1 rokiem więzienia bez zawieszania.

Tenże Alfons Reszkowski, nieco wcześniej, w listopadzie 1933 r., zabrał na szkodę Karola

Lipskiego 1 okno z korytarza: Wyrok: 1 mies. aresztu bez zawieszania. Ostatnio zaś, nocą z 13 na 14 maja rb., Alfons Reszkowski włamał się do chlewu rolnika Józefa Grzywacza, zabierając świnie wagi 2 i pół ctr., przyczem pomagali mu miejscowi robotnicy Jan Zieliński, Antoni Kolań i Edmund Kirejewski. Po udowodnieniu im w przewodzie sądowym winy podyktowano kary: po 6 mies. więzienia bez zamieszania dla każdego. Tak więc niebezpieczny włamywacz Alfons Reszkowski ma do odsiedzenia łączną karę 19 miesięcy.

Wystawa rzemieślnicza w Gdyni zapowiada się imponująco

W ub. piątek odbyły się zebrania wszystkich starszych cechów rzemieślniczych miasta Gdyni celem zaznajomienia się z dotychczasową pracą Komitetu Wystawy Rzemieślniczej, na czele którego — jak wiadomo — stoi wiceprezes Towarzystwa Przemysłowców w Gdyni: p. Józef Dąbrowski.

Na zebranie przybyli z ramienia Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego p. radca Barciszewski, z ramienia Komisarjatu Rządu p. nac. dr. Mojszowicz i z ramienia Izby Rzemieślniczej w Grudziądzu p. dyr. Biszof.

Zebrań zagał p. Wacław Ostojki, prezes Towarzystwa Przemysłowców i stwierdziwszy, że inicjatywa urządzenia Wystawy Rzemieślniczej wyszła ze strony samych rzemieślników zorganizowanych w powyższym towarzystwie, udzielił głosu p. Józefowi Dąbrowskiemu.

Komitet Wystawy, — mówił p. Dąbrowski — nie liczył się pierwotnie z tak ogromnym zainteresowaniem wystawą: dla tego przewidział tylko kilka ubikacji na teren wystawowy w gmachu tuł. Szkoły Powszechnej przy ul. 10 Lutego. Ponieważ napływ zgłoszeń wystawców przybrał nieoczekiwane rozmiary, Komitet musiał się zwrócić do miarodajnych czynników

z prośbą o oddanie całego parteru tego gmachu na lokal wystawowy. Wystawcy w liczbie około 100 są przedstawicielami wszystkich gałęzi rzemiosła. Dla wystawców przewidziane są nagrody w postaci dyplomów.

Zaprojektowany został również „Informator Wystawowy”. Wydawnictwo to w liczbie 10 tysięcy egzemplarzy zaopatrzone w słowo wstępne p. Komisarza Rządu Mgr. Sokola, zawierające liczne artykuły wybitnych znawców spraw rzemieślniczych i ilustrujące wystawione ekspozycje, wydane zostanie bezpłatnie każdemu zwiedzającemu wystawę. Książka ta będzie ważnym czynnikiem propagandowym, gdyż zapozna czytającego z rozwojem Gdyni i przyczyni się do nawiązania kontaktu z rzemiosłem nie tylko ze strony krajowych, lecz i zagranicznych interesentów.

Poza tem, oznajmił p. Dąbrowski, że obok wystawionych ekspozycji rzemieślniczych, przygotowuje się jeszcze inne imprezy np. pokazy zużycia prądu elektrycznego i t. p.

Po rozszerzeniu terenu wystawowego, Komitet jest w możności odstąpić jeszcze kilka stoisk, po które należy zwrócić się do p. Dąbrowskiego lub do biura Komitetu.

Wszyscy do apelu! Komu leży na sercu rozwój „Strzelca” w Toruniu

Akcja grona członków „Komitetu Przyjaciół Związku Strzeleckiego w Toruniu z prezesem p. Donimirskim na czele, w sprawie dostarczenia toruńskiemu Związkowi Strzeleckiemu funduszy na zakup mundurów dla młodych „Strzelców”, wydaje wniosły rezultaty.

Wczoraj zadeklarowały udział w tej akcji obywatelsko-społecznej:

63 pp. — sumę 48 zł na zakup 4 mundurów.

8 pac — 48 zł na zakup 4 mundurów.

8 baon saperów — 48 zł na zakup 4 mundurów i wzywają ze swej strony:

4 p. lotn.; 31 pal.; 4 dywizjon artylerji przeciwlotniczej

do umundurowania następnych czwórek strzeleckich.

Zadeklarowane ofiary w „Dniu” należy składać na konto P. K. O. Nr. 201030 Poznań, Banku Zw. Spółek Zarobkowych w Toruniu E 3246. Dla ułatwienia przekazywania zadeklarowanych sum, komitet doręcza osobom deklarującym odpowiednio wypełnione blankiety czekowe.

Depesza do Pana Wojewody Pomorskiego

„Zjazd gospodarzo. rybacy w Pucku przesyła Panu Wojewodzie wyrazy przywiązania oraz uprasza o przekazanie kierownikom Rządu naszego holdu ludu rybackiego.

Depesze Zarządu i Rady Wojewódzkiej Zw. Inwalidów Wojennych województwa pomorskiego

Zarząd i Rada Wojewódzka Związku Inwalidów Wojennych RP Województwa Pomorskiego po ostatnich obradach w Toruniu w dniu 7 bm. wysłały depesze do Pana Wojewody Kirtikłisa, dowódcy OK. VIII gen. Paślowskiego i pana starosty krajowego Łąckiego następującej treści:

Stefan Kirtikłis — Wojewoda Pomorski. Zarząd i Rada Wojewódzka Związku Inwalidów Wojennych RP. z okazji swego posiedzenia przesyłają JWPanu Wojewodzie, jako troskliwemu Opiekunowi inwalidów wojennych, wyrazy czci i zapewnienia wiernej i wyjątkowej pracy dla dobra Ojczyzny.

Do Dowódcy O. K. VIII. JWPana Generała Stefana Paślowskiego. Zarząd i Rada Wojewódzka Związku Inwalidów Wojennych R. P. na Pomorzu z okazji swego posiedzenia odbytego dnia 27 maja br. w Toruniu, przesyłają JWPanu Generalowi serdeczne podziękowania za dotychczasowe przychylnie traktowanie spraw inwalidzkich.

Do Starosty Krajowego Pomorskiego JWPana Łąckiego Wincentego. Zarząd i Rada Wojewódzka Związku Inwalidów Wojennych R. P. na Pomorzu, z okazji swego posiedzenia odbytego dnia 27 maja br. w Toruniu, przesyłają JWPanu Staroście Krajowego serdeczne podziękowania za dotychczasową ofiarną materjalną okazaną dla inwalidów wojennych.

Świecie

— **Osobiste.** Pan Wojewoda Pomorski zatwierdził wybór p. dyr. Leona Donarskiego na wiceburmistrza niezawodowego miasta Świecia, stąd też w dniu 26 bm. odbyło się w Starostwie Powiatowym zaprzysiężenie.

— **Niezwykły napływ turystów z Niemiec.** Po zawarciu paktu o nieagresji między naszym Państwem a Niemcami, daje się i na terenie powiatu świeckiego zauważyć niezwykły przyływ gości z Niemiec. Otóż w miesiącu maju przybyło już na teren naszego powiatu 133 osób z Rzeszy Niemieckiej.

— **Echa zjazdu b. żołn. 6 baonu I Bryg. Leg.** W ostatnim odbytym zjeździe byłych żołnierzy 6 baonu I Brygady Legionów Polskich, wziął z naszego powiatu udział p. mgr. Andrzej Buczek, referendarz Starostwa ze Świecia, jako jedyny z tut. terenu były żołnierz tej formacji.

— **Echa przyjazdu nadprezydenta Berlina do Polski.** W związku z przyjazdem nadprezydenta Berlina p. Sahma do Polski, na wyuczasy letnie, jakie spędzi w Sartowicach pod Świeciem, pojawiły się w prasie notatki, iż będzie on przebywał na majątności swego teścia hrabiego von Schwanefeld-Schwerin. Notatkę tę należy uzupełnić o tyle, iż przebywa on nie u teścia, lecz u swego zięcia, właściciela majątności Sartowice.

— **Niemieccy ziemianie jadą na wystawę rolniczą do Erfurtu.** Z powiatu świeckiego wyjedzie kilka posiadzcicieli ziemskich, niemieckiej narodowości na wystawę rolniczą do Erfurtu.

Przed XI tygodniem LOPP. na Pomorzu Odezwa do społeczeństwa

OBYWATELE RODACY!
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej pod Wysokim Protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, urzędująca w całej Polsce XI Tydzień L. O. P. P. w czasie od 3 do 10 czerwca 1934 r. pod hasłem: „Zorganizowanym i przygotowanym do obrony przeciwlotniczo-gazowej nie grozić nie będzie”.

XI Tydzień L. O. P. P. musi stać się przeglądem naszych sił społecznych, egzaminem czynnego obywatelstwa. Mimo traktatów pokojowych i deklaracji, potępiających wojnę, — narodowi, miłującemu niepodległość nie wolno zaniechać przygotowań do obrony przed tak potężną bronią, jaką jest lotnictwo i gazy trujące, których skutki użycia grożą nie tylko ar-

mji, ale przede wszystkim spokojnym mieszkańcom wsi i miast.

Staly rozwój lotnictwa i przygotowanie obrony przeciwgazowej da się osiągnąć jedynie przy wyłączeniu sił całego społeczeństwa. Gotową organizacją społeczną, która przed jedenastu laty podjęła pracę nad skupieniem tych sił, jest Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, uznana dlatego przez Rząd Polski za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Rosnące zastępy członków L. O. P. P. na Pomorzu liczące 35.682 dorosłych i 50.943 młodzieży szkolnej, dobitnie świadczą o żywotności Ligi, ale niestety, nieświadomych i obojętnych jest jeszcze wielu, a liczba 87.000 zwolenników, jakkolwiek duża, — nawet w przy-

bliżeniu nie odpowiada donicości celu i zamierzeń Ligi. L. O. P. P. potrzebuje nowych sił, nowych członków, gdyż zadania, jakie ma do spełnienia są bardzo poważne i trudne. Wezy siłki poczynania L. O. P. P. są uzależnione od funduszy, a 50-groszowe składki członka rzeczywistego lub 10-groszowe składki członka popierającego stanowią podstawę przygotowania wnętrza kraju i całej bez wyjątku ludności cywilnej do obrony przed wojenną „epidemią gazów trujących”.

To też nie ustaniemy w naszych nawoływaniach dopóki każda rodzina na Pomorzu nie będzie miała przynajmniej jednego swego przedstawiciela w gronie członków L. O. P. P. Niech doroczny XI Tydzień L. O. P. P. będzie sposobnością wielkiego werbunku członków, a temsamem wzmocnienia funduszy, by tem pewnie i szereg rozwinąć skuteczną obronę przeciwlotniczo - gazową.

Hasło: „Zorganizowanym i przygotowanym do obrony przeciwlotniczo - gazowej nie grozić nie będzie”, wprowadzajmy w czyn wszyscy, wspólnym wysiłkiem. Niechaj nikogo nie zabraknie w szeregach L. O. P. P.

Zapisy na członków L. O. P. P. przyjmują nasze koła, istniejące w 235-ciu miejscowościach Pomorza.

Komitet Honorowy XI Tygodnia L. O. P. P.

Wojewoda Pomorski Stefan Kirtikłis, Ks. Biskup Stanisław Okoniewski, Inspektor Armji General Dywizji Mieczysław Norwid-Neugebauer, Prezes Sądu Apel. Cezary Szyszko, Prokurator Sądu Apelacyjnego Bronisław Steinman, Prezes Dyrekcji Kolejowej w Toruniu Inż. Bogusław Dobrzycki, Prezes Dyrekcji Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy Inż. Włodzimierz Kozubek, Dowódca Floty Kontr-Admirał Józef Unrug, Starosta Krajowy Wincenty Łącki, Prezes Izby Skarbowej Grudziądz Stefan Koszior, Prezes Izby Rzemieślniczej Piotr Jakubowski, Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego Dr. Michał Pollak, Dyrektor Lasów Państwowych Inż. Józef Zagórski, Prezes Związku Towarzystw Kupieckich Tadeusz Marchlewski, Prezes Izby Przemysłowo - Handlowej Gdynia Inż. Napoleon Korzon, Prezes Pomorskiej Izby Rolniczej Jan Donimirski, Dowódca 4 Dywizji Piechoty General Maksymowicz Raczynski, Dowódca 16 Dywizji Piechoty General Brygady Kazimierz Dawicki, Dowódca Brygady Kawalerji Toruń Pułkownik Dr. Roman Abraham, Komisarz Rządu m. Gdyni Franciszek Sokół, Prezydent miasta Torunia Antoni Boń, Prezydent miasta Grudziądza Józef Włodek, Dowódca Grupy Artylerji Pułkownik Korycki, Okręgowy Inspektor Pracy Inż. Ludomir Butwiliwicz, Prezes Federacji Związku b. Obr. Ojczyzny Dr. Konrad Siudowski, Prezes Aeroklubu Gdańskiego Ppłk. Dypl. Antoni Roener, Prezes Okręgowy Komitetu Szybocowego Mjr. Pil. Tadeusz Jarina, Prezes Sądu Okręgowego Toruń Rudolf Radłowski, Prezes Sądu Okręgowego Chojnice Tadeusz Drozdowski, Prezes Sądu Okręgowego Gdynia Józef Parczewski Komendant Szkoły Lotniczej Bombardowania i Strzelania Ppłk. Pil. Bolesław Stachoń, Dowódca Morskiego Dywiz. Lotn. Komandor Edward Szystowski.

Zarząd Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Toruniu.

General Brygady Stefan Paślowski, Sędzia Alojzy Herman, Dr. Med. Marceł Łukowicz, Dyr. Mieczysław Prauziński, Ppłk. Kazimierz Baran, Ppłk. Dypl. Inż. Pil. Stanisław Kuźmiński, Podinsp. Pol. Państw. Władysław Flek, Naczelnik Wiktor Grzanka, Aleksander Krystek, Mjr. Konstanty Kamiński, Inż. Ignacy Czerniewski, Edward Stefanowicz, Kpt. Dypl. Ludwik Sadowski.

Za Komitet Obywatelski i Komitet Wykonawczy w Toruniu Zarząd Obwodowy Miejski LOPP.

Edward Stefanowicz, prezes, Emil Gerhardt, Skarbnik, Jerzy Grabowski, Sekretarz, Inż. Witold Kroenitz, Leon Ossowski, Dyr. Teofil Kliński, Stanisław Szydłowski, Kpt. Paweł Filar, Kom. Pol. Państw. Władysław Gluchowski, Dr. Stanisław Pietraszewski, Mjr. Dr. Jan Pęski, Kpt. Pil. Adolf Dubrowski.

O wysiłek dla dobra zbiorowego Zebranie Rady Powiatowej BBWR. w Szubinie

Mimo niepewności, wynikającej z pogłosek o likwidacji powiatu szubińskiego, Rada Powiatowa BBWR. wykazała b. wiele twórczego wysiłku. Jest to zasługą tak członków Rady, jak przede wszystkim jej prezesa p. Michała Szulczewskiego z Chwałszewa.

Z prac, które wymienił należy, na pierwszy plan wysuwać się propaganda pożyczki narodowej. Wynik jej w powiecie był imponujący. Druga sprawa, to wybory do samorządu miejskiego, które dały większość naszemu obozowi w trzech miastach powiatu, w jednym zaś, mianowicie w Keyni, połowę mandatów.

Stężała też wewnętrzna siła organizacyjna, gdy się zważy, że mimo małej ilości członków poszczególnych Kół, potrafiło dokonać wielu pożytecznych rzeczy, jak to obsadzenia drzewa-

mi owocowymi drogi publicznej, udzielenia wydatnej pomocy Z. O. P. K. w Keyni przy organizacji ochronki i t. d.

Ze sprawozdań prezesa Rady Powiatowej i kierowników Kół wynikało, iż w pracy nie ustają i można spokojnie czekać na dalsze rezultaty.

Potrzebę stałego wysiłku dla dobra zbiorowego podkreślił w swym przemówieniu zast. kierownika Sekret. Wojewódzkiego, prof. Garbicz, który równocześnie omówił nową instrukcję do Zasad Organizacyjnych BBWR. i polecił ściśle ją stosować w pracy organizacyjnej.

Po krótkim referacie kierownika Sekretariatu Pow. p. Dra Kurpisza, zebranie zostało zakończone.

**Bogaty może grać na Loterji Państw.
Mniej zamożny powinien grać na Loterji Państw.
Biedniejszy musi grać na Loterji Państw.**

A wszyscy nabywają losy

tylko w największej i najszcześniejszej kolekturze na Pomorzu

Pawła Billerta

w Toruniu, Nowomiejski Rynek
i w Grudziądzu, ul. Stara 7.

3453

Co słyhać na rynku owoców południowych w Gdyni?

Rynek importowanych owoców południowych przechodzi w chwili obecnej okres końcowego sezonu. Szczególnie dotyczy to jabłek kalifornijskich, a częściowo również pomarańcz i grąpruitów. Natomiast *cytryny utrzymują w dalszym ciągu tendencję bardzo mocną.*

Przyczyną osłabienia popytu na owoce południowe, zdaje się być dość wczesny w tym roku sezon letnich owoców krajowych. W nie których częściach kraju znajdują się już w sprzedaży detalicznej truskawki i czereśnie, co niewątpliwie wywiera wpływ na pojemność rynku w stosunku do owoców importowanych.

Jako znamienity fakt w naszym handlu owocami, stwierdzić należy stale rosnące zaufanie i zainteresowanie zagranicznych producentów gdyniemi Aukcjami Ovocowemi. Już obecnie zagranica przysła swych delegatów do Gdyni, którzy informują się o możliwościach transakcyjnej i zbytu owoców południowych w Polsce.

Jeśli chodzi o kupiectwo polskie, to wido-

czna jest pewna wstrzeźliwość, gdyż przy imporcie owoców niema dostatecznych preferencji. Przy stosowaniu większych ulg Aukcje Ovocowe stałyby się bardziej atrakcyjne dla kupców.

W kolach rządowych rozpatrywany był projekt zniesienia cla na pomarańcze o 50 — 70 proc., co niewątpliwie bardzo wydatnie odbiło by się na konsumpcji tych owoców. Dotychczas nie wiadomo jednak, jak ustosunkuje się do tego zagadnienia Min. Przemysłu i Handlu i przypuszczalnie sprawa ta zostanie uzależniona od wyniku toczących się pertraktacji z krajami, eksportującymi owoce południowe.

Występujący w dość znacznym stopniu zanik handlu owocowego ze Stanami Zjednoczonymi wywołany jest naturalnym ograniczeniem rynku zbytu, jak i względami polityki handlowej, gdyż obrót nasz z Ameryką wykazuje saldo pasywne, a daniem naszym jest prowadzenie handlu zagranicznego na zasadach kompensacyjnych.

Brak zainteresowania polskich kapitałów wykorzystuje zagranica

W ostatnich dniach na terenie Gdyni zauważać było można przedstawicieli hamburskich firm, trudniących się importem towarów kolonialnych.

Kupcy ci informowali się na miejscu o możliwościach otwarcia w porcie gdynim składów konsygnacyjnych dla importu towarów kolonial-

nych.

Znamienny ten objaw jest jeszcze jednym przykrym dowodem, iż brak zainteresowania moźliwościami handlowymi w Gdyni wykazywany notorycznie przez polskich kapitalistów, wykorzystuje natychmiast kapitał zagraniczny.

SKIERNIEWICKI BROWAR PAROWY

Wł. Strakacza 917

poleca znane z dobroci

PIWA: jasne — karamel

LEMONIADY i wodę sodową

Oddział w TORUNIU

Tel. 129 Bydgoska 104. Tel. 123.

Z całego kraju

Warszawa

ZWIĄZEK STRAŻY POŻARNYCH — STOWARZYSZENIEM WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI. Wobec uznania Związku Straży Pożarnych R. P. za stowarzyszenie wyższej użyteczności, p. m. n. minister Spraw Wewnętrznych wyznaczył dyr. departamentu p. Władysława Wejssbroda na swego delegata dla wykonywania nadzoru nad związkiem i kontroli jego działalności.

LEKARZE RUMUŃCY W STOLICY. Omgład przyjechała z Zakopanego do Warszawy wyjeżdżająca lekarka rumuńska. Goście rumuńscy zwiedzili Wilanów, Ośrodek Zdrowia w Mokotowie, wieczorem p. minister Opieki Społecznej Państwa podjął gościć czarną kawę.

WYSTAWĘ „LEN POLSKI“ zwiedziło blisko 20 tysięcy osób.

Poznań

PARALIŻ SERCA NA BOISKU PIKARSKIM. Podczas meczu piłkarskiego S. M. P. (St. Młod. Polskiej) K. S. Astra zdarzył się śmiertelny wypadek, którego ofiarą padł 18-letni Mieczysław Szalata, uczeń 4-go kursu poznańskiego seminarjum nauczycielskiego. Śmierć nastąpiła wskutek paraliżu serca.

TOWARZYSTWO BADANIA HISTORJI PO-

Chelmża

— Szajka złodziejska przed Sądem. W ubiegłą środę odbyła się przed Sądem Grodzkim rozprawa karna przeciwko bandzie, która dokonała w Chelmży szereg kradzieży z włamaniem. Członkami jej są: Michał Durski, herszt bandy, Jabłoński, Jezerski, Waldowski i A. Wymienionym zarzucono aż 18 kradzieży z włamaniem, m. in. 3 włamania do Urzędu Skarbowego. Na rozprawie, która trwała od godz. 9—19 przesłuchano 45 świadków. Oskarżał komendant P. P. w Chelmży st. przodownik Rejnowski, sędził naczelnik tut. Sądu p. sędzia Baleski. Główny winowajca M. Durski skazany został na 6 lat i 8 miesięcy więzienia, Jabłoński na 1 rok i 3 miesiące, reszta zaś otrzymała po 4 i 3 miesiące więzienia.

— Pogrzeb harcerki. W niedzielę odbył się pogrzeb przedwcześnie zmarłej uczennicy I. kl. szkoły powszechnej s. p. Ziolkowskiej. Obok koleżanek szkolnych odprowadził ją na miejsce wiecznego spoczynku cały zastęp drużyny harcerskiej szkolnej, do której zmarła należała.

— Złot okręgowy Stow. „Promień”. W niedzielę odbył się II. Złot okręgowy chelmżyńskiego Kat. Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej „Promień” w Chelmży. Po ćwiczeniach na chelmżyńskim stadionie sportowym, które już o godzinie 5 się rozpoczęły i po wspólnej kawie w sali „Konkordji” odmaszerowało Towarzystwo na uroczyste nabożeństwo, które w kościele pokatedralnym celebrował ks. prałat Szydlik w asyście ks. ks. wikarych. Następnie podążono na akademię w „Konkordji”, gdzie m. in. przemawiali: ks. prałat Szydlik, pp. Wolski, właśc. Apteki pod Orłem, burm. Kurzętkowski, rada Brzeski, p. Rąjski z Wąbrzeźna i in. W godzinach popołudniowych odbył się koncert w ogrodzie „Konkordji” a wieczorem zabawa taneczna w sali.

Lubawa

— Strzelczynie przy pracy. W Tuszewie koło Lubawy, żeński oddział Z. S. urządził w dniach 20 i 21 w sali szkolnej wystawę robótek kobiecych. Wystawiono ponad 250 prac w dziale haftów: 1) Richalieu, 2) angielskim, 3) krzyżkowym, 4) ludowym, 5) kolorowym. Robótki odznaczały się dużym smakiem estetycznym i doskonałą techniką. Szczególnie wyróżniały się robótki o motywach kaszubskich. Całemu oddziałowi w obyw. prezeską Z. S. nauczycielką Galińską Walerią na czele, należy się uznać za wspaniałe owoce pracy.

WSTANIA WIELKOPOLSKIEGO odbyło swe walne zebranie, na którym przyjęto nowy statut i wybrano władze na czele z plk. Więckowskim, jako prezesem.

Kraków

KRAKÓW PRZYGOTOWUJE SIĘ DO GODNEGO PRZYJĘCIA P. PREZYDENTA RP. Ciała, który obecny będzie na procesji Bożego Ciała na Wawelu oraz na poświęceniu kamienia węgielnego pod Muzeum Narodowe.

ROZPRAWA SĄDOWA PRZECIWKO MORDERCOM s. P. GAMCABZÓWNY rozpocznie się prawdopodobnie przed krakowskim sądem przysięgłych już w dniu 14 czerwca, bowiem władze sądowe czynią starania by rozprawa doszła jak najprędzej do skutku.

ZJAZD DELEGATÓW ZRZESZEŃ APLIKANTÓW PRAWNICZYCH, grupujących na terenie całej Rzeczypospolitej około 1500 asesorów i aplikantów sądowych oraz aplikantów adwokackich odbył się w ub. sobotę i niedzielę w Krakowie. Po wygłoszeniu szeregu referatów, dotyczących aktualnych zagadnień prawnych, zjazd uchwałił wnioski, opracowane przez komisję. Przez aklamację uchwalono wysłać depeşe hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Państwa i p. ministra sprawied-

liwości. Zjazd uchwałił również przez aklamację zwrócić się do p. m. n. Michałowskiego z prośbą o przyjęcie godności pierwszego członka honorowego Związku Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych Rzeczypospolitej Polskiej. Prezesem Rady Naczelnej na r. 1934-35 obrano jednogłośnie p. Tadeusza Żenczykowskiego.

Sosnowiec

ŚMIERĆ W ODKRYWCE KOPALNIANEJ po nieśli podczas wydobywania węgla dwaj robotnicy Jarząbek i Wójcik, których przywaliła obsuwająca się ściana węglowa.

Brzeźany

SKAZANIE MORDERCY KOLEJARZA. Przed sądem przysięgłych w Brzeżanach w województwie tarnopolskim odbyła się rozprawa przeciwko Mikołajowi Bejowi, który odpowiadał za zabójstwo z pobudek politycznych, dokonane na funkcjonariuszu kolejowym. Bej skazany został na 12 lat więzienia.

Lida

ŚWIĘTO 5 PUŁKU LOTNICZEGO. Lidski pułk lotniczy, oznaczony obecnie nr. 5, a ongiś nr. 11, obchodził wczoraj uroczystość 10-lecia swego istnienia.

Ze sportu

KAJAKIEM ZE LWOWA DO RYGLI

Przez Dyneburg przepłynął Dźwina samotny kajakowiec polski, członek Pogoni Lwowskiej, Stanisław Rischka. Odbywa on podróż kajakiem w ramach konkursu „Polskiego Rajdu” na najpiękniejszą wycieczkę kajakową („z wody na wodę”).

PIŁKARZE WIEDENSCY W POLSCE.

W najbliższych dniach przyjeżdżają do Polski dwie czolowe drużyny wiedeńskie, Admira i Austria.

Austria gra w najbliższy czwartek, 31 bm., w Krakowie z reprezentacją miasta. Na meczu tym obecny będzie Pan Prezydent Rzplitej. Admira spotka się w najbliższy czwartek we Lwowie z reprezentacją miasta, a w dniach 2 i 4 czerwca walczą na Śląsku z reprezentacją piłkarską Śląska. Pierwszego dnia mecz odbędzie się w Katowicach, a nazajutrz — w Król. Hucie.

OBOZ WĘDROWNY W KARPATACH WSCHODNICH.

Celem wyszkolenia kierowniczk obozów wędrownych Państwowy Urząd WF i PW organizuje zwyczajem dorocznym metodyczny oboz wędrowny w Karpatach Wschodnich. Stałym miejscem pobytu będzie Zabie, stacja kolejowa Kołomyja. Oboz jest zaprojektowany jako kurs turystyki górskiej i obozownictwa. W programie — przejście Czarnohory i Gorgar. Opłata za oboz 40 zł. Uczestniczki obozu otrzymają zniżkę kolejową w wysokości 82 procent w każdą stronę. Zgłoszenia wraz ze świadectwem lekarskim należy kierować do p. Zofii Wołowskiej w Warszawie, Wronia 6 m. 4, do dnia 20 czerwca rb.

DO LONDYNU NA KOBIECE IGRZYSKA ŚWIATOWE.

W dniach 9—11 sierpnia br. odbędą się w Londynie wielkie światowe igrzyska kobiece, w których startuje elita naszych lekkoatletek z Walasiewiczówną na czele.

Z okazji tych zawodów Two Krzewienia Kultury Fizycznej Kobiet w Warszawie organizuje dwudniową wycieczkę do Anglii. Wycieczka zwiedzi po drodze urzędzenia sportowe w Berlinie, a w Londynie — obecna będzie na rozgrywkach światowych, ponadto — zwiedzając dokładnie miejscowe urzędzenia WF i sportu

zapoznając się z angielskimi metodami pracy w WF i t. d.

Wycieczka trwać będzie ogółem dwa tygodnie. Udział w wycieczce mogą wziąć wszystkie osoby, bez względu na płeć, interesujące się sprawami WF i sportu, pierwszeństwo jednak mają nauczycielki i instruktorki WF.

Koszt podróży w obie strony, paszportu zagranicznego, utrzymania w Berlinie i Londynie, koszty zwiadań — wyniosą ogółem około zł 450 — na osobę.

Zgłoszenia przyjmuje i informację udziela sekretariat T-wa, Warszawa — Raszyńska 58 do dnia 20 czerwca. Przy zgłoszeniu należy dołączyć 100 zł wpisu.

Programy radiowe

ŚRODA, 30 MAJA 1934 R.

Radjostacja Warszawska.

7,25 Muzyka poranna (płyty). 7,35 Dziennik por. 7,40 D. c. muzyki porannej z płyt. 7,55 Chwilka gospod. dom. 12,05 Muzyka popularna (płyty). 12,30 Wiadomości meteor. 12,33 D. c. muzyki popularnej z płyt. 15,20 Gounod, Delibes i Czajkowski w Wiedniu (płyty). 15,50 Program dla dzieci: a) „Wycieczka na Bielany” — w oprac. Janowskiej, b) „Pieśni ludowe” — wyk. Chór Szkoły Powsz. w Ożarowie im. St. Czerwińskiego, c) Transmisja ze Lwowa pogawędka „Tajemnice języka polskiego” — K. Kleina. 16,20 „Skrzynka pocztowa”. 16,35 Muzyka lekka. Wyk.: Ork. jazzowa pod dyr. Z. Górzynskiego i J. Brzaniczówna (piosenki). Przy fortapianie K. Gimpel. 17,30 Odczyt (z cyklu „Polska Współczesna”) p. t. „Poszukiwanie dróg rozwojowych” — wygl. dyr. J. Dąbrowski. 17,50—18,40 Transmisja z Krakowa. 18,40 Płyty gramofonowe. 19,10 „Skrzynka rolnicza” — omówi inż. W. Tarkowski. 19,20 Felj. liter. p. t. „Szarecki” (portret literacki) — wygl. p. B. Pawłowicz. 19,35 Wiadomości sportowe. 19,52 IV-ty koncert z cyklu „Historja sonaty fortepianowej”. Wyk.: Dr. A. Simonówna (prelekcja) i B. Woytowicz (fort.). W programie Sonata L. van Beethovena C-dur, op. 53. 20,25 Muzyka popularna (płyty). 20,40 Transmisja z Rzymu. Opera „Turandot”. W przerwie I-ej: Felj. liter. p. t. „Wystawy i rzeczywistość włoska” wygl. inż. Roman Feliński. 23,45—24,00 Muzyka z płyt.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj.

15,25 Poznań. Koncert chóru Wielk. Szkoły Muz. pod dyr. prof. J. Nowaka.

18,10 Kraków. Muzyka, której słuchał Władysław Jagiełło w latach 1424—1430.

18,30 Moskwa (WZSPS). Koncert symfoniczny pod dyr. Gauka.

19,05 Ryga. „Opowieści Hoffmanna” — opera Offenbacha.

19,10 Poznań. Felj. żartobliwy p. t. „Przechadzki majowe po Poznaniu”, wygl. red. K. Piekarczyk.

20,10 Budapeszt. Koncert symfoniczny.

20,15 Lipsk. „Das Kaetchen von Heilbronn” — opera Pfitznera.

20,45 Paryż. Koncert symfoniczny.

20,45 Rzym. „Turandot” — opera Pucciniego.

21,00 Oslo. Koncert symfoniczny.

21,35 Davenport. Koncert symfoniczny.

21,45 Luksemburg. „Rycerskość wieśniacza” — opera Mascagniego.

CZWARTEK, 31 MAJA 1934 R.

Radjostacja Warszawska.

8,25 Muzyka poranna (płyty). 8,35 Dziennik poranny. 8,40 D. c. muzyki porannej z płyt. 8,55 Chwilka gospod. domow. 9,00 Transmisja Mszy św. z akadem. kościoła św. Anny w Krakowie. Kazanie na uroczystość Bożego Ciała „Eucharystja, fundament miłości społecznej” — wygl. ks. E. Szejnec. Po mszy św. — muzyka religijna z płyt — poczem Reportaż z procesji Bożego Ciała w Krakowie z rynku głównego, celebrowanej przez J. E. Księcia Metropolite A. Sapiehę. W procesji weźmie udział Pan Prezydent Rzplitej prof. Ignacy Mościcki wraz z korpusem dyplomatycznym. 12,15 Poranek ze Studja. Wyk.: Ork. filharm. pod dyr. J. Ozimieńskiego i R. Waldówna (fort.). W przerwie — p. R. Chojnacki wygłosi prelekcję p. t. „Dźwięk muzyczny — alikwoty”. 14,00 Felj. liter. p. t. „Na przyzbie” — wygl. p. B. Pawłowicz. 14,15 Pieśni majowe. 14,30 Pieśni polskie (płyty). 15,00 Pogad. roln. z cyklu „Organizacja gospodarstw”, wygl. p. B. Skłodzieński. 15,20 Koncert. 16,00 Słuchowisko dla dzieci p. t. „Szeroki świat” — J. Morawskiej. 16,30—16,45 Transm. meczu piłkarskiego. Wiedeń—Lwów 16,45 Piotr Chojnacki — „Kij w mrowisku” (Kwadr. liter.). 17,00 „Na Helu” — wygl. p. J. Leliwa-Piotrowicz. 17,15 Muzyka ludowa w wyk. Ork. A. Stromberga i Wł. Kaczyńskiego. 18,00 Słuchowisko: „Numer idzie” pg. G. Kobera. 18,40—18,50 Transm. meczu piłkarskiego „Liga—Lipsk” ze Stadionu Wojska Polskiego. 18,50—19,10 Piosenki w wyk. Chóru Juranda. 19,52 Muzyka lekka. Wyk.: Ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota i I. Carero (piosenki). Przy fort. J. Lefeld. 21,00 Tr. z Gdyni trąbki i capstrzyku Mar. Wojennej. 21,02 „Precz, precz smutek wszelki” — wygl. p. I. Dehnelówna (Felj. liter.). 21,17 Koncert popularny. Wyk.: Ork. symf. P. R. pod dyr. J. Ozimieńskiego i B. Ginzburg (wioloncz.). 22,00 Skrzynka poczt.-techniczna. 22,15 Wiadomości sport. ze wszystkich rozgłośni: P. R. 22,25 Muzyka taneczna. 22,45 Odczyt w jęz. ang. p. t. „Kursy wakacyjne dla cudzoziemców” — wygl. p. T. Ordon. 23,05—23,30 D. c. muzyki tan.

Najciekawsze audycje innych radjostacyj.

14,00 Poznań. „Z nad krawędzi” (Gawęda Brata Cezarego).

14,10 Poznań. Facecje przyrodnicze (pogad. p. t. „Jak Europa poznała tytoń”). Wygl. dr. J. Różka.

15,00 Brno. „Cyruk Sewilski” — opera Rossiniego (tr. z Teatru Narodowego).

17,30 Moskwa (Stalin). „Hugonoci” — opera Meyerbeera.

20,00 Belgrad. Koncert symfoniczny.

20,30 Davenport. „Cyganeria” — opera Pucciniego (tr. z Opery Król.).

20,45 Medjolan. „Don Carlos” — opera Verdi.

21,10 Wiedeń. Msza b-dur Haydna.

21,30 Lipsk (Drezno). „Arabella” — opera Ryszarda Straussa.

22,45 Praga. „Viola” — opera romantyczna Smetany.

JAMES O. CURWOOD

„OSADNICZY”

(Antoryzowany przekład Jerzego Marlicza)

Od jeziora dął wiatr coraz chłodniejszy, aż wreszcie, z niezmiernie dalei doleciał typowy dźwięk północnej głuszy: wycie wilcze.

Dominik nasłuchiwał chwilę milcząc, poczem starannie wytrząsnął popiół z fajki na wyciągniętą prawą dłoń.

— Gdzie wilki polują, tam jest dużo zwierzyny, a gdzie dużo zwierzyny, tam się oplaci zastawić siła! — rzekł.

Teraz zabrzmiał nowy głos, na dźwięk którego serca obu mężczyzn przestały bić na chwilę. Było to echo raczej, odległe i już ginące, bardzo słabe i bardzo niewyraźne, a jednak dające się pochwycić na tle ogromnej ciszy leśnej.

— Statek! — szepnął Piotr.

— Tak, statek! — potwierdził Dominik, podnosząc się nawpół jakby w pośpiechu za zamierzającą melodją.

Działo się to bowiem przed półwiekiem, gdy w tamtych stronach łatwiej było o wycie wilków, niż o gwizd parowca.

Osadnicy posnęli. Żółty księżyc pisał się coraz wyżej, aż stanął tuż ponad ich głowami. W głębokim lesie poruszały

się cienie, niby żywe istoty. Wyły wilki, podchodząc wybraną zdobycz, by umilknąć nad świeżym padłem. Ciemność pulsowała energją. Pierzaste stworzywały się niby duchy na rozpostartych skrzydłach. Dziesiątki baczących oczu stróżowały obóz śpiących ludzi. Jeżozwierz zawieruszył się bliżej, gawracz i chichocząc na swój zwyczaj, niemądry sposób. Kózki czując niemiły zapach tupnął kopytkiem i świsał ostrzegawczo. Coś szeptało wśród wierzchołków jodeł. Z nieprzebranych ostępów wynurzały się zwierzęta stąpając bezszelestnie futrzanymi łapami. Małe ptaszki, milczące za dnia, świergotły przez sen.

Pasma księżycowego blasku oświetliło twarz Józji, nadając jej urodzie wyraz niezemskiego wprost uduchowania. Chłopczyk śnił o czemś miłym. Piotr spał z głową ukrytą w zgięciu ramienia. Dominik obrócił ku niebu brodate oblicze, surowe i groźne napozór, jakgdyby trzymając pilną straż u boku maleńkiej, zmęczonej żony. Tak minęła noc, i nadszedł świt, budząc wędrowców hałaśliwym rozgwarem mowia rudyh wiewio-

rek, zamieszkujących w niezliczonej ilości ten ziemski zakątek, którego piękna i ciszy nie zniweczyła dotychczas obecność ludzka.

Pierwszego zaraz dnia topory Dominika i Piotra poczęły czynić wyłom w pachnącej żywicą ścianie leśnej. Lecz przódzy rozejrzeli się jeszcze w okolice, mającej odtąd stanowić ich siedzibę.

W głębi stała się puszcza, przecięta skarpami urwistych parowców, wężowiskiem strug, z ukrytą tu i ówdzie łączką lub mokradłem. Ten sam kraj dziki, bezludny rozpościerał się milami, aż po odległe, morskie wybrzeże, wzdłuż którego tały się rzadkie mizerne, ludzkie sadyby. Sosny w borze świecili mosiężną barwą pni, czernią uszłych konarów, zielenią młodych igiel; słońce złoćciło murawę na kotlinach i pagórkach. Lecz Piotr wyobrażał sobie doskonale, jak te same dolinki i wzgórza pociemnieją podczas burzy, lub jak je zimą skuje biel śniegu i lodu. Wiedział, że wiosną webrane wody potoków, strug i rzeczek ruszą, hucząc we wściekłym pędzie, więc serce rosło mu z ucieszy, bowiem lubił donośny głos i niepowstrzymany pęd żywiołów.

Miejsce na osadę obrali na krańcu malej zatoczki, która drążąc wąską smugą kamieniste wybrzeże jeziora, tworzyła najdłuższy z pięciu wodnych palców. Na

jeziorze, fala, lekko wzburzona nawet wśród największej ciszy, szemrała dniem i nocą. Lecz długie pasmo wody wąskie i wygięte, niby przełamany w połowie palec, miało łagodną barwę przetykanej srebrnym zieleni. Pływały po niem mewa, pokrzykując przyjaźnie w stronę osadników, na białym piasku zaś było pełno śladów stóp zwierzęcych oraz łapek ptasich, gdyż stworzenia leśne baraskowały tutaj chętnie, przychodząc ugasić pragnienie.

Pomiędzy pogodną tonią a chłodną gęstwą boru, leżała gładka przestrzeń porośnięta soczystą murawą, malowniczo jak zakątek parku. Na jej krańcu, w kierunku pierwszych jodeł, Piotr i Dominik wbili kolki, odmierzyli prostokąt, słowem szykowali teren pod przyszłą budowę.

Dni biegly. Co rano chór rudych wiewiórek witał pierwszy blask słońca. W ciągu letnich godzin brzmiał niestrudzenie łoskot siekier, rozlegał się śmiech i gwar. Piotr śpiewał pełnym głosem, pradziadowe pieśni, przyczem Dominik wtórował mu nieraz fałszywie, choć z przejęciem. Świergot ptasi oraz śmiech kobiet miały tę samą nutę. Józja i Marja przypominały sobie lata panińskie, malec zaś wskazywał im coraz to nowe plantacje jagód, ukryte pośród mchu i paproci w malowniczych zakątkach.

(Ciąg dalszy nastąpi)

KAŻDY NAD POLSKIE MORZE

dojedzie tanio, wygodnie i przyjemnie
STATKIEM SALONOWYM
ODEJŚCIE CODZIENNE DO GDYNI

z Torunia	godz. 19.30
z Fordonu (Bydgoszczy)	„ 22.10
z Grudziądza	„ 2.00
z Tczewa	„ 8.00
Przejazd do Gdyni	„ 12.00

Komunikacja z Tczewa do Gdyni odbywa się nowocześnie, luksusowym statkiem morskim „CARMEN”

Koszt przejazdu statkiem salonowym z Torunia i Fordonu do Gdyni od zł. 7.40 (wraz z biletem powrotnym zł. 9.90) statkiem pasażerskim od zł. 5.50 (powrotny zł. 7.40)

WYCIECZKI GRUPOWE
OTRZYMUJĄ ZNACZNE ZNIŻKI

Całodzienne utrzymanie na statku salonowym zł. 6.—

Informacje i zamówienia na kabiny przyjmuje

POLSKA ŻEGLUGA RZECZNA

„VISTULA”

w Toruniu, Przystań ul. Nadbrzeże tel. 75
w Bydgoszczy, ul. Hermana Frankego 7,
tel. 30 i 1196.

3020

ŻADNE GOSPODARSTWO DOMOWE
ŻADEN ZAKŁAD PRZEMYSŁOWY

BEZ GAZU

i ELEKTRYCZNOŚCI

DAWAJCIE ZAMÓWIENIA
STARAJCIE SIĘ O PRACĘ

DLA

RZEMIOSŁA i HANDLU

ZWIEDZAJCIE WYSTAWĘ

miejskich zakładów gazowni i elektrowni

W ŻENSKIEJ SZKOLE ZAWODOWEJ w BYDGOSZCZY, Konarskiego 5.

została zorganizowana **Wystawa** prac ręcznych Szkół Zawodowych województwa Poznańskiego i Pomorskiego pod hasłem

„ZIEMIA NASZA PRZYODZIAĆ NAS MOŻE”

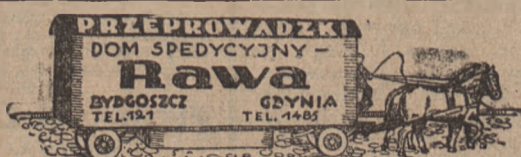
Zwiedzać można codziennie od 27 do 31 maja włącznie w godz. 9—19. Otwarcie wystawy dnia 27 maja o godz. 13. Dla Pań Domu ciekawy kąciak nowości gospodarczych. Bufet obficie zaopatrzonej po cenie kosztu. Wstęp dla dorosłych gr. 10 — dla młodzieży gr. 5.

3257

Plac

w Gdyni kapitalne miejsce na wille z widokiem na morze 1.100 m² sprzedam. Oferty nadsyłać pod „Klasa” do Gazety Morskiej, Skwer Kościuszki.

3323

R A Z W R O K U

BIAŁY TYDZIEŃ

Raz w roku korzystna okazja kupna wyprawy

BIAŁY TYDZIEŃ

Święto pań domu
Święto białych towarów.

W roku bieżącym jest nasz

BIAŁY TYDZIEŃ

nowym dowodem naszej sprawności.

Nasze czterostronne specjalne wydanie

BIAŁY TYDZIEŃ

dostarczyliśmy przez pocztę.

Dzisiaj wieczorem można już oglądać nasze okna wystawowe.

W czwartek rano o godz. 9

rozpocznie się nasz tegoroczny

BIAŁY TYDZIEŃ

Grelmann

DOM TOWAROWY DLA WYMAGAJĄCYCH - GDAŃSK-KOHLNMARKT

**H. FELLER'A NAST.,
S. CZYŻEWSKI**

GDĄŃSK
ANKER-
SCHMIEDEG. 6
Telefon 21161

DRUKARNIA
HURTOWNIA PAPIERU
FABRYKA WYROBÓW
PAPIEROWYCH

3420

**Zakład optyczny
Oskar Meyer** właśc. Jasieńska i Zeller

zał. 1899 Bydgoszcz, ul. Gdańska nr. 21. tel. 13.89

Sumienne wykonanie
wszystkich okularów.
Fachowa i rzetelna obsługa. 8075

TRWAŁA ONDULACJA wykonana za pomocą aparatu najnowszego systemu szwajcarskiego „MOBILE” jest bezprzecznie najlepszą (spalenie włosów wykluczone) cena zł 12.—. Wykonuje specjalnie wykwalifikowany fryzjer tylko w zakładzie fryzjerskim

J. Koboda, Toruń
ulica Chełmińska 7

9537

Nadeszły ostatnie nowości w materiałach na ubiory męskie płaszczki i kostjumy damskie

w składzie fabrycznym Bielskiej fabryki sukna

Gustaw Molenda i Syn

Gdynia, pl. Kaszubski nr. 11 tel. 12-84
Rok zał. 1850.

ODDZIAŁY:

Bydgoszcz, Gdańska Nr. 11
Toruń, Szeroka Nr. 19
Poznań, pl. Św. Krzyski Nr. 1
Gdańsk, Kohlenmarkt Nr. 9.

Odznaczone na wszelkich wio-
wych wystawach

**PIANINA
i FORTEPIANY**

zał. w r. 1873 największej pier-
wszorządnej polskiej fabryki

„ARNOLD FIBIGER”
KALISZ, UL. SZOPENA 9 TEL. 263

przedst. TUROSTOWSKA - TORUŃ, św. Ducha 14
Księgarnia Idzikowski, Bydgoszcz

Mimo znacznie niższych cen, sprzedajemy na bardzo dogodnych warunkach.

2140

Dnia 25 maja 1934 r., po ciężkich cierpieniach wskutek tragicznego wypadku zmarł
S. P.
Józef Wróblewski
 członek sekcji bokserskiej
 Związku S. rzeleckiego.
 Szlachetnością i koleżeńskością zjednał sobie
 ogólny szacunek, to też pamięć po nim za-
 chowamy. — Cześć Jego pamięci.
Komenda Grodzka Z. S.
 na miasto Grudziądz
 3447

Do akt nr. Km. 2642-34 3436
OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu Wojciech Janowski rewiru III zamieszkały w Grudziądzu przy ulicy Lippowej 15 na zasadzie art. 602 k. p. c. obwieszcza, że w dniu 2 czerwca 1934 r. od godziny 12-tej w południe odbędzie się licytacja publiczna ruchomości należących do Eugenii Lejzówny w lokalu Firmy Schimelfeunig w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia, składających się z: 1 urządzenia składu w tem: 1 regał długości 7 metrów, 1 regał 2 mtr. dł., 1 stołu sklepowego 4,5 mtr z 3-oma gablotkami oszklonemi, 1 stołu sklepowego 2 mtr. stolika i 2 foteli koszykowych, 1 pieca żelaznego, 9 lampek okrągłych kieszonkowych, 13 lampek kieszonk. różnych, 4 szczotek do włosów z rączkami, 1 szczotki owalnej, 2 gąbek kąpielowych, 5 miseczek alum. do golenia, 5 organków, 1 maszyny do spirytusu, 18 buteleczek perfumów różnych, 6 puderniczek małych, 6 małych flak. perfumów Lacart Lijas, 3 kartonów z perfumami, 24 flakonów różnej wielkości perfumów, 2 kartoników z olejkami (18 sztuk próbek) 21 koralu różnych (naszyjnik) 17 gier „Jojo“, 5 papierosów blaszanych, 1 futerał z lusterkami i grzebieniem, 2 tuzinów spinoków do mankietów, 2 tuzinów szpilek i kołczyków różnych, 7 walców różnej wielkości, 1 neseser, 8 butel. litr. wody kolońskiej, 20 kartonów mydła toaletowego, 3 tuzinów mydła, 4 kartonów mydła, 2 kartonów mydła, 80 sztuk mydła różnego, 37 małych butel. wody kolońskiej, 15 but. wody kolońskiej i wody kwiatowej, 30 flakonów różnej wielkości perfumów, oszacowanych na łączną sumę 915,— z której można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

(—) Janowski Komornik Sądu Grodzkiego, rew. III. 3475

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B pod nr. 91 przy firmie: Budownictwo Inżynierskie Projekty i Wykonania, Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni, dnia 23 lutego 1934 r. dopisano: Uchwałę zebrania wspólników z dnia 28 grudnia 1933 rozwiązano spółkę. Likwidatorem spółki zamianowano dotychczasowego członka zarządu Dr. inżyniera Blanka Gustawa. Zlec. nr. 451 3472

Sąd Grodzki w Gdyni.

Baczność Podgórz!

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości, że drogerję moją w Podgórzu przejął z dniem 26 bm. p. Ostrowski.

Wobec tego dziękuję Szan. Obywatelstwu Podgórza i okolicy za okazane mi zaufanie i życzliwe poparcie mego przedsiębiorstwa
Marian Deusch
 właśc. „Drogerji Portowej“ w Gdyni.

Przejmując drogerję „Pod Orłem“ od p. M. Deuschy w Podgórzu, proszę Szan. Obywatelstwo o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa. Staraniem mojem będzie, jako długoletniego fachowca, Szan. Klientele ku zupełnemu zadowoleniu obsługiwać.
A. Ostrowski, drogerja „Pod Orłem“

Do akt Km. nr. 1196 i 1636-34 3471

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rewiru II-go, urzędujący w Gdyni przy ul. Leśnej pod nr. 3 na zasadzie art. 679 k. p. c. obwieszcza, że w dniu 7 lipca 1934 r. od godz. 10 rano, w sali posiedzeń Sądu Grodzkiego w Gdyni, pokój nr. 33 odbędzie się sprzedaż z publicznej licytacji nieruchomości składającej się z parceli budowlanej domu czynszowego i oficyny położonej w Gdyni, ul. Świętojańska, powiecie Morskim, województwie pomorskim oznacz. polic. nr. 17 obejmującej powierzchnię stanu faktycznego 358,36 m kw., która stanowi własność Stanisława Lisieckiego, zamieszkałego w Gdyni, ul. Świętojańska nr. 17.

Nieruchomość ta ma urzędową księgę hipoteczną w Sądzie Grodzkim w Gdyni (Wydział Hipoteczny) tom XVI wykaz L. 316.

Powyższa nieruchomość została oszacowana na sumę zł. 339.085,60.
 Sprzedaż zaś rozpocznie się od ceny wywołania t. j. od kwoty zł. 254.314,20.

Licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć rekojmiję w gotówce w kwocie zł. 33.908,56 albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych, instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, i że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości 3/4 części ceny giełdowej. Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne; że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego Sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji; że w ciągu ostatnich 2-ech tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-iej do 18-iej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie.

Gdynia, dnia 29 maja 1934 r.
 (—) J. Penk, komornik Sądu Grodzkiego rew. II

Nadzwyczajne oferty!

naszych oddziałów:

- JEDWABIE - SUKNIE - MATERJAŁY PRALNE.
- BIELIZNA DAMSKA - POŃCZOCHY.
- ARTYKUŁY KĄPIELOWE.
- UBRANIA I ARTYKUŁY MĘSKIE.

Walter & Fleck A. G.

Sdańsk, Langgasse

Otwarcie Restauracji do Gracjana

Toruń, ul. Szczytna 2 róg ulicy Szerokiej.

W dniu 2 czerwca br. w nowo odrestaurowanych i odświeżonych ubikacjach przy ul. Szczytna 2 odbędzie się otwarcie nowego obywatelskiego lokalu

Restauracja do Gracjana

Zasadą moją jest: pierwszorzędną kuchnię — doborowe trunki — ceny niskie — obsługa skora i rzetelna.

P. T. Obywatelstwo m. Torunia i okolicy uprzejmie proszę o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem
Gracjan Dąbrowski
 Gospodarz

Matową i delikatną cerę zachowuje się przez cały dzień dzięki stosowaniu nowego Pudru Simon o subtelnym zapachu.

Przylega on doskonale, nie drażni nigdy skóry. Jest drobny i chemicznie czysty. Nie ma Pani wyboru: trzeba stosować

Do akt km. nr. 1193, 1194-34-II. 3470

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rewiru II-go, urzędujący w Gdyni przy ul. Leśnej pod nr. 3 na zasadzie art. 679 kpc. obwieszcza, że w dn. 30. VI. 1934 r. od godz. 10 rano, w sali posiedzeń Sądu Grodzkiego w Gdyni, pokój nr. 33 odbędzie się sprzedaż z publicznej licytacji nieruchomości składającej się z 1 domu mieszkalnego, 1 stodoly, 1 ehlewu, 43 morgów magd. ziemi, 2 morgów magd. łąki (pastwisko) 1 morgi magd. lasu (krzaki) położonej w Wiclinie powiecie Morskim województwie pomorskim, oznacz. polic. nr. 65 obejmującej powierzchnię ogółem 47 morgów magd. i 3 a. 12 m kw., która stanowi własność małżonków Bernarda i Klary Bieszk zamieszkały w Chylonji, szosa do Pogórza dom Fr. Bieszka.

Nieruchomość ta ma urzędową księgę hipoteczną w Wydziale Hipotecznym Sądu Grodzkiego w Gdyni tom VIII karta 135, 136, 137.

Powyższa nieruchomość została oszacowana na sumę zł. 14.035,—.

Sprzedaż zaś rozpocznie się od ceny wywołania t. j. od kwoty zł. 10.525,25.

Licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć rekojmiję w gotówce w kwocie zł. 1403,50 albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych, instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich, i że papiery wartościowe przyjęte będą w wartości 3/4 części ceny giełdowej. Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne; że prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego Sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji; że w ciągu ostatnich 2-ech tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-iej do 18-iej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie.

Gdynia, dnia 29 maja 1934 r.
 (—) J. Penk komornik Sądu Grodzkiego rew. II

Pierwszorzędny GABINET KOSMETYCZNY „KALOTECHNIKA“

Wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki Racjonalne pielęgnowanie, odmładzanie i udoskonalanie urody. Usuwanie zmarszczek, wągrów, pryszczki, brodawek, kurzajek, zbędnego owłosienia, piegów, rozszerzonych por, łojotoku, trądziku, czerw. nosa i innych niedokładności cery. Radykalne usuwanie łupieżu. Przyciemnianie brwi i rzęs. Sprzedaż kremów, mlczeczek itp. indywidualnie dostosowanych do cery.

Toruń, ul. Król. Jadwigi 5, mieszk. 3.

Przepiękna czystosrebrna niebieska doga

(Rüde), 5 mies., na sprzedaż. Cena 100 zł. L. Hessa, Toruń-Mokre, Sobieskiego 72/74. 3448

ZEGARY

ZEGARKI, PLAERY (BRACZKI SŁUBNE NAGRODY: FIGURKI NA ALABASTRZE) wyjątkowo tanio
Kazimierz Bibik
 Toruń, St. Rynek róg Szerokiej warsztat reperacyjny zegarków i biżuterji na miejscu. 3449

Węgiel drzewny

po cenach niższych niż w innych miejscach 3101

Bracia Picheit Sp. z o. o.
 TORUŃ, telefon 15 i 32
 CHEŁMZA, telefon 14
 CHOJNICE, telefon 211

Artretyzm

reumatyzm, choroby kobiece i dzieci nerwowe. porażenia, ischias, lumbago. leczy się w Zdrojowisku, Inowrocław. Źródło mineralne pitne. Wziewalnie solankowe, kuracje ryczałtowe. Informuje Zarząd. 2563

Zgodnie z zarządzeniem Pana Prezesa Sądu Apelacyjnego zawiadamiam, że moje biuro notarialne jest otwarte

w dni powszednie od godz. 8.30 do 15.30

Dr. Wyszkowski
 notariusz w Chełmży.

3455

Dyrekcja Ogólna Kolei Państwowych w Toruniu

ogłasza

PRZETARG PUBLICZNY

na dzierżawę restauracji kolejowych na stacjach Terespol i Chełmża oraz fryzjerni kolejowej na stacji Gdynia z terminem objęcia w dniu 1 lipca 1934 r.

1) Osoby ubiegające się o dzierżawę jednego z wyżej podanych przedsiębiorstw mają wnieść oferty z dołączeniem życiorysu, poświadczenia obywatelstwa polskiego, odpisów świadectw orgz ewent. świadectwa o in walidztwie wojennem, najpóźniej do 14 czerwca 1934 r. godz. 12 w południe.

2) Oferty z oznaczeniem cyfrowym i słownym oferowanego rocznego czynszu dzierżawnego należy składać w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Toruniu w kopercie zamkniętej z napisem „Oferta na dzierżawę“ należy wymienić nazwę i miejscowość danego przedsiębiorstwa.

3) Oferenci mają wyraźnie stwierdzić w ofertach, że warunki dzierżawy są im dokładnie znane.

4) Równocześnie z wniesieniem oferty należy złożyć za pośrednictwem P. K. O. na konto nr. 170010 w kasy Dyrekcyjnej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Toruniu wadium w kwocie 300,— złotych, które w razie przyjęcia oferty będzie zatrzymane na poczet kaucji, w razie zaś nieprzyjęcia będzie zwrócone. Kwit na wpłacone wadium winien być dołączony do oferty.

Jeżeli oferent, którego ofertę przyjęto, z jakichkolwiek powodów nie zawrze umowy, lub też nie obejmie prowadzenia przedsiębiorstwa w terminie umówionym to wadium zatrzymane na poczet kaucji, przypada na rzecz Skarbu Państwa.

5) Ważność i skuteczność prawna zawrzeć się mającej umowy jest zawisła od uzyskania przez dzierżawcę władzy koncesyjnej (patentu) w myśl obowiązujących ustaw.

6) Oferenci związani są swymi ofertami przez przeciąg (ośmiu) tygodni, licząc od dnia otwarcia ofert.

7) Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu zastrzega sobie prawo oddania wyżej wspomnianej dzierżawy według swego uznania jednemu z pozostałych oferentów lub innej osobie z wolnej ręki, nie bacząc na wynik postępowania licytacyjnego.

8) Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu nie bierze odpowiedzialności za niezawinięto nie dotrzymanie terminu oddania przedmiotu dzierżawy, oznaczonego w ogłoszeniu przetargu.

9) Oferent, którego ofertę przyjęto, ponosi koszt ogłoszenia przetargu.

10) Informacji bliższych udziela Biuro Personalne (pokój 141) codziennie, prócz dni świątecznych, w godzinach od 11-tej do 13-tej.

Otwarcie oferty nastąpi dnia 14 czerwca 1934 r. o godz. 13-tej.

Toruń, w maju 1934 r.

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu. Zlec. nr. 254-0 3435

BACZNOŚĆ!

Z powodu KRYZYSU przystąpiłem do dalszej obniżki cen na wszystkie

ARTYKUŁY SPOŻYWCZE

SPECJALNIE POLECAM: tunc cukru 70 gr., smalec czysto wieprzowy ft. 1,10 zł., tłuszcz l. gat. ft. 80 gr., tłuszcz kokosowy ft. 60 gr., margaryna ft. 85 gr., syrop Wroniecki 33 gr., marmelada owocowa bez domaszki syropu ft. 65 gr., powidła siłkowe ft. 90 gr. poleca

Firma NOWAKOWSKI
 Grudziądz, Toruńska 88
 Czerwonodorna-Bydgoska. 3404

Znaczna obniżka cen za gaz, prąd i przejazd tramwajami w Toruniu. Obwieszczenie.

Od ostatniego odczytu gazomierzy i liczników energii elektrycznej w miesiącu maju 34 r. czyli od miesiąca obrachunkowego za czerwiec 1934 r. obowiązują następujące taryfy.

Za gaz.

Za pierwsze 10 m³ zużytego gazu cena wynosi 32 gr. Za dalsze 20 m³ zużytego gazu cena wynosi 25 gr. Za dalsze 20 m³ zużytego gazu cena wynosi 20 gr. Za dalsze 50 m³ zużytego gazu cena wynosi 18 gr. Za każde dalsze ponad 100 m³ gazu cena wynosi 15 gr.

Powyższe ceny będą zastosowane w rachunkach wszystkich bez wyjątku odbiorców gazu. Osobisto zatem zgłoszenia o zastosowaniu nowej taryfy są zbędne.

Konsumentom zajmującym mieszkania jedno i dwuizbowe (włącznie kuchnia) płać za wynajem gazomierza 70 gr. miesięcznie.

Za prąd

Przy cenie zasadniczej:
za prąd dla światła — 60 gr.
za prąd dla siły — 30 gr.

Zarząd Elektrowni Miejskiej wprowadza szereg taryf specjalnych, które umożliwią poszczególnym konsumentom korzystanie z energii elektrycznej po cenach znacznie niższych, a mianowicie:

1. TARYFA BLOKOWA.

przeznaczona wyłącznie dla mieszkań i oparta na zużyciu energii elektrycznej dla światła i celów grzewczych (do żelazka, kuchenki, piecyka do pieczenia, piecyka do ogrzewania lokali, odkurzacza, frotki, buljera i t. p.)

Zużyte przez odbiorcę energię do wysokości podanych w poniższej tabeli miesięcznych norm liczyć się będzie po 60 groszy za 1 kwg.

Miesiąc	Ilość pokoi mieszkalnych								Dla każdego dalszego pokoju
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Styczeń	7	11	15	19	27	37	40	44	7
Luty	6	8	10	16	23	32	34	39	5
Marzec	4	5	9	13	17	24	26	32	4
Kwiecień	4	5	9	13	17	24	26	32	4
Maj	3	4	6	8	10	12	14	18	3
Czerwiec	3	4	6	8	10	12	14	18	3
Lipiec	3	4	6	8	10	12	14	18	2
Sierpień	4	5	9	13	17	24	26	32	3
Wrzesień	6	8	10	16	23	32	34	39	2
Październik	6	8	10	16	23	32	34	39	5
Listopad	7	11	15	19	27	37	40	44	6
Grudzień	7	11	15	19	27	37	40	44	7
Roczny kontyngent	60	84	120	168	231	315	342	399	50

Prąd zużyty ponad podane normy obliczać się będzie po 30 groszy.

Z blokowej taryfy mogą korzystać odbiorcy zajmujący mieszkania tylko do celów mieszkalnych. Osobom wykonyującym swój zawód choćby częściowo w swym mieszkaniu prywatnym, dolicza się dodatkowo jeden pokój.

Do ilości pokoi nie dolicza się kuchni, łazienki, korytarzy i pokoju dla służby domowej.

Odbiorcy którzy pragną korzystać z taryfy blokowej proszeni są o porozumienie się z nami w biurze sprzedaży prądu ul. Plac Bankowy nr. 12, w godzinach 8-18 minut 30 do 13-tej względnie o pisemne zawyżenie nas podając:

- 1) Nazwiska i imię oraz numer konta,
- 2) Adres zamieszkania,
- 3) Ilość pokoi zajmowanych,
- 4) Czy wykonuje swój zawód choćby częściowo w mieszkaniu prywatnym,
- 5) Jakimi aparatami elektrycznymi posiada obecnie i jakie aparaty w związku z wprowadzeniem specjalnej taryfy (30 gr.) dla celów grzewczych zamierza zastosować dodatkowo w przyszłości.

Konsumentom zajmującym mieszkania jedno i dwuizbowo (włącznie kuchnia) płać za wynajem licznika 70 groszy miesięcznie.

2. TARYFA NA ŚWIATŁO DLA WIĘKSZYCH ODBIORCÓW.

Za pierwsze 50 kwg. cena wynosi — 60 groszy
Za dalsze 50 kwg. cena wynosi — 50 groszy
Za dalsze 100 kwg. cena wynosi — 40 groszy
Za każde dalsze ponad 200 kwg. — 30 groszy

Z powyższej taryfy na prąd mogą korzystać wszyscy odbiorcy za wyjątkiem tych odbiorców którzy zgłoszą zastosowanie taryfy blokowej.

3. TARYFA DLA BEKLAM.

Oplata za 1 kwg. wynosi 30 gr.

Taryfa ta stosuje się za pomocą osobnego licznika przy oświetlaniu okien wystawowych i reklam zewnętrznych o ile odbiorca zobowiązuje się do pełnego oświetlenia ich przez cały rok w czasie od zmrzoku do godziny 22-jej tak w dni powszednie jak i święteczne — przyczem zobowiązuje się zużyć co najmniej 200 kwg. rocznie.

4. TARYFA DLA KONSUMENTÓW POSIADAJĄCYCH LICZNIK DWUTARYFOWY.

Za prąd zużyty od 16 — 21-jej zimy i od 18 do 21-jej latem (taryfa wieczorowa), ceny obowiązują:

za pierwsze 50 kwg. 60 gr.
za dalsze 50 kwg. 50 gr.
za dalsze 100 kwg. 40 gr.
za każdą dalszą ponad 200 kwg. 30 gr.

Za prąd zużyty od 21 do 16-tej zimy i od 21 — 18-tej latem (taryfa dzienna) cena obowiązująca na całkowite zużycie 30 groszy.

5. TARYFA ZA SIŁĘ DLA WIĘKSZYCH ODBIORCÓW.

Za pierwsze 200 kwg. opłaca się — 30 gr.
za dalsze 800 kwg. opłaca się — 29 gr.
za dalsze 500 kwg. opłaca się — 27 gr.
za dalsze 500 kwg. opłaca się — 25 gr.
za dalsze 500 kwg. opłaca się — 23 gr.

Powyższa taryfa zastosowana będzie w rachunkach wszystkich bez wyjątku odbiorców prądu na siłę. Osobom

Los w ręku — Szczęście u proga...

Los loteryjny w ręku jest magnesem szczęścia. Od tego trzeba zacząć ubieganie się o uśmiech szczęścia. Każdy, kto zaraz napisze pocztówkę z życzeniem nadesłania mu losu loteryjnego, otrzyma go bez trudności odwrotną pocztą. Piszcie zaraz do kolektury

A. WOLAŃSKA

Warszawa, Centrala, ul. Nowy-Swiat Nr. 19.
Konto P. K. O. — 7192.

Ciągnięcie 19 czerwca. — Cena losu 1/1, zł. 40, 1/2, zł. 20, 1/4, zł. 10.

bięte zatem zgłoszenia o zastosowanie nowej taryfy są zbędne.

Z chwilą ogłoszenia nowej taryfy na prąd i gaz dotychczas stosowane taryfy i ulgi tracą swą ważność

TARYFA TRAMWAJOWA

obowiązująca od 1 czerwca 34 r.

TARYFA DZIENNA NORMALNA.

Bilet normalny na liniach I, II, III, i IV	zł 0,20
Karta abonamentowa na 10 jazd	zł 1,70
Karta abonamentowa na 50 jazd	zł 7,50
Karta roczna miesięczna opłacana (z fotografią rozm. 5 razy 5) miesięcznie	zł 18,—
Bilet z prawem przesiadania	zł 0,25
Karta abonamentowa na 10 jazd z prawem przesiadania	zł 2,—
Bilet na linii IV od Placu Bankowego do Pływ. Garniz. do Dw. Przedmieście	zł 0,15
Karta abonamentowa na 20 jazd na linii IV. od Pl. Bankowego do Pływ. Garnizonowej i od Pływ. Garnizonowej do Dworca Przedmieście	zł 1,80

TARYFA DZIENNA ULGOWA.

dla młodzieży do lat 14 bez okazania legitymacji; młodzieży od 14 do 20 lat za okazaniem legitymacji zakładu naukowego w Toruniu; szeregowych do kaprała włącznie i inwalidów wojennych za okazaniem legitymacji inwalidzkiej.

Bilet na 1 przejazd	zł 0,10
Karta abonamentowa na 20 jazd	zł 1,80
Karta abon. na 20 jazd z pr. przesiadania	zł 2,—

TARYFA NOCNA.

Bilet normalny na linii I. IV.	zł 0,40
Bilet ulgowy dla dzieci od 2—14 lat i szeregowych do kaprała włącznie	zł 0,20

Karty abonamentowe oraz roczne w tramwaju nocnym nie są ważne.

Rodzaj kart	Miejsce sprzedaży
Karty abonamentowe na 10 jazd zwykłych, na 10 jazd z prawem przesiadania, oraz na 20 jazd zwykłych i 20 jazd z prawem przesiadania dla młodzieży i szeregowych	u konduktorów podczas jazdy
Karty abonamentowe na 50 jazd, karty roczne miesięczne opłacane, karty na 20 jazd dla inwalidów oraz karty na 20 jazd na linii IV. — pływalska.	Kasa Elektrowni, Gazowni i Tramwajów Miejskich, Plac Bankowy 12
Karty abonamentowe na 50 jazd	„Orbis”, ul. Szeroka 1-3, oraz skład cukierków F. Lewandowski ul. Szeroka 46.

Uwagi.

1. Niezwłocznie po wejściu do tramwaju, każdy podróżny jest obowiązany bez wezwania wykupić bilet lub okazać kartę uprawniającą do przejazdu. Bilet karty za rozmyślnie nieopłacenie przejazdu wynosi zł. 0,40.
2. Wykupiony bilet należy zachować przez cały czas jazdy i okazać na żądanie kontrolera lub konduktora.
3. W razie zagubienia biletu, podróżny, na żądanie kontrolera, obowiązany jest wykupić nowy bilet.
4. Bilet przesiadkowy ważny jest tylko pół godziny od czasu wykupienia (przesiadać można normalnie tylko raz; jedynie tylko przy przejeździe z Dworca Przedmieście do Starego Rynku można przejechać jakimkolwiek tramwajem i na Rynku wsiąść do tramwaju odpowiedniej linii).
5. Karty abonamentowe na 10 jazd i 20 jazd dla młodzieży z prawem przesiadania konduktora przecina i wydaje specjalny bilejadkowsopret sib7-(J il fwagof wydaże specjalny bilet przesiadkowy, który należy wraz z kartą okazać przy kontroli i przesiadaniu.
6. Za bagaż opłaca podróżny tyle biletów ile miejsc bagażu zajmuje i według tej taryfy jaka przysługuje po dróżnemu. Zbyt dużych, brudnych lub cuchnących pakunków obsługa tramwajów może nie przyjąć.
7. Psy można przewozić na przedniej platformie za opłatą normalnego biletu.

Toruń, w maju 1934 r.

Za Prezidenta Miasta

Dyrektor Elektrowni, Gazowni i Tramwajów
(—) Inż. T. Jeleński.

Dobrze! piągle-
Dobrze! nalane
Dobrze! podane
Piwo „OKO“
tylko w 2144
„Hungarji“
Toruń, Prosta 19

WPISY
do żeńskiej Szkoły
Zawodowej
w Grudziądzu
ul. Trynkowa 19
na dział 3letni bieżniarsko-krawiecki i na kursy roczne i półroczne szycia i kroju przyjmuje kancelarja szkoły w godzinach od 10—14-tej. 3119
Przy szkole Internat.

Ciechocinek
tanie kuracje
ryczałtowie Orbisu, począwszy od zł. 171, dla dzieci od zł. 84— przez cały czerwiec. Ryczałt obejmuje obustronne przejazdy kolejowe, mieszkanie, utrzymanie, takse kuracyjna. Zapisy-informacje we wszystkich placówkach ORBISU do 10 czerwca. 3138

Kierowniczką
— zarządzająca pensjonatu, hotelu, energiczna, bardzo dobre poważne rekomendacje, poszukuje posady nad morzem, również jako towarzyszką lub opiekunką. Zgłoszenia „Inteligentna” — Biuro Pietraszek, Marszałkowska 115. Warszawa. 3352

Samochody
marki „Adler” 6 cylindr., 6 siedzeń, o sile 12/50 wykonanie luksusowe i marki „Ford” 4 drzwiowy model 1929 r. w dobrym stanie **okazynie sprzedam** R. EGER, Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 6. (3443)

Legionowe
Wydawnictwa i inne wartościowe dzieła ze zniżką do 95% z powodu likwidacji „Krakowskiej Spółki Wydawniczej” można nabyć w Bydgoszcz wyłącznie w Księgarni Bydgoskiej — N. Geryna, Plac Teatralny w Bydgoszcz. Korzystajcie z nadzwyczajnej okazji uzupełniając bibliotekidomowe 3444

NA KORTACH PRZY UL. MICKIEWICZA
TURNIEJ TENISOWY
O MISTRZOSTWO POMORZA
OD 31-go MAJA DO 3-go CZERWCA

Eksporterzy Polscy!

Po powrocie z Ameryki Południowej wybitny eksporter specjalista wyjątkowo ustosunkowany w krajach zamorskich oraz w polskim przemysle włókienniczym, metalowym, cukrowym, naftowym, drzewnym, węglowym, władający sześcioma językami, energiczny organizator, prima referencje, poszukuje odpowiedniego stanowiska. Adres czasowy: Gdańsk, Stadtgraben 10, Pensjonat Rosenberg dla „Inżyniera”. 3476

PRZETARG.

Dnia 1 czerwca 1934 r. o godz. 11 przedpoł sprzedawać będą przy ul. Bydgoskiej 50 za gotówkę, pulpit, szafy biurowe oszkłone, kanapę rogową, garderobiankę, stół okrągły, regaly do akt, biurko i inne rzeczy.

(—) Bernard Linde, komornik Sądu Grodzkiego. L. 1048-34

PRZETARG.

1 czerwca godzina 13 sprzedaje przy ul. 3 Maja 3 przymusowym przetargiem za gotówkę: 5 sztuk kieratów, i młocka nie szerokoślota.

(—) B. Duplicki, komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu. 3457

PRZETARG.

1 czerwca godzina 12 sprzedaje przy ul. Grudziądzkiej 77 przymusowym przetargiem za gotówkę: urządzenie fryzjerskie, damskie i męskie.

(—) B. Duplicki, komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu. 3456

LICYTACJA.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru V mający swą urzędową siedzibę w Toruniu przy ul. Wodnej 5-7, zawiadamia, że na rzecz Józefa Nowaka z Torunia i na rachunek osoby trzeciej odbędzie się dnia 5 czerwca 1934 r. o godz. 18 po poł. przy ul. Lubickiej 39, publiczna licytacja jednej powózki (zastawu).

(—) Leonard Rzymyszkiewicz.

Do akt nr. Km. 1388-34

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rew. I zamieszkały w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 57 na mocy art. 602 k. p. c. ogłasza że: w dniu 1 czerwca 1934 roku o godz. 9,30 nie później jednak, niż w dwie godziny w Bydgoszczy, przy ul. Gdańskiej 82, m. 10 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości składających się z forterjanu oraz mebli, oszacowanych na łączną sumę zł. 1109,— które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 28 maja 1934 r.

(—) K. Tustanowski, komornik.

3440

Zlec. nr. 188-8K

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rew. I zamieszkały w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 57 na mocy art. 602 k. p. c. ogłasza że: w dniu 1 czerwca 1934 roku o godz. 13-tej nie później jednak, niż w dwie godziny w Bydgoszczy, przy ul. Osada 18,— odbędzie się publiczna licytacja ruchomości składających się z mebli oszacowanych na łączną sumę zł. 3404,— które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 28 maja 1934 r.

(—) K. Tustanowski, komornik.

3441

Zlec. nr. 189-8

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Zabłazynie zamieszkały w Zabłazynie Rynek nr. 16 na mocy art. 602, 603, 604 k. p. c. ogłasza, że w dniu 1 czerwca 1934 r. o godz. 14-tej (nie później jednak niż w dwie godziny) w Łasku pow. Szubin (koło Zabłazyna) odbędzie się sprzedaż: przetargu publicznego ruchomości należących do Sebastjana Kocimskiego w Łasku i składających się z 3 krów. 1 jądłowicy, 2 tuczników a półtora ctr. i 1 dokarta oszacowanych na łączną sumę zł. 720,— na zaspokojenie wierzytelności wierzytela.

Powyższe ruchomości można oglądać pod wskazanym adresem w dniu licytacji.

Zabłazyn, dnia 28 maja 1934 r.

(—) Szalek, komornik w Zabłazynie.

3439

3 N. 18-32

Zl. nr. 388/gr.

W sprawie nadzorczej firmy S. J. Kiewe Tow. Kom. w Grudziądzu, ul. Stara 6 zwoluje się ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 27 czerwca 1934 r. godz. 10-12 przedpołudniem pokój 2.

Grudziądz, dnia 10 kwietnia 1934 r.

3438 Sąd Grodzki.

Do akt Km. n. 572, 1207, 1388.34-II 3469

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rew. II zamieszkały w Gdyni, ul. Leśna nr. 3 na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 1 czerwca 1934 r. o godz. 11 przedpoł w Gdyni, ul. Ślaska ZUPU m. 75 odbędzie się licytacja publiczna ruchomości a mianowicie: 1 maszyny do szycia „Singer”, następnie o godz. 12 przedpoł w Gdyni, ul. Ślaska nr. 45: 1 maszyna do szycia „Singer”; następnie o godz. 15 popoł. w Gdyni — Kamienna góra, Hotel Morski: 1 pianina (czarna) oszacowanych na łączną sumę 800,— z których można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym.

Gdynia, dnia 29 maja 1934 r.

(—) J. Penk, komornik.

3444

Na skutek zarządzenia Prezesa Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

kancelarie nasze

będą czynne tylko w godzinach od 8,30 rano do 15,30 popołudniu

3431 **Notariusze w Toruniu**
Nalazek, Sobolewski, Zakrzewski

Dyrekcja Sredniej Szkoły Zawodowej Żeńskiej w Bydgoszczy

Konarskiego 5, nr. telef. 15-90

przyjmuje zapisy do 15 czerwca codziennie w godzinach od 11 do 13. Szkoła prowadzi 3-letnią Szkołę Krawiecką, 1-dno roczny dział przysposobienia krawiecko-bielénarskiego, 1-roczny dział gospodarstwa domowego. Program obejmuje prócz praktycznej nauki jeszcze towarzysownawstwo, rachunkowość oraz przedmioty ogólnokształcące.

KAPELUSZE RAWATY OSZULE ORZYSTNIE J. SKALSKI

Toruń Szeroka 8

Przysposobiam do egzaminów, udzielam

LEKCYJ

francuskiego, angielskiego niemieckiego i gry na fortepianie. Adamska, Sukienicza 4. Toruń 7746

Pani swobodnie bawi na plaży posiada bowiem zelektryfikowane gospodarstwo domowe.

Gotujcie elektrycznością!

Piekarniki i kuchenki elektryczne

polecają

Miejskie Zakłady Elektryczne w Gdyni Tel. 2967

TORUN
2 pokoje
duża sala i piwnica do wynajęcia. Grudziądzka Nr. 69, Toruń. 3427

Dwa
eleganckie pokoje w willi. Radio, telefon wynajmę usytuowanemu Panu. Wiadomość Toruń, Hotel Polonia. 3432

Mieszkanie
2 pokoje, przedpokój i kuchnia, III ptr., od I. VI do wynajęcia. Zgłoszenia: Toruń, Słowackiego 19/21 m. 4. 3463

Pokój
umeblowany do wynajęcia Toruń, Konopnickiej 31, m.2

Pokój
elegancko umeblowany słoneczny w śródmieściu do wynajęcia od 1 czerwca. Toruń, Prosta 2. I. ptr.

Jadalnia
sypialka, biurko, stoły nowe tania na dogodnych warunkach sprzeda Czechowski, Bydgoszcz, Senatorska 15. 3442

Przeprowadzki
meblowe wozy wysyłane.

Przechowywanie
magazynowanie, własne jasne, zdrowe składnice, magazyny, piwnice, place w śródmieściu

Samochody
ciężarowe do przeprowadzek i transportów.

Zwózki
samochodami i końmi wykonuje najtaniej

Ludwik Szymański
Toruń, Żeglarska 3, Tel. 909

NAJNOWSZE PŁYTY GRAMOFONOWE ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4. 3459

Koncert
w czwartek 31 maja **Piwnia Autentyczna, Toruń.** Prosta 20 3458
Kawa, ciastka, stałe obiady kolacje — nogi wieprzowe.

Trumny
największy wybór, metalowe, dębowe i sosnowe ceny najniższe
Szramowski
Kopernika 45 przy Gazowni dekoracje bezpłatnie.

Zgubiony
patent, kat. 5 i licencja na przemysł okryźny na nazwisko Israel Herszberg, Toruń, unieważniam. 3425

Instalacje
KANALIZACYJNE WODOCIĄGOWE I PRACE
BLACHARSKO DEKARSKIE
A. JUCHNICKI
Toruń, Kopernika 17. Telefon 219. (2717)

KRAWATY
najmodniejsze można nabyć najtaniej tylko wprost z fabryki Toruń, św. Jakóba 16. 2426

Dywany
pluszowe po cenach okazjnych poleca
Bazar Toruński
dawn. Buza

Pianino
czarne krzyżowe, jadalnię ciężką, dębową sprzedam tanio. Toruń, Kazim. Jagiellońska 8, drugie wejście parter prawo. 3460

Służąca
uczciwa, sumienna, czysta, umiejąca dobrze gotować, potrzebna zaraz. Zgłoszenia J. Paczkowska, skład kolonialny, Toruń, św. Ducha 11/13, róg Kopernika. (3464)

Uwaga!
Z dnem 1-go czerwca przenoszę mój magazyn do lokalu przy ul. Szerokiej 32 I. ptr. w Toruniu gdzie w dalszym ciągu będzie się odbywać wyprzedaż kapeluszy damskich po cenach fabrycznych.
Anna Gębarska.

Przenoszę
swój zakład fotograficzny z ulicy Prostej 2 na ulicę **Różana 4** parter tuż obok Bramy Bydgoskiej.
Poświęcenie i otwarcie nastąpi 31 maja o godz. 13.30 w dzień Bożego Ciała.
Franciszek Jakowczyk,
Toruń. 3434

RADJO-APARATY
najnowszej konstrukcji
ELEKTRA
Toruń, Chelmińska 4 3459

KUFRY
WALIZY TOREBKI TECZKI
przybory skórzone do domu i podróży poleca najtaniej **O. WEGNER, nast.**
Toruń, Król. Jadwigi 20. 3051

MUNDURY
dla wszelkich organizacji **P. W. I. W. F.**
oraz wszelką odzież sportową wykonuje najtaniej **Wł. Czyżniewski**
Toruń, W. Garbary 21. 2411

50-100 zł
zarobku miesięcznie jako uboczne zajęcie. Nieobowiązujące pouczymy. Centrala św. Wojciecha, Lwów. 3023

GRUDZIĄDZ
Używane
lecz dobre jak nowe! Sortownicze do kaszy, samochód limuzyna „Protos“ bryczka, rowery, meble, obrazy, maszyny do szycia, instrumenta muzyczne, zegary, zegarki, biżuteria, radioaparaty, Teodolit uniwersalny, okucia do tyczek mierniczych, klimek, elektroluxy, aparaty fotograficzne, ubrania,
FUTRA ZA BEZCEN
oraz wiele innych rzeczy, sprzeda „OKAZJOPOL“
Grudziądz, Plac 23 Stycznia 28 (w podwórzu) 2634

WÓZKI WÓZKI WÓZKI DZIECIĘCE
Gustaw HEYER
3089 TORUN

Rewolucja
w Kiermaszu Światowym
który został przeniesiony na Staromiejski Rynek 30, (dawniej F. C. Hamerscy). Tytuł artykułów za bezcen Oddziały: Poznań, Toruń, Gdynia. 2526

ZAWADZKI
BYDGOSZCZ
POMORSKA 1a TEL. 70

MEBLE
w wielkim wyborze jak: sypialki, jadalni, kuchnie gustowne oraz meble wyściane i **biurowe** poleca 3159
Gdyńska Centrala Mebli
Gdynia, Starowiejska 40a.

Teren
budowlany Gdynia-Chylonia, razem 4 ha, w dobrym położeniu, z powodu działów rodzinnych, częściowo lub w całości korzystnie sprzedam. Wiadomość w „Gazecie Morskiej“ Gdynia, Skwer Kościuszki. 3324

WAFIOS
nowoczesne, półautomatyczne maszyny do wyrobu czworokątnych siatek oraz do karbow. drutu sprzedam. Okazja dla Gdyni i Torunia. Oferty „Egzystencja“ do Gazety Morskiej, Gdynia, Skwer Kościuszki. 3324

Niema kryzysu
dla P.T. Fabrykantów, Kupców i Przemysłowców, którzy zwracają się do Centralnego Związku Kupców Południowych i Przedstawicieli Handlowych w Gdyni, ul. Świętojańska 72, powierzając sprzedaż swych artykułów wybitnym przedstawicielom wszelkich branż, zrzeszonym w powyższym związku. 3366

Tapczany fotele
oraz inne wyroby tapicerskie wykonuje Zakład Tapicersko-Dekoracyjny, Edmund Ruciński, Gdynia, ul. 10 Lutego, obok szkoły.

Rowery
gumy i części rowerowe, korzystnie zakupisz w firmie **St. Huss, Gdynia,** Świętojańska 35. 3111

Pracownia trykotaży
wykonuje solidnie swetry, pończochy, kostiumy kąpielowe, nadrabianie stopki i t. p. Gdynia, ul. Śląska 1, blok Z. U. P. U., m. 12 2953

Kucharka
doskonała potrzebna do małego pensjonatu od zaraz Zgłosz. willa „Jeannette“ Hel. 3412

Obelgę
rzuconą niesłusznie na p. Jana Melcera z Redy odwołuję i przepraszam za wyrządzoną krzywdę. 3466
Kass.

Unieważniamy
wekłe grzeźnościowo in blanco na blankietach 3 po 1000 zł, 1 a 500 zł, 1 a 300 zł i 1 a 200 zł na łączną sumę 4000 zł, które dałmy w lipcu 1933 r. p. Michałowi Kierczyńskiemu z Gdyni, Klara i Antoni Symonowie. 3467

Kucharz
zdrowy, 26 lat, z dobrymi referencjami — francusko-warszawska kuchnia — poszukuje posady. Zgłoszenia kierować: Cunitz, Kartuzy, 3-go Maja 12. 3468

Na sprzedaż
Łódź zagłowa, tak jak nowa, drzewo dębowe, z cynkowymi gwoździ, długość 7,1/2 mtr., szer. 2,60 mtr. Schmidtko Augustyn Puck, Aleje Kościuszki Nr. 4 3417

SKŁAD FUTER M. & B. LUBART
Gdańsk, Jopengasse 68
poleca wielki wybór: farbowane lisy od 20.—, modne kurki futrzane od 20.—, prawdziwe srebrne lisy od 20.—, eleganckie okrycia i t. p. fachowe wykonania i zamówień, 3411
Ceny umiarkowane.

Parcele
gruntów pszennych drenowanych z pełnym żniwem i większe osady z budynkami sprzedaje za zezwoleniem Urzędu Wojewódzkiego maj. Wielkołaka, pow. Wąbrzeźno stacja kolejowa Rychnowo. W miejscu szoski kościół i szkoła. 3415

Wydzierżawię
sad 130 drzew, czereśnie, jablonie, grusze, wiśnie, porzeczki. 4. VI. godz. 3 po południu odbędzie się przetarg publiczny. 3445
W. Przybyło, Trzebiełuch, pocz. Sarnowo k. Grudziądza

Dźwigary
dostarczają szybko i tania **Stanek i S-ka**
Grudziądz, Młyńska 16, telefon 211. 3321

Wapno
piechcińskie — najwydajniejsze — dostawa odwrotna. **Stanek i Ska,**
Grudziądz, Młyńska 16, tel. 211. 3321

BYDGOSZCZ
MEBLE
sypialki, jadalni, gabinety męskie, po cenach fabrycznych na dogodnych warunkach w **Fabryce W. BŁASZCZYK**
Bydgoszcz, Marsz. Focha 16 Tel. 303. 446

Udzielam
prędką metodą nauczania się lekcji gry na fortepianie. Miesięcznie 5.— zł. Bydgoszcz, Hetmańska 5, wejście na prawo m. 5. 3474

Abonament miesięczny wynosi:
w ekspedycji miejscowych agencji . . . . . 2.50 zł
z odnośnikiem do domu . . . . . 2.80 zł
przez pocztę z odnośnikiem . . . . . 2.89 zł
pod opaską . . . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . . . . 2.32 zł przez gońca . . . . . 2.00 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 1.75, zagranicą . . . . . 4.—gd
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-linowej . . . . . 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0.80 zł — w tekście . . . . . 0.90 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% niżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersz m/m na stronie 7-linowej . . . . . 15 fen.
4-linowej . . . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . . . 10 fen.
Przy sądownym ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny: Witold Męśnik, Toruń, ul. Montuski 25. m. 1
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańsk: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, I. p.
Red. odpow. na Bydgoszcz: Wacław Górnicki, Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12.
Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Józef Dobroszańki, Gdynia, Szkolna.
Red. odpow. na Grudziądz: Wacław Gałczyca, Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9.
Redaktor odpowiedzialny „Dnia Kujawskiego“: Stanisław Nikiel, Inowrocław, ul. Solankowa 4.
Redaktor odpowiedzialny za Toruń: Jerzy Kruszczyński, Toruń, Kościuszki 1.
Za ogłoszenia odpowiada administracja.
Czasopiśmiennictwo Pomorskiej Drukarni Reintzel S. A. w Toruniu.